

Programma-evaluatie 2025

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de programma-evaluatie van het jaar 2025. Dit is de laatste programma-evaluatie die we u aanbieden vanuit het coalitieprogramma 'Samen duurzaam vooruit'. We lichten in dit document toe in hoeverre we onze doelstellingen hebben bereikt in 2025 en welke activiteiten we hiervoor hebben uitgevoerd. In deze aanbiedingsbrief staan we wat uitgebreider stil bij de afgelopen vier jaar en blikken we terug op deze coalitieperiode.

Vier jaar geleden zaten we nog aan het einde van de COVID-19-crisis en werd langzaam zichtbaar wat voor effecten dat allemaal met zich meebracht. Ook startte de oorlog in Oekraïne en sindsdien is de geopolitiek blijvend veranderd, zeker toen ook Donald Trump opnieuw aan de macht kwam in de Verenigde Staten. Daarnaast zijn er meerdere landelijke verkiezingen geweest, ook met diverse invloeden op onze gemeente. Dit zorgde voor veel financiële onzekerheid en de noodzaak tot bezuinigingen. Wij hebben ondanks al deze ontwikkelingen altijd geprobeerd een duidelijke koers te houden. We hebben vier jaar volop ingezet op onze ambities, zijn financieel solide en hebben ingezet op het zijn van een stabiele en betrouwbare overheid.

We werkten aan de volgende ambities:

- De verstedelijkingsopgave met woningbouw en mobiliteit
- De klimaatopgave en energie transitie
- Goede dienstverlening, transformatie en kostenbewustzijn van het sociaal domein
- Stedelijke voorzieningen voor een aantrekkelijke stad
- Duurzaam houdbare voorzieningen voor vitale dorpen
- Een professionele organisatie

En dit alles vanuit een stabiele financiële basis met beheerste lastendruk.

We lichten elk onderdeel hierna toe.

[De verstedelijkingsopgave met woningbouw en mobiliteit](#)

Oss maakt de komende jaren een schielsprong naar een gemeente met meer dan 100.000 inwoners. We hebben een passend stedelijk woning- en voorzieningenaanbod nodig om deze groei te faciliteren. Dit vraagt ook om een investering in een gezonde en veilige leef- en werkomgeving met aandacht voor mobiliteit en duurzaamheid.

Voor de verschillende gebieden in de Spoorzone zijn we erin geslaagd om dit gebiedsgericht aan te pakken. Langzaam maar zeker verschijnen in de gebieden ook de eerste bouwkransen voor woningen en worden de plannen voor aanpassing van de infrastructuur, spoor en stations en openbare ruimte steeds concreter. Om alle ambities rondom verstedelijking (met name Woningbouw en Mobiliteit) haalbaar en betaalbaar te maken vragen we binnen en buiten Oss aandacht voor de ambities van 'de stad met toekomst'.

We liggen op schema met het realiseren van de doelstellingen op het gebied van wonen. Met het vaststellen van de Woonagenda 2025- 2027 zijn de ambities, doelstellingen en bijbehorende acties duidelijk voor de periode nu tot 2027. Er wordt in Oss stevig gewerkt aan de woningbouwopgave. Dat blijkt uit de verschillende gebiedsontwikkelingen in de spoorzone van Oss. In Euterpepark wordt gebouwd aan project Rosso, in Raadhuiskwartier wordt gebouwd aan project Linck en in Amsteleind is het eerste omgevingsplan gereed voor de bouw van maximaal 1.000 woningen. Ook in de dorpskernen wordt flink gebouwd. In Geffen krijgt 't Veld' steeds meer vorm. Voor het eerste deel van het Stationskwartier zijn de tenders doorlopen. In kleinere kernen zoals Lithoijen en Macharen wordt gestart met de bouw van tientallen woningen.

In 2025 zijn een aantal belangrijke mijlpalen gehaald op het vlak van het verbeteren van de mobiliteit, met onder meer de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (april 2025), Spooragenda (april 2025) en

de beleidsnota Parkeren in Oss (mei 2025). Verder is de Koers Fiets eind 2025 afgerond en in januari 2026 in de gemeenteraad vastgesteld.

Met deze beleidsstukken hebben we heldere kaders en een goede agenda om de doelstellingen te realiseren. Met het Uitvoeringsprogramma mobiliteit zetten we per doelstelling in de tijd weg welk project of welke opgave we gaan realiseren. Daar is dus ook meteen na vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit een start mee gemaakt en de eerste zaken zijn inmiddels opgeleverd.

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Hier hebben we afgelopen jaren hard aan gewerkt en dit vergt ook nog het nodige voor de komende jaren.

De omgevingsvisie Oss 2040 is vastgesteld. In onze omgevingsvisie staat wat we willen bereiken en welke keuzes we daarvoor moeten maken. Ook hebben we de eerste omgevingsprogramma's vastgesteld. We hebben onze ruimtelijke koers stevig verankerd in beleid van onze mede-overheden. Denk daarbij aan het ontwikkelperspectief NOVEX Stedelijk Brabant en de bijbehorende uitvoeringsagenda en het ontwerp van de Nota Ruimte. Hierin is bijvoorbeeld de spoorzone genoemd als regionaal grootschalige woningbouwlocatie en Pivot Park als groeicampus gericht op biotech.

De klimaatopgave en energietransitie

We zetten in op verdere uitvoering van het programma klimaatadaptatie en het maken van een warmteprogramma. We zijn aangesloten bij de dijkprojecten om te zorgen voor meekoppelkansen op het gebied van infrastructuur en ontwikkeling van natuur.

In 2026 zetten we door op de ingeslagen weg: de uitvoering van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie. We richten ons op specifieke acties op straat/ buurtniveau en geven daar inwoners en bedrijven zelf ruimte voor initiatief. Dat doen we door de regeling kleinschalige initiatieven klimaatadaptatie en de buurtgroenagenda. Tegelijkertijd kijken we naar knelpunten op wijk- en gemeenteniveau. Daar zetten we in op koppelkansen, wanneer daar vanuit andere programma's of ontwikkelingen zich al een verandering voordoet, zoals een reconstructie van de openbare ruimte of ontwikkeling van de spoorzone. De drie dijkversterkingsprojecten (Cuijk-Ravenstein, Meanderende Maas en Lith-Bokhoven) bevinden zich in verschillende stadia en krijgen steeds meer beslag. We hebben flinke stappen gezet in het realiseren van het bos van Oss, inclusief herdenkingsbos.

Met de energietransitie zetten we stappen in de gebouwde omgeving, duurzame opwek & energiesystemen en strategie, beleid & samenwerking. Met het meerjarig collectief ontzorgen (MCO-aanpak) zetten we in op het grootschalig isoleren van woningen. Daarmee helpen we mensen de energierekening te drukken. Met de realisatie van windpark Elzenburg de Geer en naar verwachting in behandeling nemen van de vergunning voor de duurzame polder levert Oss een substantiële bijdrage aan duurzame opwek. Het beeld van netschaarste en de samenhang met energiesystemen zal zich scherper aftekenen en mogelijk om keuzes en investeringen vragen. Bedrijven zullen we ondersteunen via de Grote Oogst-aanpak, waarbij we hopen deze aanpak uit te kunnen breiden naar andere bedrijventerreinen - afhankelijk van toekenning van subsidie. Vanuit de vastgestelde kadernota energietransitie is het programmaplan energietransitie 2025-2035 opgesteld. Dit zal de leidraad zijn voor beleidsontwikkeling en samenwerking de komende jaren. Een belangrijk onderdeel hierbinnen is het warmteprogramma en de gemeentelijke rol hierin.

De opgaven op het gebied van klimaat, energie en openbare ruimte vragen ook om een goede inpassingen in de stedelijke ontwikkeling waar gemeente Oss op inzet zoals onder andere spoorzone, Amsteleind en Euterpepark. Door in te zetten op integraal advies zorgen we dat we de bestaande als nieuwe woonomgeving aantrekkelijk en toekomstbestendig te maken.

Goede dienstverlening, transformatie en kostenbewustzijn van het sociaal domein

We hebben afgelopen jaren ingezet op een goede dienstverlening in het sociaal domein. We investeerden daarnaast met nog meer urgentie in de 'beweging van de transformatie'. We investeerden in bestaanszekerheid, gelijke kansen en gezonder leven. En in voorkómen, normaliseren en substitutie. Investeren

in de sociale basis en in anders (samen)werken zodat mensen meer zelf en samen oplossen waardoor capaciteit voor zwaardere vormen van ondersteuning beschikbaar blijven voor die inwoners die dat nodig hebben, zijn essentieel. Onder de titel "Naar een nieuwe Osse standaard, inrichting en sturing van de uitvoering Sociaal Domein" hebben we op basis van uw evaluatie van de proeftuin, landelijke standaarden en overige geleerde lessen een nieuwe manier van werken voor het hele sociaal domein in heel Oss ontwikkeld. We moeten zaken goed organiseren om de hulpvraag van de toekomst op te kunnen vangen.

Afgelopen jaren is ook de noodzaak voor een betere kostenbeheersing in het sociaal domein toegenomen. Net als bij vele andere gemeenten, zijn bij ons de kosten flink toegenomen. Vooral in de jeugdzorg en Wmo. Vanaf 2025 gingen we nadrukkelijk verder aan de slag met het beperken van kostenstijgingen (realiseren van minder meerkosten). De maatregelen hiervoor zijn van groot belang om financieel solide te blijven. Ze ondersteunen tegelijkertijd de 'beweging van de transformatie' uit de vorige alinea. Het gaat om maatregelen met maatschappelijke impact maar waarvan wij inschatten dat ze onvermijdelijk zijn om te komen tot een houdbaar en betaalbaar sociaal domein. We blijven er uiteraard voor zorgen dat mensen die hulp nodig hebben dat ook krijgen. We zien dat ook het nieuwe kabinet kiest voor deze lijn. Voor de komende jaren is het van belang om te sturen op de realisatie van deze maatregelen.

[Stedelijke voorzieningen voor een aantrekkelijke stad](#)

Begin 2026 is het Warenhuis geopend. We zijn trots op deze mooie voorziening voor Oss. We hebben daarnaast belangrijke stappen gezet op het gebied van de planvorming, ontwerp en financiën van het theater de Lievekamp en het nieuwe zwembad. Nu kunnen we verdere stappen zetten op het gebied van realisatie.

Juni 2025 viel het besluit om het nieuwe zwembad te realiseren aan de Osseweg in Berghem. Het Definitief Ontwerp en het bijbehorende budget is goedgekeurd. Komende periode werken we het Technisch Ontwerp uit voor het zwembad. Vanaf mei 2026 hopen we te kunnen starten met de bouw en realisatie.

Ook het Urban Ox Park heeft zich al direct vanaf de opening bewezen als een stedelijke hotspot voor jongeren.

We bouwen een nieuw circulair theater en Centrum voor de Kunsten met de materialen van het Zuiderstrandtheater uit Den Haag. In 2025 is het Definitief Ontwerp vastgesteld en het bijbehorende investeringskrediet. Het is een enorm complex en ambitieus project. Tegelijk met het uitwerken van het Technisch Ontwerp, startte we met de gebiedsontwikkeling. Deze bestaat uit een herinrichting van het gebied omliggend aan de Raadhuislaan.

Ook zijn we gestart met de gebiedsontwikkeling van de Schadewijk. Samen met inwoners en organisaties uit de Schadewijk maakten we een integrale visie op maatschappelijke voorzieningen Schadewijk. Op basis van deze visie volgde in de 2e helft van 2025 het besluit om in de komende jaren het Verdihuis te verplaatsen naar een of meerdere locaties buiten de Schadewijk, één nieuw integraal kindcentrum op de locatie Verdihuis te bouwen waarin de Teugelaar en IKC Regenboog samen mét kinderopvang en andere aanvullende diensten gehuisvest worden. De ruimte die op de vrijkomende schoollocaties ontstaat gaan we benutten voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voor de wijk.

[Duurzaam houdbare voorzieningen voor vitale dorpen](#)

We hebben afgelopen jaren flink geïnvesteerd in voorzieningen op het gebied van ontmoeten, sport en cultuur in de dorpen en kernen. Op deze manier houden we en maken we ontmoeten mogelijk en sport en bewegen toegankelijk voor iedereen.

Diverse locaties zijn verbouwd of nieuw gerealiseerd om laagdrempelig ontmoeten en de huiskamerfunctie te ondersteunen. Vrijwilligersorganisaties ontvangen actieve begeleiding bij beheer, gastheerschap en onderhoud. Voor de gebouwen loopt een gefaseerde verduurzamingsopgave, waarbij maatregelen worden gecombineerd met gepland onderhoud en wettelijke verplichtingen. Grote nieuwbouw- en herhuisvestingsprojecten dragen daarbij bij aan toekomstbestendige, veilige en duurzame ontmoetingsplekken.

Op verschillende plekken zijn stappen gezet om te komen tot realisatie van nieuwbouw. Recente voorbeelden zijn dat we in Macharen en Ravenstein zijn gestart met de planvoorbereidingen voor de vervanging van de accommodaties. In Overlangel is onder regie van de lokale gemeenschap een nieuwe accommodatie voor ontmoeten en sport gebouwd (HONK).

Een professionele organisatie

We willen samen duurzaam vooruit. Om dit te realiseren is een sterke organisatie nodig. Oss groeit en de organisatie moet ook meegroeien. Kwalitatief en kwantitatief hebben we de organisatie kunnen uitbreiden, waardoor uitvoeringskracht en strategisch vermogen zijn toegenomen.

Gezien de schaarste op de arbeidsmarkt zorgden we ervoor dat we een aantrekkelijke werkgever zijn. We faciliteren onze medewerkers om te kunnen groeien. We zetten in op het creëren van voldoende kennis en kunde om de opgaven uit te kunnen voeren is een belangrijke opgave.

Daarnaast investeerden we in slimmere en samenhangende sturing. We vergrootten de digitalisering en robotisering, aangevuld met data gestuurd werken. Dit helpt ons sneller en effectiever te werken en betere dienstverlening te bieden. Ook voor mensen die niet digitaal vaardig zijn, bleven en blijven wij toegankelijk.

Ook was het noodzakelijk om te investeren op het gebied van veiligheid om de basis op orde te kunnen krijgen, goed te kunnen blijven reageren op crisissituaties en uitvoering te kunnen coördineren.

De afgelopen jaren zijn we begonnen met het stevig positioneren van Oss in de netwerken. We sloten in 2023 aan bij BrabantStad (toen nog 'de B7'). We namen zitting in het dagelijks bestuur van stedennetwerk G40, en waren in diverse VNG commissies vertegenwoordigd. De komende jaren willen we onze positionering nog scherper en strategisch relevanter maken. Een nieuwe concernstaf kan hierbij helpen.

Financieel solide

We kozen in het coalitieakkoord voor een degelijk financieel beleid in onzekere tijden. Onze ambitie was om ons huishoudboekje blijvend op orde te houden door een stabiel financieel beleid, heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden. We wilden de lokale lastendruk voor onze inwoners en bedrijven laag houden.

De financiële positie schommelde de afgelopen jaren. We hebben jaren gehad waar er vele extra miljoenen (incidenteel) van het Rijk kwamen. Vervolgens kregen we te maken met het 'Ravijn' en geen structurele compensatie voor de kostenstijgingen voor jeugdhulp. We voerden daarom een strategische heroriëntatie door, die moet zorgen voor een solide basis voor komende jaren. Daarnaast lobbyen we voor voldoende financiering vanuit het Rijk.

Daarnaast hielden we de lastendruk in ieder geval tot en met 2025 € 22,50 onder het landelijke, voor 2026 zijn deze cijfers nog niet bekend. Zodat we ook, voor onze inwoners een stabiele en betrouwbare partner zijn.

Ten slotte

Wij kijken terug op een mooie bestuursperiode waar we hebben gewerkt aan een mooier en fijner Oss. En we hebben dit mede kunnen realiseren door een prettige en constructieve relatie tussen college en raad. Er waren maar weinig klassieke 'coalitie – oppositie' tegenstellingen en continue is vanuit college en raad de hand gereikt om samen het beleid te verbeteren. Samen hebben we gezorgd voor een stabiel gemeentebestuur. Graag willen we ook de ambtelijke organisatie bedanken voor de prettige samenwerking en het mogelijk maken van veel mooie projecten, activiteiten en dienstverlening in de afgelopen jaren.

We danken u voor de prettige samenwerking en kijken uit naar de verkiezingen van 18 maart.

Burgemeester en wethouders van Oss.

De secretaris,
H. Reints

De burgemeester,
F. de Jonge

Inhoudsopgave

Leeswijzer	7
Programma's	8
Programma 1. Welzijn en zorg	9
Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs	18
Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur	26
Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte	31
Programma 5. Economie	37
Programma 6. Centrum	43
Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	47
Programma 8. Veilige omgeving	55
Programma 9. Besturen in verandering van tijden	64
Programma 10. Financieel beleid	77

Leeswijzer

Inleiding

Het doel van de programma-evaluatie is om in hoofdlijnen terug te kijken op het uitgevoerde beleid in het afgelopen jaar. Het gaat om een beleidsmatige verantwoording op programmaniveau. Bij het jaarverslag en de jaarrekening volgt ook de financiële verantwoording over 2025.

De programma-evaluatie is (samen met het jaarverslag en de jaarrekening) het sluitstuk van een cyclus. Het biedt de mogelijkheid om te reflecteren voordat we starten met een nieuwe cyclus. De input van deze evaluatie, kan samen met de omgevingsanalyse, gebruikt worden als input voor de kadernota als start van een nieuwe cyclus.

Per programma geven we antwoord op:

- Wat wilden we bereiken?
- In hoeverre hebben we onze doelstellingen bereikt?
- Wat deden we om de doelstellingen te bereiken? Dit toont de meest relevante activiteiten die we als gemeente in 2025 uitvoerden.

De vraag 'Wat zou anders kunnen/moeten om doelstellingen te realiseren?' nemen we dit jaar niet op gezien de gemeenteraadsverkiezingen.

Met het beantwoorden van deze vragen zijn de programmateksten voor het jaarverslag van 2025 ook voor een groot deel gereed.

De programma-evaluatie bestaat uit de indeling van programma's uit de programmabegroting 2026-2029. Dat geldt ook voor de bijbehorende doelstellingen en indicatoren.

Hoofdlijnen

Deze evaluatie geeft de hoofdlijnen weer per programma. We formuleren zo kort & krachtig mogelijk. Het doel is niet om volledig te zijn. Het accent ligt bij de uitgevoerde activiteiten. De bereikte resultaten (de effecten) zijn soms moeilijk vast te stellen. Dat geldt ook voor de relatie tussen oorzaak-gevolg. We zoeken naar een passend evenwicht om te monitoren wat de (meerjarige) effecten zijn van beleidskeuzes.

Programma's

Programma 1. Welzijn en zorg

1. Inleiding

Meedoen mogelijk maken voor alle inwoners van Oss is dé missie van het sociaal domein Oss (begrotingsprogramma's 1, 2 en 3). Een solide sociale basis helpt de meeste mensen een prima leven te leiden, voor zichzelf en anderen te zorgen en om te gaan met de hobbels in het leven. Meedoen mogelijk maken gebeurt dan ook in eerste instantie door mensen zelf en hun verschillende sociale netwerken. Wij helpen de samenleving daarbij waar we kunnen. En als inwoners daarnaast ondersteuning nodig hebben, dan bieden we deze samen met onze partners. Hierbij behandelen we mensen als mensen en vertrouwen we op het goede van de mens. Normaliseren, substitutie en voorkomen zijn hierin sleutelwoorden. Evenals de inhoudelijke speerpunten: bestaanszekerheid herstellen, kansengelijkheid vergroten en gezond leven makkelijker maken. We werken hierbij waarde gedreven vanuit onze vijf waarden: de mens centraal, eenvoud, nabijheid, partnerschap en vakmanschap.

We hebben al een aantal jaren te maken met een aantal flinke uitdagingen die de druk op de Wmo opvoeren. De samenstelling van de Nederlandse bevolking verandert tot ongeveer 2040 flink, het huidige zorgstelsel is daar niet op ingericht. We zien een toenemende hulpvraag omdat de bevolking groeit en vergrijsst. Tegelijkertijd is sprake van voorzieningen in dorpen en wijken die onder druk staan, een oplopende personeelschaarste en een wooncrisis die (kwetsbare) inwoners raakt. Ook landelijk is de druk op de Wmo en het hele zorgstelsel een actueel thema. Voor gemeenten is de Wmo op termijn en onder huidige condities onuitvoerbaar. In december 2025 is het landelijke rapport Houdbaarheid van de Wmo uitgekomen waar een aantal beleidsopties wordt voorgesteld om de Wmo toekomstbestendig te maken. Het rapport leidt mogelijk tot hervormingen van de wet en een nieuw financieringsmodel voor de Wmo. Verder hebben ontwikkelingen in het medische domein invloed op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverkeringswet (Zvw) werken met steeds scherpere criteria voor inwoners om in aanmerking voor zorg te komen. De Wmo wordt gezien als vangnet voor bezuinigingen in andere zorgwetten. Akkoorden als het AZWA (Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord, eind 2025 ondertekend) en IZA (Integraal Zorg Akkoord) richten zich op de gezamenlijke opgave in het zorgstelsel. Binnen onze regio doen we dat binnen het samenwerkingsverband Samen in Gezondheid (SiG).

Met enerzijds de groei van het aantal inwoners dat ondersteuning nodig heeft, terwijl het aantal beroepskrachten, vrijwilligers en mantelzorgers afneemt, en anderzijds onzekere en over het algemeen ontoereikende compensatie door het Rijk, moeten we ons voorbereiden op een verder toenemende schaarste van het aanbod van zorg en ondersteuning. Des te meer omdat we ook in de gemeente Oss rekening moeten houden met een financiële opgave en strategische heroriëntatie. Hierbij hebben we een flinke opgave van € 1 miljoen gericht op minder meerkosten om de groeiende vraag naar Wmo-ondersteuning te remmen.

Voor programma Zorg & Welzijn vertaalt dit zich in een beweging naar het versterken van de sociale basis, meer collectieve ondersteuning en ondersteuning door naasten. En anderzijds strengere criteria om individuele Wmo-voorzieningen te verstrekken. We doen dit conform het Wmo-beleidskader Wmo 2025-2029 'Meedoen mogelijk maken'.

Tot slot is een belangrijke ontwikkeling 'Naar een nieuwe Osse standaard'. Na een evaluatie van de proeftuin Oss in 2025 heeft de raad de aanbeveling overgenomen om de werkzame elementen uit te werken richting een nieuwe standaard in Oss. Werken aan een toekomstbestendig zorgstelsel vereist domeinoverstijgende afstemming en afstemming met onder andere programma 2 en 3 (sociaal domein), 7 (wonen) en 10 (veiligheid).

2. Programma-onderdelen

2.1 Ondersteuning en zorg in de Wmo

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *In Oss helpen inwoners elkaar en kan iedereen meedoen (sociale basis).*
- *Inwoners van Oss die dat nodig hebben, krijgen passende ondersteuning, waarbij informele, lichte of collectieve hulp de basis is.*
- *Voorzieningen zijn vindbaar, toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief goed.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We hebben in 2025 gewerkt aan de drie hoofddoelstellingen van onze lokale Wmo: werken aan een sterke sociale basis, het bieden van ondersteuning van inwoners in kwetsbare posities en zorgen dat onze voorzieningen vindbaar, toegankelijk en betaalbaar zijn. Deze doelen zullen nooit gerealiseerd zijn, maar blijven een voortdurende inspanning vragen. Wel zien we dat onze opgave steeds urgenter wordt als gevolg van de schaarste op diverse vlakken en de groeiende zorgvraag. Het beleidskader Wmo 2025-2029 dat is opgesteld, helpt ons om richting te geven aan deze opgave. We zullen in het voorjaar van 2026 een eerste voortgangsrapportage opleveren op basis van de indicatoren die in dit plan staan.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Begin 2025 is het Wmo-beleidskader Wmo 2025-2029 'Meedoen mogelijk maken' vastgesteld. Hierin staan onze ambities en doelen beschreven, inclusief een doorkijk naar een beleidsagenda voor de komende jaren.
- We hebben nieuw mantelzorgbeleid gemaakt dat in is gegaan vanaf 2025. Hiertoe hebben we door ONS welzijn een behoeftepeiling onder mantelzorgers uit laten voeren. De focus ligt onder andere op toegankelijke, vindbare voorzieningen en informatie zodat de mantelzorgers en zorgvrijwilligers toegerust zijn om hun dierbare te ondersteunen. Daarnaast blijft de waardering belangrijk en denken we aan het vergroten van mantelzorgbewustzijn in de domeinen zorg, welzijn, wonen, werk en onderwijs.
- We willen dat Osse jeugdigen opgroeien tot gezonde en zelfstandige volwassenen. Zichzelf kunnen redden, voor zichzelf opkomen en meedoen in de samenleving (integraal jeugdbeleid). In 2024 is een nieuwe opdracht voor uitvoering van het jongerenwerk in Oss geformuleerd en is tijdelijke uitbreiding gerealiseerd van 3 fte voor 2 jaren (vanuit tijdelijke middelen). De opdracht was de versterking van het stedelijk Jongerenwerk en het Jongerenwerk op school. Er is daarvoor verbinding gerealiseerd met de ondersteuningsstructuur op het onderwijs en het veiligheidsdomein (programma 8). Op beide aspecten zijn goede stappen gezet in 2025. De inzet van Jongerenwerk op de scholen – vooral in het VO maar ook op de hoogste groepen in het PO – maakt het mogelijk om een meer compleet beeld te krijgen van risicojeugd zowel op de scholen als in de wijken. Ook levert het contact met de scholen een sterker netwerk op en meer deskundigheid en uitwisseling. De aanstelling van de beleidsmedewerker Jeugd en veiligheid en de interne lijnen die zijn aangevuld met zorg en onderwijsbeleid, versterken deze ontwikkeling.
- In Oss kan iedereen meedoen, dat is onze ambitie. We vormen een inclusieve samenleving waar iedereen dezelfde kansen krijgt, waar onderlinge verbondenheid is en men oog heeft voor elkaar. Waar discriminatie niet geaccepteerd wordt. Zodat uitvallen en uitsluiten voorkomen kunnen worden en iedereen een zinvol bestaan kan opbouwen. Inclusie is hierin een belangrijk thema. Daarom werkten we in 2025 aan een lokale inclusie agenda waar we vanaf 2026 uitvoering aan gaan geven aan de hand van een uitvoeringsplan. Hiermee voldoen we aan de verplichting om uitvoering te geven aan het VN-verdrag handicap.
- De Proeftuin Oss is een gebiedsgerichte aanpak waar inwoners en organisaties samen werken aan oplossingen waarin mensen meer voor zichzelf en elkaar kunnen doen. Het ideale toekomstbeeld is een vitale wijk waar inwoners tegen lagere kosten een betere (positieve) gezondheid ervaren. Hierbij werken en financieren we gebiedsgericht in de Ruwaard en Ussen. In 2025 is de werkwijze geëvalueerd en heeft het netwerk aanbevelingen geformuleerd. Op basis van de evaluatie heeft de raad eind 2025 de aanbeveling overgenomen om de werkzame elementen uit te werken richting een nieuwe standaard in heel

Oss. In 2026 en 2027 blijven we in de Ruwaard en Ussen werken op de Proeftuinwerkwijze en zetten we steviger in op monitoring en communicatie.

- Substitutie kan een belangrijke bijdrage leveren om meer mensen te helpen met hetzelfde geld. We zetten op verschillende manieren in op substitutie, bijvoorbeeld door individuele ondersteuning en dagbesteding om te buigen naar collectieve en voorliggende voorzieningen. Belangrijke resultaten in 2025:
 - o In 2025 hebben we voor het experiment Zorgbuurthuis 't Hageltje een subsidie ontvangen van het Rijk in het kader van SPUK DOS. Hieraan is een intensief proces met het ministerie en het zorgkantoor VGZ voorafgegaan. De SPUK DOS subsidie is een erkenning van de potentie van het zorgbuurthuis om substitutie te realiseren voor met name de Wet Langdurige Zorg. Voor 2026 dienen we een aanvraag in bij het zorgkantoor voor een DOS-subsidie. Daarna is een financiële bijdrage vanuit het zorgkantoor vooralsnog niet gegarandeerd.
 - o In Berghem, Lith, Ravenstein en centrum Oss draaien succesvolle dagontmoetingsinitiatieven voor inwoners met (beginnende) dementie of andere gezondheidsbeperkingen. Hiermee voorkomen of stellen we geïndiceerde dagbesteding uit. Vanaf 2025 bekostigen we deze initiatieven uit de subsidieregeling sociale basis.
 - o Met de subsidieregeling sociale basis financieren we initiatieven die bijdragen aan substitutie. Hierboven staan de dagontmoetingsinitiatieven al genoemd. We hebben eind 2025 ook subsidie verleend aan een aanbieder die collectieve trainingen geeft, waarmee een indicatie individuele ondersteuning soms kan worden voorkomen of van kortere duur is.
- De ondersteuning van psychisch kwetsbare inwoners blijft ook de komende jaren een belangrijk thema. In de regio Brabant Noordoost-Oost (BNOO) hebben we een gezamenlijke ambitie, namelijk dat mensen met een psychische kwetsbaarheid zo veel mogelijk thuis wonen en meedoen naar vermogen. Daar waar inwoners (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen of het hen niet lukt om op eigen kracht te zorgen voor een dak boven het hoofd, zijn er voldoende passende (tijdelijke) opvangvarianten beschikbaar. We blijven zowel regionaal als lokaal werken aan het minimaliseren van maatschappelijke opvang en zetten in op duurzame huisvesting met de beweging "wonen eerst". We geloven dat eerst een dak en dan de juiste hulp, de sleutel is naar duurzaam herstel.
 - o We bouwden verder aan de steunstructuren in de wijk in Oss: met ketenpartners werken we aan een zachte landing in de wijk, de ontwikkeling van een zelfregiecentrum met inzet van ervaringsdeskundigen, het verkennend gesprek (waarbij huisarts, GGZ en ONS welzijn nauw samenwerken) en de consultatiefunctie GGZ voor professionals. Hiermee voorkomen we onnodige instroom in de GGZ.
 - o In 2025 heeft het college de visie maatschappelijke voorzieningen Schadewijk vastgesteld. Hieruit komt de deelopdracht voor het verplaatsen van het Verdihuis naar één of meerdere locaties.
 - o We ontwikkelen het urgentieplus proces naar de huisvesting van urgente doelgroepen in samenwerking met woningcorporaties. Hier is in 2025 volop op ingezet en dit loopt door in 2026. Specifiek voor jongeren is een pilot Eerst een thuis jongeren uitgevoerd in Oss. De succesvolle elementen van deze pilot worden in 2026 vertaald naar een regio brede aanpak dakloosheid jongeren. De aanpak betreft integrale hulp (woning, werk/opleiding/inkomen en ondersteuning Wmo) voor (dreigend) dakloze jongeren.
 - o We hebben bestaande inkoopproducten aangepast, gericht op het ondersteunen en beschermen van kwetsbare inwoners midden in de samenleving in diverse woonvarianten. Producten als Geclusterd Beschermd Thuis en Beschermd Thuis met flexibele herstelondersteuning zijn sinds medio 2025 beschikbaar voor deze groep in de regio.
 - o We zijn in de regio bezig met de voorbereiding van een locatie Beschermd wonen voor mensen met verslavingsproblematiek. Beoogde locatie voor deze voorziening is in Land van Cuijk.
 - o Eind 2024 is een regionale aanpak dakloosheid vastgesteld waarmee we uitvoering geven aan het nationaal actieplan dakloosheid. In 2025 hebben we ingezet op een anti-stigma campagne, verkenning van preventieve woonbegeleiding (voorkomen huisuitzetting), een pilot housing first jongeren, het verkennen van een preventie loket. En vanaf 2026 bieden we 'Eerst een thuis' (housing first) aan voor volwassenen met complexe problematiek en herhaalde dakloosheid.
 - o We zetten ook lokaal in op huisvesting voor kwetsbare doelgroepen. In Oss zijn we bezig met een tussenvoorziening voor jongeren met een (lichte) hulpvraag.

- Lokaal pakken we de ondersteuning van psychisch kwetsbare inwoners breed op. We zetten in op vroegsignalering, passende hulp en een veilige leefomgeving. Zo kijken we naar een goed functionerende toegang, werken we met een integraal expertise team en zijn we bezig met een nieuwe aanpak rondom woonoverlast.
- Veel problematiek speelt zich af op het snijvlak van zorg en veiligheid. Denk aan inwoners met psychische problemen, verslavingsproblematiek, armoede, licht verstandelijke beperking, slachtoffer van huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor deze inwoners willen we tijdig passende hulp/zorg bieden en overlast en de veiligheidsrisico's verminderen. Dit doen we aan de hand van vier thema's, namelijk: thema de aanpak van acute veiligheid, handelingsperspectief van autonomie tot dwang, een passende woon (zorg)plek in de samenleving en maatschappelijk herstel. We werken nauw samen met afdeling Veiligheid bij onze speerpunten:
 - We richten ons bij Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties op huiselijk geweld, kindermishandeling, oudermishandeling, stalking en femicide. Ernstige en vaak verborgen vormen van geweld die diepe sporen achterlaten in levens en gemeenschappen. Het huidige regionale plan is geëvalueerd en wordt aangepast met een scherpere ambitie. In de komende periode versterken we onze lokale en regionale aanpak samen met partners rond zorg, veiligheid en onderwijs.
 - Personen met onbegrepen gedrag zijn mensen die door psychische kwetsbaarheid, verslaving of andere problematiek ontregeld gedrag vertonen, en die daarmee zichzelf of hun omgeving in gevaar kunnen brengen. Zie hierboven.
- Samenwerking tussen het sociale en medische domein is in tijden van schaarste belangrijker dan ooit omdat deze gefinancierd worden door verschillende stelsels.
 - Huisartsen: we blijven inzetten op maximale samenwerking met HUMO (samenwerkingsorganisatie voor Huisartsen) en de huisartsen in Oss. Ook werken we samen bij de Proeftuin Oss en bij IZA en GALA.
 - Het Integraal zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA): de focus ligt op een domein overstijgende samenwerking tussen het medische en sociale domein, een gezonde en actieve leefstijl en langer zelfstandig (samen)wonen. In onze regio is met een groot aantal partners (Samen in Gezondheid, SiG) een transformatieplan geschreven. De landelijke transformatiemiddelen bleken medio 2025 echter op te zijn waardoor er geen financiering is voor dit omvangrijke plan. Het Integraal zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA): De focus ligt op een domein overstijgende samenwerking tussen het medische en sociale domein, een gezonde en actieve leefstijl en langer zelfstandig (samen)wonen. In onze regio is met een groot aantal partners (Samen in Gezondheid, SiG) een transformatieplan geschreven. De landelijke transformatiemiddelen bleken medio 2025 echter op te zijn waardoor er geen financiering is voor dit omvangrijke plan. Voor bepaalde onderdelen werd landelijk beslist alsnog middelen vrij te maken. Zo is regionaal door SiG het onderdeel Mentaal Gezond uit het transformatieplan apart ingediend en goedgekeurd voor financiering. Momenteel werken we regionaal aan de verdere uitwerking van de vijf interventies die in het plan opgenomen zijn, namelijk het Mentaal Gezondheidsnetwerk (inclusief verkennend gesprek), aanpak wachttijden, aanpak autisme/laag IQ, doorontwikkeling STORM en combinatietrajecten netwerk zorg en welzijn.
- We spannen ons als gemeente Oss in om – naast de inzet voor regulier woningzoekenden – ook zoveel mogelijk in de woonzorgbehoefte per aandachtsgroep te voorzien. Er is een uitvoeringsagenda opgesteld om de doelen uit de Woonzorgvisie te behalen. Inmiddels stellen we woonzorgprogrammeringen op voor de ontwikkelgebieden in gemeente Oss, zodat er voldoende sociale huurwoningen of woonzorgvoorzieningen in de nieuwbouw gereserveerd worden voor aandachtsgroepen. Verder bereiden we ons regionaal en lokaal voor op de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting (WvrV). Die wet verplicht gemeenten tot het schrijven van een Volkshuisvestingsprogramma. We werken aan woonzorgprogrammering voor ouderen en aandachtsgroepen en een regionale urgentieregeling.

2.2 Jeugdhulp

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Jeugdigen in onveilige situaties worden beschermd.*
- *De hulp voor de jeugdige is zo dicht mogelijk bij huis, nabij het gezin.*
- *Er is passende (specialistische) jeugdhulp voor de jeugdigen die dit nodig hebben.*
- *Er is een sterke (gemeentelijke) toegang die verbindingen heeft met partners uit de jeugdketen zoals consultatiebureau, voorschoolse voorzieningen en onderwijs.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Wij bieden hulp aan alle jeugdigen die dat nodig hebben. Het gebruik van jeugdhulp blijft groeien. We willen van 1 op de 7 jeugdigen naar 1 op de 14 jeugdigen die gebruikmaken van jeugdhulp. Zodat we ervoor kunnen zorgen dat de hulp beschikbaar blijft voor de meest kwetsbare jeugdigen. Vanuit ons dashboard Sociaal Domein kunnen we data van de afgelopen drie jaar vergelijken. We blijven extra groei zien bij ambulante begeleiding en maatwerk. Belangrijk inzicht is dat we vooral kunnen sturen op de vermindering van inzet van jeugdhulp en het beperken van maatwerk. Hiervoor hebben we extra geïnvesteerd in sturing vanuit de BackOffice jeugd en op sturing binnen de lokale teams. We werken aan kostenbewustzijn bij de toegang jeugd.

Daarnaast willen we jeugdigen zoveel mogelijk binnen hun eigen gezin, leefomgeving en met behulp van het netwerk ondersteunen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben het vastgestelde Plan van aanpak Kostenbeheersing Jeugdzorg verder geconcretiseerd, voor de 12 maatregelen "Minder meerkosten" zijn projectplannen opgesteld waarmee de beoogde resultaten bereikt kunnen worden. We bereiden samen met Wmo een gezamenlijk en integraal monitoring- en verantwoordingsstelsel voor. Een extern expertbureau heeft met behulp van het Dashboard Sociaal Domein een prognose dashboard ontwikkeld, waarmee we de effecten van de maatregelen kunnen monitoren. Daarnaast zijn alle volgende acties onderdeel van de kostenbeheersingsmaatregelen. Het is dus de bedoeling dat deze allemaal een bijdrage leveren aan de vermindering van de kosten voor jeugdhulp.
- We hebben de samenwerking met het Land van Cuijk gezocht en zijn bezig onder begeleiding van een externe partij een model te ontwikkelen die als basis dient voor de nieuwe stevige lokale teams. Het gaat om afspraken met jeugdhulpaanbieders en veiligheidspartners in aansluiting op de Osse ontwikkeling naar Stevige Lokale Teams.
- Op basis van leerervaringen weten we steeds beter hoe en wanneer we de Samenwerkwijze Jeugd kunnen inzetten in heel Oss. We zetten meer in op eigen kracht, het eigen netwerk, voorliggende mogelijkheden, zorg uit andere domeinen dan jeugd en specialisme als dat echt nodig is. We hebben hierover afspraken gemaakt met een aantal jeugdhulpaanbieders.
- We zijn de Task Force Jeugd met ONS welzijn gestart waarin we afspraken maken over het verminderen van knelpunten in de uitvoering van de jeugdtaken en het verminderen van het gebruik van specialistische jeugdhulp. We hebben overeenstemming bereikt over de visie op het versterken van de pedagogische basis en normaliseren. We zetten in op het versterken van de sturing binnen de lokale teams.
- We nemen deel aan de regionale ontwikkelingen rond Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties (ViA). We hebben input geleverd voor het nieuwe regionale Koersplan ViA en anticiperen op een nieuwe governance structuur. Op lokaal niveau werken we verder aan de implementatie van de visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid en de TOP3 en blijven we investeren op de samenwerking met de regionale partners.
- We volgen en monitoren de effecten die het team "Alsjeuittelkaargaat Oss" (scheidingsloket) heeft op de-escalatie van scheidingsproblemen en vechtscheidingen. En daarmee op de toeleiding naar specialistische hulp. We volgen in hoeverre sprake is van een dekkend aanbod voor ondersteuning en zorg bij scheidingen en realiseren zo nodig nieuw aanbod.

- De pilot zorg intensieve gezinnen die ONS welzijn heeft uitgevoerd heeft een werkwijze opgeleverd die verlichting biedt, maar ook verbeterpunten zichtbaar maakt. Gemeente Oss gaat, met het oog op de strategische heroriëntatie, structurele borging realiseren zonder kostenstijging.
- We bereiden een onderzoek voor dat antwoord geeft op de vraag wat verbeterd kan worden in samenwerking, werkprocessen, tarieven, afspraken met zorgverzekeraars, zodat we deze gezinnen binnen het reguliere aanbod passend kunnen helpen.
- We hebben de Verordening Jeugdhulp aangepast. Het inspraakproces is zorgvuldig doorlopen. De nieuwe verordening ligt in februari 2026 voor aan de raad.
- Scholen vormen een groot deel van de pedagogische basis. Vanuit het programma 'Sporen naar kansen' dragen we zorg voor een goede verbinding van jeugdhulp met passend onderwijs en kinderopvang. Tegelijkertijd is samen met de scholen de versterking van de ondersteuningsstructuur binnen het onderwijs voorbereid. In 2026 zal dit tot uitvoering worden gebracht. Het gaat daarbij om Brugfunctionarissen op het Primair onderwijs en Jongerenwerk in het Voortgezet Onderwijs. Door versterkte aandacht vanuit school voor de leerlingen en thuissituatie geven we kinderen maximale kansen op een goede ontwikkeling en voorkomen we doorverwijzingen naar individuele jeugdhulp.
- Met de hernieuwde aanpak van dyslexie wordt beter onderzocht of er inderdaad sprake is van dyslexie of eerder van achterstand in de taal- en leesontwikkeling wordt. Zo worden onnodige indicaties voorkomen. In samenwerking met het dyslexieteam van het samenwerkingsverband Primair Onderwijs 30-06 onderzoeken we mogelijkheden om meer preventief te werken aan leesstimulering, kwalitatief hoogstaand leesonderwijs, inoefenen en begeleiding vóór het stellen van een diagnose.
- Wij leveren onze bijdrage aan de regionale beleidsontwikkeling door voorzitterschap van het regionaal beleidsteam en deelname aan het regionale programmteam. We werken aan thema's als inrichting crisishulp NOB, opbouw van kleinschalige woonvoorzieningen, onvoorwaardelijk wonen en afbouw Jeugdzorg+, ontwikkeling jeugdbescherming, afstemming onderwijs-jeugdhulp, ervaringsdeskundigheid, jongerenparticipatie en het verstevigen van pleegzorg.
- We hebben JIM geïmplementeerd, er is een pr-campagne geweest om "Kamers met Aandacht" te promoten, aan bewoners in Oss is gevraagd of zij kamerverhuur willen bieden voor jeugdigen die uitstromen uit verblijf (jeugdzorg). We zetten in met een toekomstplan voor deze jeugdigen.

2.3 Integratie en opvang

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Iedereen kan volwaardig deelnemen aan de samenleving; waar nodig bieden we internationale werknemers, vluchtelingen en statushouders ondersteuning op het gebied van onder andere taal, huisvesting en welzijn.*
- *We bieden opvang van vluchtelingen op een humane en veilige manier binnen onze mogelijkheden.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Met de realisatie van de nieuwe locatie voor (asiel)opvang in Oss eind 2024 hebben we een belangrijke stap gezet. We bieden gelegenheid om mee te doen met aandacht voor taal, onderwijs en werk. Met ondersteuning voor wie dit nodig heeft. De draaglast en draagkracht van de opvang, directe omgeving en samenleving zijn in balans. Het versterken van participatie van internationale werknemers in Oss is inmiddels een reguliere werkwijze.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Huisvesting vergunninghouders

De huisvesting van vergunninghouders is een wettelijke taak. Het Rijk bepaalt jaarlijks hoeveel vergunninghouders onze gemeente moet huisvesten. Tot nu toe slagen we erin om aan onze opgave te voldoen op het vlak van wonen, inburgering, meedoen aan het maatschappelijk verkeer. Dit doen we samen met onze netwerkpartners Vluchtelingenwerk, ONS welzijn, Thuis in Oss, politie, BrabantWonen en Mooiland. We vangen statushouders, vluchtelingen uit Oekraïne en asielzoekers op. Financiering van de Oekraïners komt van het Rijk

en voor de overige vluchtelingen van het COA. Dit alles gebeurt binnen de financiële kaders die vanuit het Rijk aan de gemeente zijn verstrekt.

In de gemeentelijke opvang aan de Spitsbergerweg vangen we asielzoekers en vluchtelingen uit Oekraïne op. De opvang is constant volledig bezet, Thuis in Oss voert de dagelijkse begeleiding naar tevredenheid uit. De relatie met de omgeving is goed, klachten worden direct opgepakt en er wordt door buurtbewoners en andere inwoners van Oss veel geïnvesteerd in vrijwilligerswerk bij de opvang. Verder blijft de crisisnoodopvang aan de Palestrinastraat op verzoek van COA open voor de opvang van asielzoekers. Ook hier wordt de begeleiding door Thuis in Oss verzorgd. Er is een goede verbinding met de opvang aan de Spitsbergerweg. We zorgen voor onderwijs, stimuleren werk voor beide doelgroepen en investeren in taallessen. We zorgen voor zwemvaardigheid en is er een goede relatie met de sportclubs.

Internationale werknemers

De resultaten van de pilot gericht op integratie en meedoen van kwetsbare internationale werknemers waren positief en lieten een meerwaarde zien. Er worden kwetsbare arbeidsmigranten geholpen, die we voorheen niet bereikten en onder de radar bleven. De pilot (door Stichting Barka en ONS welzijn) is inmiddels onderdeel van de reguliere opdracht aan ONS welzijn. We verwachten namelijk een groei van het aantal internationale werknemers in Oss, en daarmee ook de vraag naar (preventieve) ondersteuning.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Sociale duurzaamheid betekent: kiezen voor oplossingen die het probleemoplossend vermogen van de samenleving zelf versterken, waardoor op termijn minder zorg/ondersteuning nodig is en mensen toekomstperspectief hebben. Dat betekent: zoveel mogelijk inzetten op oplossingen waarbij inwoners en hun informele netwerken een actieve rol spelen. Niet zorgen voor een oplossing, maar helpen een oplossing te vinden, zodat de inwoner of de buurt een volgende keer meer zelf kan oppakken.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, geen honger, goede gezondheid en welzijn, gendergelijkheid, ongelijkheid verminderen, duurzame steden en gemeenschappen en vrede, veiligheid en gerechtigheid.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2021	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Ik weet waar ik moet zijn met een hulpvraag	CEO monitor over 2024*	82%	66%	68%	72%	n.n.b.	n.v.t.
Ik werd snel geholpen	CEO monitor over 2024*	83%	75%	78%	79%	n.n.b.	n.v.t.
De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag	CEO monitor over 2024*	89%	82%	82%	82%	n.n.b.	n.v.t.
Aantal cliënten per zorgvorm Wmo begeleiding **	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD4	1.557	1.616	1.731	1.790	1.553	n.v.t.
Aantal cliënten per zorgvorm Wmo dagbesteding **	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD	378	371	367	362	318	n.v.t.
Aantal cliënten per zorgvorm Wmo kortdurend verblijf **	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD	5	5	3	3	3	9
Wmo kosten per inwoner met een Wmo indicatie (kosten uit de Suite) **	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD	€ 3.279	€ 3.359	€ 3.752	€ 3.872	€3.993	n.v.t.

* CEO= cliëntervaringsonderzoek, dit wordt gedaan onder cliënten van gecontracteerde ZIN-aanbieders.

** Aantal inwoners met in het betreffende jaar een actieve Wmo indicatie. De aantallen voor 2025 zijn nog niet definitief

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Jongeren met delict voor de rechter	1%	1%	2023
Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	18,6%	14,1%	2024
Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	1,3%	1,1%	2024
Jongeren van 12-23 jaar met jeugdreclassering	0,3%	0,4%	2024
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement per 10.000 inwoners	820	680	2025

Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs

1. Inleiding

Meedoen mogelijk maken is dé missie van het sociaal domein Oss. Al onze inwoners moeten de mogelijkheid hebben om mee te doen aan onze samenleving. Waar nodig bieden we ondersteuning om voor iedere inwoner meedoen mogelijk te maken. In het sociaal domein doen we dat vanuit de waarden: mens centraal, nabijheid, eenvoud en vakmanschap & partnerschap.

Het sociaal domein is breed: welzijn, inkomen, leefbaarheid, sport, cultuur, onderwijs, gezondheid, participatie, ontmoeten, zorg. Het zijn allemaal terreinen die bijdragen aan een goede, fijne leefomgeving en aan meedoen in de samenleving. Daarbij bieden individuele ondersteuning als dat nodig is. Omdat problemen soms het oplossend vermogen van mensen en hun netwerken overstijgen. Zo hebben we allerlei voorzieningen die mensen kunnen helpen bij integratie naar werk, geldzorgen, leren, opvoeden, ouderdom, eenzaamheid. Het goed inzetten van die voorzieningen zien we als een kerntaak. En daarbij is 'goed' meer dan efficiënt en rechtmatig. Het gaat ook over rechtvaardigheid en menswaardigheid.

Inhoudelijk onderschrijven we de landelijke agenda voor het sociaal domein. Dat betekent investeren in herstellen van bestaanszekerheid, vergroten van kansgelijkheid en gezond leven makkelijker maken.

Bij bestaanszekerheid gaat het om de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen via werk of anderszins om mee te kunnen doen in de samenleving. Ook zekerheid van betaalbaar wonen, toegang tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen zijn noodzakelijke voorwaarden om je als mens te ontwikkelen en te participeren in de samenleving. We werken daarom aan een inclusieve arbeidsmarkt met mogelijkheden voor mensen om te werken naar vermogen. Daarbij bieden we ondersteuning als mensen stress ervaren op het gebied van bestaanszekerheid.

Om de kansen op meedoen te vergroten investeren we in onderwijs. We streven naar inclusief onderwijs en kinderopvang, en passende ondersteuning voor jeugdigen en jongvolwassenen. Daarbij zijn basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitaal gebied van groot belang. Dit vertaalt zich in taal- en leesstimulering en goed taalonderwijs; in de aanpak laaggeletterdheid en geslaagde inburgeringstrajecten. Allemaal opgaven waaraan wij in dit programma werken.

2. Programma-onderdelen

2.1 Werk en talentontwikkeling

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Iedereen die kan en wil werken, heeft werk of volgt een opleiding daarvoor.*
- *Inwoners in Oss beschikken over basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden).*
- *Bedrijven in Oss beschikken op het juiste moment over de juiste hoeveelheid mensen, met de juiste kwalificaties op de juiste plek.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De arbeidsmarkt is en blijft (heel) krap door de vergrijzing en ontgroening. Met alleen instroom vanuit het onderwijs (jongeren) op de arbeidsmarkt hebben we niet genoeg arbeidskrachten. We willen daarom -ook in de regio- onze bedrijven ondersteunen door anders te werken en zoveel mogelijk talenten te benutten. Belangrijk hiervoor is ook dat mensen zich hun leven lang blijven ontwikkelen. Onder de vlag van UNESCO Lerende stad Oss ontplooiën wij activiteiten die daar op aansluiten. Daarom is in 2025 gewerkt aan de doorontwikkeling van de Lerende Stad en is er in samenwerking met de Osse Economic Board gewerkt aan een nieuw arbeidsmarktbeleid. Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering is in 2025 gedaald van 1737 naar 1726, een daling van 0,7%. We blijven inwoners met een variatie aan dienstverlening ondersteunen bij het vinden van werk of een opleiding. Met de herijking van het plan 'Meedoen begint aan de basis' zetten we in op versterking van onze aanpak basisvaardigheden door uitbreiding van ons Digi-Taalhuis met meer Digi-punten in onze gemeente. Hiervoor is de inzet van de taalconsulent in 2025 uitgebreid. We willen in 2025 minimaal 450 mensen koppelen aan een vorm van taalaanbod. Speciale aandacht besteden we de komende jaren aan digitale inclusie, jongeren en participatie van werkgevers om de basisvaardigheden van hun werknemers te verbeteren. We streven daarbij ook naar een grotere deelname van arbeidsmigranten, statushouders en andere migranten richting een vorm van gratis taalonderwijs.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2025 hebben de colleges van de 6 betrokken gemeenten besloten om, in het kader van de toekomst van het partnership gemeenten-IBN, een scenario uit te werken waarin de gemeentelijke teams werk en het Participatiebedrijf van IBN gezamenlijke teams vormen. Dit gebeurt in het kader van de bestuurlijke opdracht 'Toekomst partnership gemeenten-IBN'. De visie daarbij is dat een financieel gezond sociaal ontwikkelbedrijf in onze regio gewenst is en blijft voor de ontwikkeling van mensen met een arbeidsbeperking/met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, zodat zij regulier kunnen gaan werken. En mocht dit niet haalbaar zijn, dat deze inwoners toch kunnen blijven werken bij het sociaal ontwikkelbedrijf. Dit doen we vanuit de overtuiging dat de gezamenlijke dienstverlening van gemeenten en het Participatiebedrijf van IBN efficiënter kan.
- Op 1 januari 2026 werken er 515 inwoners met het instrument loonkostensubsidie. Dat is nagenoeg gelijk aan vorig jaar (met 2 toegenomen). 219 hiervan werken bij IBN, 296 bij overige werkgevers.
- Wanneer dat nodig is plaatsen we inwoners op een beschutte werkplek (ook voor hen ontvangt de werkgever het instrument loonkostensubsidie). Op 1 januari 2026 hebben 157 inwoners uit Oss een indicatie beschut werk: 59% daarvan is aan het werk, een groot deel van de overige inwoners zit in een traject, maar is nog niet geplaatst.
- Door de onzekerheid rondom landelijke regelgeving over asiel en statushouders hebben we voor de inkoop van taaltrajecten voor inburgering in 2025 een overeenkomst met het KW1C voor één jaar (voor 2026) afgesloten.
- In 2025 hebben we gewerkt aan de randvoorwaarden om de Lerende Stad Oss inhoud en vorm te geven. Zo is op 1 oktober 2025 de projectleider Lerende Stad Oss begonnen. Er zijn afspraken gemaakt met de Economic Board hoe ondernemers, overheid, onderwijs en organisaties samenwerken. In december 2025 is Vereniging de Talentencampus Oss formeel opgeheven. De activiteiten die georganiseerd werden door de Talentencampus Oss worden meegenomen in de doorontwikkeling naar de Lerende Stad Oss.
- De vereniging de Talentencampus Oss de volgende activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan de aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt: mijn toekomst in Oss live.nl, de NEXT lezing, de dag en week van de techniek. De Lerende Stad Oss heeft leerlingen begeleid die mee hebben gedacht over de invulling van het Learning Festival dat in 2027 wordt gerealiseerd.
- In totaal volgden in 2025 414 inwoners een cursus basisvaardigheid bij Sagenn, KW1C of de Volksuniversiteit. Dat waren er in 2024 381, een stijging van 9%. Meer dan 90% van die cursisten hebben een migratieachtergrond, waaronder veel Oekraïners. 347 personen volgden een taalcursus voor Nederlands als tweede taal (NT2). In totaal werden 67 cursisten getraind in hun digitale vaardigheden, zoals het omgaan met de Smartphone. Alleen Sagenn kan cursisten belonen met een wettelijk diploma. Ze bieden alleen cursussen aan voor NT2. Bij Sagenn ronden in 2025 88,5% van de deelnemers de cursus succesvol af. Aandachtspunt is de wachtlijst van rond de zes maanden. Daar staan nu 80 van onze inwoners op die wachten op hun cursus.
- Het Digitaalhuis (193) en het IDO-punt (297) ontvingen in 2025 samen 490 bezoekers tijdens het spreekuur en samen verwerkten ze 448 vragen. De activiteiten trokken 392 deelnemers, waarvan 47 een taalmaatje kregen toegewezen. Van de deelnemers namen 261 inwoners deel aan een digitale activiteit. In 2025 was er naast het Digitaalhuis nog een Digi-punt actief in Ravenstein.
- In het Taalnetwerk boden 18 organisaties, waaronder 6 gemeenschapshuizen, activiteiten aan voor verbetering van basisvaardigheden. In totaal werden naast de cursussen 19 activiteiten georganiseerd die inwoners helpen om hun basisvaardigheden te vergroten. Daaronder bevinden zich ook bewonersinitiatieven zoals DigiBuurt, Generatielezen en Het land van Herpen. Digi-on-tour heeft 59 deelnemers getrokken, waarvan 36 zijn doorverwezen naar een cursus. Het project Sociaal Fitaal leverde 22 inwoners op die inmiddels een cursus gestart zijn. In de Week van Lezen en Schrijven is veel aandacht besteed aan inwoners met Nederlands als eerste taal (NT1). In het gemeentehuis stond een expositie waarin het verhaal van drie inwoners centraal stonden die worstelden met hun taalvaardigheid. Van hun verhaal is een podcast gemaakt.
- Om de participatie van werkgevers te vergroten zijn we vorig jaar als regio Noordoost-Brabant aangesloten bij het Leven Lang Leren-collectief. Het collectief heeft onder penvoerderschap van KW1C een subsidieaanvraag gedaan bij het Nationale Groeifonds om in samenwerking met bedrijven van 300 werknemers om hun basisvaardigheden te vergroten.

2.2 Bestaanszekerheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Inwoners in Oss hebben bestaanszekerheid en kunnen meedoen in de samenleving.*
- *Inwoners die in de knel komen maken maximaal gebruik van de mogelijkheden uit het armoedebeleid.*
- *Er is goede ondersteuning voor inwoners met beginnende geldzorgen tot en met problematische schulden.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Eind 2023 stelde de gemeenteraad het beleidskader Aanpak Geldzorgen 2024-2028 vast. Dit geeft richting aan de activiteiten voor mensen met vragen en problemen rondom inkomen en schulden. Daarbij maken we onderscheid in activiteiten voor iedereen met geldzorgen, ondersteuning van mensen in armoede en ondersteuning van mensen met schulden.

We hebben conform het nieuwe beleid de vergoedingen voor de regeling Meedoen is belangrijk verhoogd. Inwoners in Oss hebben nu meer ruimte om zelf te kiezen hoe zij hun maatschappelijke participatie vormgeven. Ook in 2025 hielpen veel mensen in onze gemeente elkaar bij de aanpak van geldzorgen. Er zijn verschillende vrijwilligersinitiatieven die inwoners in de knel helpen. Zij weten steeds meer inwoners te bereiken en weten elkaar en de gemeente goed te vinden.

We hebben met vroegsignalering, budgetcoaching en budget beheer-Oss een grotere variatie voor ondersteuning bij problematische én beginnende geldzorgen. Daarmee kunnen we meer preventief werken zodat minder schuldhulpverleningstrajecten nodig zijn, en kunnen we betere nazorg bieden.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2025 hebben we de wijzigingen van de Participatiewet in Balans fase 1 voorbereid. Deze eerste wijzigingen hebben onder andere invloed op de regels rondom giften, de kostendelersnorm, zoektermijn voor jongeren.
- Ook in 2025 hebben we, naast onze reguliere dienstverlening, inwoners ondersteund die gedupeerd zijn door de kinderopvangtoeslagaffaire en de alleenverdienersproblematiek. We proberen zo op een goede manier bij te dragen aan herstel van de problemen bij onze inwoners, veroorzaakt door overheidshandelen. Om dit op een goede manier uit te voeren zijn in 2025 voor beide onderwerpen beleidsregels vastgesteld.
- De samenwerking met bewindvoerders hebben we voortgezet. Jaarlijks is er een gezamenlijke bijeenkomst met bewindvoerders en team geldzorgen om informatie en verbeterpunten te delen.
- Budgetcoaching is inmiddels een structureel onderdeel van onze dienstverlening. Ook zetten we onverminderd in op de vroegsignalering van geldzorgen.
- In het voorjaar is het strategisch communicatieplan aanpak geldzorgen 2025-2028 opgeleverd. Jaarlijks voeren we dit met een uitvoeringsagenda dit plan concreet uit. De rode draad van de communicatie-inzet is dat we inwoners bewust willen maken van het belang om goed met geld om te gaan. En als dit niet lukt, dat er op allerlei plekken laagdrempelige hulp is en ook tools om zelf aan de slag te gaan. We werken samen met allerlei partners om inwoners te bereiken, te informeren en te ondersteunen. In onze communicatie sluiten zij waar mogelijk aan.
- We hebben het project 'in de dichterbij stand' in 2025 afgerond. De resultaten hebben ons extra inzicht gegeven hoe we onze dienstverlening mensgerichter en beter kunnen maken. De kennis van dit onderzoek is opgenomen in onze aanpak Vakmanschap en wordt gebruikt om onze consulenten nog betere handvatten te geven voor een goed gesprek met de inwoner.
- Voor jongeren en schulden hebben we specifieke aandacht. Natuurlijk zetten we AJOSS in om jongeren met geldzorgen op een goede manier te helpen. Ook hebben we een spreekuur op het MBO om het gesprek hierover makkelijk te maken. Het wekelijkse spreekuur op woensdag op het KW1C (locatie Euterpelaan) is met een 2e spreekuur op donderdagmiddag (locatie Nelson Mandelaboulevard) uitgebreid. We volgen het bereik van jongeren via deze voorziening en stellen de koers bij als dat nodig is.
- In 2025 hebben we een start gemaakt met de ontwikkeling van de aanpak rond financiële educatie, samenwerking met huisartsen en life events. Financiële educatie wordt op het Voortgezet Onderwijs al op incidentele basis uitgevoerd door de medewerkers van Ons Welzijn. In het najaar is dit ook voor het eerst met het Maaslandcollege gebeurd. Het plan is dit te aankomende jaren voort te zetten.

- Samen met Ons Welzijn werken we steeds meer gebiedsgericht samen in de sociale teams en maken hierbij gebruik van Zorgned. Inwoners kunnen op verschillende manieren om ondersteuning vragen. Door een nauwere samenwerking kunnen we in het sociale team beter ondersteunen bij hulpvragen die gaan over meerdere leefgebieden. Zo staan we dicht bij de inwoners, en kunnen we beter inspelen op hun vraag en ontwikkelingen in de wijk. In alle gebieden is ook een financieel spreekuur, waar inwoners laagdrempelig binnen kunnen lopen met vragen bij geldzorgen.

2.3 Opvang, onderwijs en onderwijshuisvesting

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Onderwijs in Oss is inclusief en biedt kinderen gelijke kansen voor de ontwikkeling van hun talent.*
- *Er is een goede aansluiting van jeugdhulp op ondersteuning in opvang en onderwijs.*
- *Onderwijshuisvesting is van goede kwaliteit.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We willen en gunnen dat elk kind zich kan ontwikkelen passend bij zijn/haar fysieke, mentale en creatieve mogelijkheden als voorbereiding op volwaardige en betekenisvolle deelname aan de samenleving van morgen. Dat betekent onder meer leren samenwerken en samenleven met alle verschillen en mogelijkheden die kinderen en jongeren hebben zonder uitsluiting en zoveel als mogelijk bij elkaar. Dat is de ambitie en opdracht van inclusief onderwijs. Het onderscheid tussen regulier en speciaal onderwijs zoals we dat nu kennen, krijgt een andere invulling, zal veel minder scherp worden en samengaan. De Rijksoverheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen de overgang naar inclusief onderwijs en een inclusieve leeromgeving hebben gemaakt. Stapsgewijs werken we samen met de scholen en partners aan onderwijs en onderwijshuisvesting dat beter aansluit bij de behoeften van alle deelnemers. Alle kinderen en jongeren leren, ontwikkelen zich, doen mee en kunnen zo thuisnabij mogelijk naar een school of schoolsoort. In 2025 hebben we samen met de schoolbesturen stappen gezet in het Integraal Huisvestingsplan (IHP). We willen dat de school voor alle leerlingen toegankelijk is en in verbinding staat met de buurt. Inclusiever vraagt ook om een nauwere samenwerking tussen het PO, SBO, SO, VO en VSO en met de ondersteunende partners. Ook is samen met PO en VO verder gewerkt aan initiatieven waardoor kinderen en jongeren beter mee kunnen doen, waaronder de dyslexiepijlot, de pilot wereldburgerschap en duurzaamheid en brugfunctionarissen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Voor de groep kinderen en jongeren van 5 tot 16/18 jaar die onder de Leerplichtwet vallen, stopt het RBL BNO verzuim zo snel als mogelijk en werkt daarbij nauw samen met ketenpartners. De focus ligt op het stimuleren van aanwezigheid. Samen met scholen creëert het RBL BNO een positieve cultuur van aanwezigheid waarin scholieren gestimuleerd worden om aanwezig te blijven en een actieve rol in hun opleiding te spelen.
- De implementatie van nieuwe wet Van School Naar Duurzaam Werk (per 1-1-2026), die samenvalt met het nieuwe regionale programma jongerenaanpak, hebben we in 2025 voorbereid. De groep van 23 tot 27 jaar komt bij de doelgroep van het Doorstroompunt. Het Doorstroompunt brengt deze nieuwe groep in beeld en biedt daarbij passende ondersteuning. Het Doorstroompunt zet extra in op preventief aanwezigheidsbeleid. Daarbij gaat de onderwijsmakelaar ondersteuning bieden aan jongeren bij niet-schoolse problemen die wel een risico vormen voor schooluitval. En overstapcoaching bieden aan jongeren om te helpen bij een zachte landing bij de overstap van voorgezet (speciaal) onderwijs naar mbo.
- Alle kinderen die risico op een taalachterstand hebben kunnen een VVE indicatie krijgen en instromen in het VVE aanbod. Dat geldt ook voor Oekraïense peuters.
- De instroom van niet-Nederlandse kinderen en jongeren in NT2 en ISK- onderwijs is in 2025 afgenomen. Er waren in 2025 voldoende plaatsen beschikbaar.
- De taaldoorstroomgroepen zijn in 2025 gestart en verder ingericht. De resultaten zijn goed. Een belangrijk pluspunt is dat steeds meer onderwijsgeevenden geschoold worden in de begeleiding van leerlingen met een tweede taal achtergrond. Deze kennis zat voorheen in een aparte groep deskundigen (de mobiele brigade)

en werd direct aan leerlingen aangeboden. Nu wordt deze kennis gedeeld met de onderwijsgeevenden waarmee steeds inclusiever kan worden lesgegeven.

- De dyslexiepilots op twee basisscholen zijn geëvalueerd en vervolgcacties zijn ingezet. We werken daarvoor samen met het dyslexieteam (SWV-PO 3006) en met de leesconsulenten van de scholen. De inzet is preventief: veel meer en beter oefenen maakt dat inzet van specialistische zorg voor een belangrijk deel van de aanvragers niet meer nodig is. De inzet en betrokkenheid van ouders is hierbij essentieel.
- In 2025 is een pilot gestart om asielzoekers naar werk te begeleiden. De pilot "Van ver tot hier; op weg naar werk" ontwikkelt zich positief. De consulent en de accountmanager zijn aanwezig op de werkvloer bij Thuis in Oss (TiO). Ze maken daardoor makkelijk contact met de inwoners en werken samen met de andere medewerkers en vrijwilligers binnen TiO. Er is een wachtlijst van inwoners die graag willen werken en daarbij begeleiding willen hebben. Op basis hiervan gaan we onderzoeken of we de formatie kunnen uitbreiden.
- In 2025 is de versterking van de pedagogische basis "in het normale leven" met partners uitgewerkt. De verbinding van onderwijs en Jeugdhulp moet goed verlopen als daar een noodzaak toe is, bij complexe of zware problematiek. Maar ook verkennen we hoe de zeer grote inzet op lichte jeugdhulp kan worden verminderd. Door normalisering en acceptatie dat opgroeien heel vaak ook gepaard gaat met perioden van onzekerheid en stress.
- In 2025 is de inzet van brugfunctionarissen verder voorbereid met de scholen en andere partners. Er is met behulp van subsidies een pilot uitgevoerd en geëvalueerd. De inzet van brugfunctionarissen zal in 2026 worden uitgerold in het PO. Voor het VO wordt dit gedaan door continuering van de inzet van Jongerenwerk op school.
- De landelijke pilot Wereldburgerschap en duurzaamheid is in Oss eind 2025 afgerond. SAAM en Filios gaan op eigen tempo verder met de uitrol van de opgedane kennis in de eigen scholen. Ook is een netwerk gevormd van VO en PO scholen die duurzaamheid op scholen verder uitwerken. Dit wordt verbonden met de Global Goals Oss.
- In 2025 hebben 7 scholen in Oss de landelijke subsidie School en omgeving toegekend gekregen voor 3 schooljaren. Deze subsidie is toegekend aan scholen met een hoge achterstandsscore en bedoeld om extra verrijkend aanbod te organiseren voor de leerlingen. Het betreft 2 basisscholen in de Schadewijk; 2 scholen in de Ruwaard en de Islamitische basisschool Mozaïek en daarnaast twee scholen van Hooghuis namelijk Zuid en West.
- In 2025 hebben we extra inzet gepleegd op het thema School en Veiligheid. Dit zal in de komende tijd resultaten gaan opleveren waaronder een samenwerkingsconvenant; meer aandacht voor Jonge aanwas en digitale monitoring maar ook zullen netwerken worden opgebouwd en zal de Wet Vrij en veilig onderwijs worden ingevoerd.
- Met alle schoolbesturen in de gemeente Oss hebben we van de schoolgebouwen een schouw (zowel kwantitatief als kwalitatief) en een waardenmodel gemaakt. Ook hebben wij met alle schoolbesturen een beleidskader gemaakt, waarin onder andere aandacht is om inclusief onderwijs te faciliteren in de huisvesting. De schouwen, het waardenmodel en het beleidskader hebben wij als basis gebruikt om het Integraal Huisvestingsplan onderwijsvastgoed (IHP) uit 2021 te herijken en actualiseren. Wij hebben gewerkt aan de voorbereidingen om het IHP in 2026 ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.
- We werkten aan planvorming voor vervangende onderwijshuisvesting voor de volgende scholen (i.s.m. de betreffende schoolbesturen):
 - o SO Hub, VSO Hub
 - o De Sterrenkijker, VSO De Sonnewijser en VSO De Sonnewijser Vervolgonderwijs
 - o De Lockaert, De Polderhof, SBO het Bakken (op één locatie)
 - o De Eiber (op één locatie in Megen).
 - o De Regenboog en De Teugelaar
 - o Basisscholen Amsteleind
 - o Verbouwing bestaande onderwijshuisvesting (i.s.m. de betreffende schoolbesturen):
 - o Gerealiseerde verbouwing MFA Hart van Oijen t.b.v. De Kleine Weide
 - o Ontwerp verbouwing Noorderlicht t.b.v. De Evenaar en 't Kleurenbos
 - o Ontwerp verbouwing MFA Meteor t.b.v. Mozaïek.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Wij willen dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. Onderwijs en werk zijn belangrijk voor participatie. Wij werken aan een duurzame plek op de arbeidsmarkt voor onze inwoners. Daarom streven we naar een startkwalificatie bij een zo groot mogelijke groep inwoners en gaan uitval uit onderwijs tegen. We ondersteunen mensen met een uitkering om passend werk te krijgen en te houden. We werken aan erkende certificaten en praktijkverklaringen waarmee kennis en vaardigheden beter aantoonbaar zijn. Leven lang ontwikkelen is een belangrijk uitgangspunt. Naast werk, stimuleren wij andere vormen voor meedoen in de samenleving.

Wij streven naar inclusief onderwijs en organiseren hulp om de scholen heen.

Wij hebben een breed pakket aan armoedemaatregelen voor huishoudens in financieel zware situaties en passen maatwerk toe voor mensen die het nodig hebben.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, geen honger, kwaliteitsonderwijs, fatsoenlijk werk en gezonde economie, ongelijkheid verminderen en partnerschappen.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Voortijdig schoolverlaters Oss	Dashboard VSV DUO	2,58%	2,32%	2,14%	n.n.b.	<2,0%
Bereik VVE doelgroep	Peutermonitor	110%	85%	78%	79%	90%
Gebruik armoedeverorzieningen huishoudens 120%	WISZ	83,7%	83,4%	80,4%	78,4%	80%
Gebruik armoedeverorzieningen huishoudens p-wet	WISZ	93,7%	94,5%	89,4%	89,3%	90%
Percentage stijging bijstandsuitkeringen	WISZ	-1%	4%	5,7%	-0,7%	0%

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Absoluut verzuim onderwijs per 1.000 leerlingen (niet ingeschreven op school)	11,6	5,7	2024
Relatief verzuim onderwijs per 1.000 leerlingen (wel ingeschreven, niet aanwezig)	17	26	2024
Voortijdig schoolverlaters (VO en MBO)	2,1%	2,3%	2023
Kinderen in uitkeringsgezin	5%	5%	2024
Werkloze jongeren 16-22 jaar	2%	2%	2024
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000	237,3	244,4	2025
Personen 15-64 jaar met lopend re-integratietraject per 10.000 inwoners	211,1	202,6	2024
Netto arbeidsparticipatie (aandeel beroepsbevolking met baan)	73,3	73,2	2024
Demografische druk (verhouding tussen niet-productieve leeftijdsgroepen < 20 jaar en > 65 jaar en productieve groep 20-64 jaar)	69,4%	75,6	2025

Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur

1. Inleiding

In Oss willen we dat mensen mee kunnen doen. Programma 3 draagt bij aan een samenleving waarin inwoners betekenisvol kunnen leven — fysiek, mentaal en sociaal. Dat betekent meer dan het ontbreken van problemen. Het gaat juist om verbondenheid, veerkracht en mogelijkheden om te groeien.

We dragen bij aan de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners en in sociale cohesie door hen te ondersteunen in ontmoeten, sport, gezonde leefstijl, bewegen, cultuur en vrijwilligerswerk. De leefomgeving heeft hierin een ondersteunende rol en dient als een middel om gezond gedrag en welzijn te stimuleren. We werken hierin nauw samen met inwoners, gemeenschappen, verenigingen en partners, zodat zij kunnen bijdragen aan een leefbare, verbonden en toekomstbestendige samenleving.

We weten dat de druk op vrijwilligers toeneemt, dat verenigingen moeite hebben om vrijwilligers en leden te behouden en dat de mentale gezondheid onder druk staat. Maar we zien ook veerkracht, creativiteit en verbondenheid. Onze inzet is gericht op het versterken en verbinden van die kracht: van individuen, netwerken en buurten.

Dat vraagt om een overheid die ruimte biedt, faciliteert, verbindt en ondersteunt — zonder de regie over te nemen van onze inwoners en gemeenschappen. We zetten stappen die zichtbaar bijdragen aan het vergroten van zeggenschap, betrokkenheid en sociale samenhang. Want een sterke sociale basis is niet alleen een wens, maar ook een wettelijke opdracht.

Onze inzet in dit programma is daarmee onlosmakelijk verbonden met die van programma 1. Welzijn en zorg en programma 2. Werk, inkomen en onderwijs. Samen vormen deze programma's het sociaal domein van Oss. Wat ons bindt, is de inzet op bestaanszekerheid, kansgelijkheid, gezond leven en het versterken van de sociale basis. Vanuit gedeelde waarden mens centraal, nabijheid, eenvoud, vakmanschap en partnerschap – bouwen we samen aan een veerkrachtige samenleving waarin iedereen kan meedoen. We gaan ons subsidiebeleid hier in 2026 op aanpassen.

In de komende jaren bouwen we verder aan:

- een kansrijke start en gezonde leefstijl voor iedereen;
- toegankelijke en toekomstbestendige gemeenschapshuizen;
- open en toegankelijke sportparken die bijdragen aan een gezonde leefstijl voor iedereen;
- een culturele infrastructuur die raakt en verbindt;
- ondersteuning van vrijwilligers die het verschil maken.

2. Programma-onderdelen

2.1 Ontmoeten

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Wijk- en dorpshuizen zijn kwalitatief op orde en hebben een laagdrempelig aanbod voor ontmoeten, participatie en lichte ondersteuning.*
- *Vrijwilligersorganisaties worden ondersteund bij beheer, exploitatie en programmering.*
- *Gebouwen zijn verduurzaamd en voldoen aan wet- en regelgeving.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Diverse locaties zijn verbouwd of nieuw gerealiseerd om laagdrempelig ontmoeten en de huiskamerfunctie te ondersteunen. Vrijwilligersorganisaties ontvangen actieve begeleiding bij beheer, gastheerschap en onderhoud. Voor de gebouwen loopt een gefaseerde verduurzamingsopgave, waarbij maatregelen worden gecombineerd met gepland onderhoud en wettelijke verplichtingen. Grote nieuwbouw- en herhuisvestingsprojecten dragen daarbij bij aan toekomstbestendige, veilige en duurzame ontmoetingsplekken.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- 14 gemeenschapshuizen hebben gebruikt gemaakt van de subsidieregeling Sociale basis, 19 huizen bieden inmiddels twee of meer laagdrempelige activiteiten aan zoals inloop en een vorm van samen eten. In 5 huizen is er een vorm van laagdrempelige dagontmoeting.
- Op verschillende plekken zijn stappen gezet om te komen tot realisatie van nieuwbouw. In Macharen en Ravenstein zijn we gestart met de planvoorbereidingen voor de vervanging van de accommodaties. In Overlangel is onder regie van de lokale gemeenschap een nieuwe accommodatie voor ontmoeten en sport gebouwd (HONK).
- We hebben met verschillende huizen afspraken gemaakt en projecten opgestart om te komen tot aanpassingen van de huiskamer en de keuken. Zo zijn de voorbereidingen gestart bij De Snoeck en De Berchplaets en is de aanpassing begonnen in het Oude Klooster. Bij De Meteor starten de aanpassingen begin 2026. In wijkcentrum De Hille is de aanpassing gerealiseerd.
- We hebben de voorwaarden geschapen (de zgn. tweede fase) voor verbouwing en verduurzaming van het Ont-moetcentrum. Dit project start in februari 2026.
- De beheerstichtingen van Mfa De Koppelinck en Het Oude Klooster zijn gestart met fusiebesprekingen. Deze fusie wordt in het eerste kwartaal van 2026 gerealiseerd.
- Er zijn 6 gemeenschapshuizen die hun Visitekaartje hebben gepresenteerd. Op deze manier wordt het maatschappelijk rendement van deze accommodaties voor een groot deel in kaart gebracht.

2.2 Sport en gezonde leefstijl

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We vergroten de mogelijkheden om te sporten en te bewegen in en buiten sportaccommodaties.*
- *We verbinden gezondheid, welzijn, sport en de fysieke leefomgeving.*
- *We ondersteunen sportverenigingen in hun maatschappelijke rol en organisatorische uitdagingen.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Door het vaststellen van koersdocumenten hebben we nu richting hoe we met sporten en bewegen kunnen en willen omgaan als gemeente. We leggen de verbinding vanuit de inhoud en ondersteunen op individuele casus, maar ook vanuit het collectief.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de nieuwe visie op sport en bewegen 2030 vastgesteld en verbonden met GALA en IZA. Op basis daarvan is het sportbeleid versterkt en vernieuwd. Door input van vele gemeentelijke medewerkers, organisaties, wijk- en dorpsraden, inwoners, college en raad is de Gezondheidsvisie opgesteld. In de visie is 'verbinding' het sleutelwoord. Dus ook verbinding tussen afdelingen intern. In 2025 zijn vanuit Sociaal domein de contacten met het Ruimtelijk Domein en Veiligheidsdomein aangehaald.
- Voor sportaccommodaties is de basis voor het Integraal Huisvestingsplan Sportaccommodaties opgesteld, deze wordt nog voorgelegd. Bestaande voorzieningen worden beter benut, extra binnensportcapaciteit is gerealiseerd, en *urban sports* heeft een plek gekregen.
- We zijn gestart om het speelruimtebeleid te vernieuwen. Daarnaast hebben we de verduurzaming van sportaccommodaties doorgevoerd, de stimuleringsregeling herijkt en een stevig vervolg gegeven aan vitale en veilige sportverenigingen, inclusief passende verenigingsondersteuning.
- Tot slot hebben we sport- en gezondheidsdoelen succesvol gekoppeld aan ruimtelijke ontwikkelingen en de besluitvorming en gebiedsinrichting rond het nieuwe zwembad voorbereid en afgerond.

2.3 Cultuur

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Culturele activiteiten zijn aantrekkelijk en toegankelijk voor iedereen.*
- *De culturele infrastructuur is divers, flexibel en toekomstgericht.*
- *Het subsidiebeleid sluit aan op de cultuurnota en maakt ontwikkelingen mogelijk.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het culturele aanbod in Oss is divers en breed toegankelijk. Het subsidiebeleid wordt in 2026 herijkt en dat is het moment om dit aan te laten sluiten bij de cultuurnota. Een uitvoeringsagenda cultuur is in de maak.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Door de oplevering van het Warenhuis is een mooie stap gezet in het dichterbij brengen van cultuur bij onze inwoners.
- Ook de ontwikkeling van het circulaire theater de Lievekamp draagt bij aan onze doelstellingen.
- We zijn gestart om de museale functie van Museum Jan Cunen te optimaliseren om ons culturele aanbod toekomstbestendig te laten zijn.
- Er zijn gesprekken met de raad over de Groene Engel en de Muzelinck gevoerd en zijn er de benodigde structurele subsidies vastgesteld.
- Verder hebben we cultuurparticipatie gestimuleerd via de Kunst- en Cultuurprijs en de inzet van de jongerencultuurcoach.
- Het Cultuurfonds Amateurkunst is geëvalueerd en wordt meegenomen in het herijken van het subsidiebeleid.
- We zijn gestart met de voorbereidingen van het herijken van het subsidiebeleid n.a.v. de uitkomsten van het rekenkameronderzoek en de strategische heroriëntatie. Het herijken van het beleid gaat over alle subsidies die de gemeente Oss verstrekt en is daarmee breder dan Programma 3.

2.4 Vrijwilligers

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Vrijwilligersorganisaties weten de weg binnen de gemeente beter te vinden.*
- *De gemeente werkt vrijwilligersvriendelijk: meewerkend, duidelijk en proactief.*
- *De maatschappelijke waarde van vrijwilligerswerk wordt zichtbaar en gewaardeerd.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het Vrijwilligerspunt Oss is ingericht als centraal aanspreekpunt, vraagbaak en verbindende schakel en ondersteunt vrijwilligers zonder hun taken over te nemen. Waar nodig verwijzen we actief door naar partners zoals ONS Welzijn, Muzelinck en SEC. Daarnaast hebben we structureel aandacht besteed aan waardering door het jaarlijks uitreiken van de Gouden Oogappels en het organiseren van de vrijwilligersbedankavond.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Het vrijwilligerspunt is in 2025 opgericht.
- In 2025 hebben we vier Gouden Oogappels uitgereikt aan uitzonderlijke vrijwilligers
- In december 2025 organiseerden we de vrijwilligersbedankavond en reikten we de prijs voor de vrijwilliger van het jaar uit.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

We geven op het gebied van duurzaamheid zelf het goede voorbeeld. Daarom gaan we met de gebruikers van gemeentelijke gebouwen en onze partners de maatschappelijke vastgoed portefeuille verduurzamen. Denk aan de realisatie van het nieuwe Golfbad en de beoogde herbouw van het Zuiderstrandtheater voor Theater De Lievekamp. We volgen daarbij het Klimaatakkoord zoals beschreven in de *Nota Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed* en streven naar een CO2 arme portefeuille in 2050. De gemeentelijke regeling voor de verduurzaming van buitensportaccommodaties blijft van kracht. Ieder jaar zal in de paragraaf Integraal voorzieningenbeleid verslag worden gedaan van de voortgang van de verduurzaming. We proberen zoveel mogelijk de 'natuurlijke momenten' te gebruiken voor het verduurzamen, zoals verbouw, nieuwbouw of groot onderhoud.

De global goals die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, gendergelijkheid, ongelijkheid verminderen, duurzame steden en gemeenschappen en vrede, veiligheid en gerechtigheid.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Tevredenheid inwoners over voorzieningen	Waarstaatjegemeente.nl	67%	*	71%	n.n.b.	75%
Inzet burgers voor leefbaarheid in de buurt	Waarstaatjegemeente.nl	65%	*	70%	n.n.b.	22%
Actief in verenigingsleven	Waarstaatjegemeente.nl	52%	*	68%	n.n.b.	63%
Volwassenen (18+) die voldoen aan norm gezond bewegen	GGD Brabanscan.nl	43%	**	44%	n.n.b.	60%
Mensen met ernstig overgewicht (obesitas 18-64 jaar)	GGD Brabantscan.nl	17%	**	17%	n.n.b.	12%

**De burgerpeiling Waarstaatjegemeente is een tweejaarlijks peiling in de even jaren.*

De eerstvolgende peiling is dit najaar (2024); de resultaten zijn waarschijnlijk begin 2025 beschikbaar.

***De GGD-volwassenenquête is een vierjaarlijkse peiling (m.u.v. 2022; extra peiling i.v.m. corona).*

De eerstvolgende peiling is dit najaar (2024); de resultaten zijn waarschijnlijk medio 2025 beschikbaar

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie*	Jaar
Niet-sporters	44,9%	44,9%	2022

Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte

1. Inleiding

Eén van de grote opgaven in het Osse coalitieakkoord 2022-2026 is de verduurzaming van onze samenleving. In 2026 zetten we door op de ingeslagen: de uitvoering van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie. We richten ons op specifieke acties op straat/buurtniveau en geven daar inwoners en bedrijven zelf ruimte voor initiatief. Dat doen we door de regeling kleinschalige initiatieven klimaatadaptatie en de buurtgroenagenda. Tegelijkertijd kijken we naar knelpunten op wijk- en gemeenteniveau. Daar zetten we in op koppelkansen, wanneer daar vanuit andere programma's of ontwikkelingen zich al een verandering voordoet, zoals een reconstructie van de openbare ruimte of ontwikkeling van de spoorzone. De drie dijkversterkingsprojecten (Cuijk-Ravenstein, Meanderende Maas en Lith-Bokhoven) bevinden zich in verschillende stadia en krijgen steeds meer beslag. Het bos van Oss is, inclusief herdenkingsbos, vrijwel afgerond.

Met de energietransitie hebben we stappen gezet in de gebouwde omgeving, duurzame opwek & energiesystemen en strategie, beleid & samenwerking. Met het meerjarig collectief ontzorgen (MCO-aanpak) zetten we vanaf maart 2026 in op het grootschalig isoleren van woningen. Daarmee helpen we mensen de energierekening te drukken. De realisatie van windpark Elzenburg de Geer heeft in 2025 steeds meer vorm gekregen en het voorkeursalternatief voor de Duurzame polder is in mei vastgesteld. Netschaarste en de samenhang met energiesystemen tekent zich steeds scherper af en zal mogelijk om keuzes en investeringen vragen. Bedrijven hebben we ondersteund via onder andere de Grote Oogst-aanpak. Vanuit de vastgestelde kadernota energietransitie zijn we een programmaplan energietransitie 2026-2035 gaan opstellen. Dit zal de leidraad zijn voor beleidsontwikkeling en samenwerking de komende jaren. Een belangrijk onderdeel hierbinnen is het warmteprogramma en de gemeentelijke rol hierin.

Wat betreft afval blijven we ons inzetten op het realiseren van onze afvaldoelstellingen: minder restafval, meer grondstoffen scheiden en hergebruiken, de CO2-uitstoot beperken, de kosten van afvalbeheer beter beheersbaar maken en de dienstverlening aan de inwoners op peil houden.

De opgaven op het gebied van klimaat, energie en openbare ruimte vragen ook om een goede inpassingen in de stedelijke ontwikkeling waar gemeente Oss op inzet zoals onder andere spoorzone, Amsteleind en Euterpepark. Door in te zetten op integraal advies wordt beoogd zowel de bestaande als nieuwe woonomgeving aantrekkelijk en toekomstbestendig te maken.

2. Programma-onderdelen

2.1 Klimaat en duurzaamheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Waterveiligheid: We houden Oss – samen met onze partners - veilig bij hoog water.*
- *Wateroverlast, hitte en droogte: Onze stad, stadjes en dorpen zijn beter toegerust op langere perioden van zware neerslag of grote hitte. We pakken knelpunten aan en we vergroenen de stad en de kernen.*
- *Klimaatrobuuste ecosystemen: We behouden de huidige ecosystemen en zetten verder in op versterken en creëren van klimaatrobuuste ecosystemen zowel in het stedelijk als landelijk gebied.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We zitten middenin het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2024-2028. We zien hier inmiddels de eerste veelbelovende resultaten van. Vanwege vacante posities hebben we een aantal projecten echter moeten uitstellen. Deze posities zijn inmiddels weer ingevuld, daarom kunnen we in 2026 deze projecten weer oppakken.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2025 zijn nieuwe delen van het Bos van Oss aangeplant aan de Spaanderstraatse Akkers, waaronder het Geboortebos. Verder zijn planonderdelen nader uitgewerkt en hebben we gecommuniceerd over het Bos

van Oss op verschillende manieren. Ter afronding van de ambitie van het Bos van Oss (20 hectare) zijn er stappen gezet in de grondverwerving aan de Spaanderstraatse Akkers.

- We hebben op 1 oktober 2025 de Subsidieregeling kleinschalige initiatieven klimaatadaptatie geopend. De eerste aanvragen zijn gehonoreerd en worden in de loop van 2026 uitgevoerd door bewoners.
- We zijn in 2025 gestart met de eerste Buurtgroenagenda in de Staatsliedenbuurt, dit heeft tot een aantal initiatieven geleid die we nu verder uitwerken.
- In de strijd tegen hevige regen hebben we in 2025 verder gewerkt aan het oplossen van de knelpunten. Ook hebben we een aanbesteding doorlopen voor het opstellen van actuele hemelwaterstresstesten en het uitwerken van een hemelwaterstructuurplan. Ook dit voeren we in 2026 verder uit.
- De drie dijkverbeteringsprojecten lopen volgens planning. Het project Meanderende Maas is sinds vorig jaar januari in uitvoering. Van de in totaal 26 kilometer te verbeteren dijk is er al 6 kilometer verbeterd.
- Voor Lith Bokhoven wordt dit jaar het voorkeursalternatief (hoofdkeuze dijkontwerp) vastgesteld en daarmee de verkenningsfase afgerond. Voor het traject Cujik Ravenstein zal na doorlopen van de goedkeuringprocedure voor het projectbesluit een definitief ontwerp worden gemaakt.
- Bij het uitvoeren van onze IUP (Integraal uitvoeringsprogramma) projecten nemen we maatregelen tegen wateroverlast en het bevorderen van klimaatrobuuste ecosystemen. Bij bijvoorbeeld Vorstengrafdonk hebben we wadi's/zaksloten aangelegd die de wateroverlast in het gebied hebben opgelost.
- Ten aanzien van klimaatrobuuste systemen hebben we 27 hectare bermen omgevormd naar ecologische bermen. Ook hebben we op diverse plaatsen bomen geplant in het kader van het bomenstructuurplan.
- We voeren het water- en rioleringsprogramma uit binnen de diverse IUP projecten. Onder andere in het Linnenplein hebben we de riolering vervangen en het regenwater afgekoppeld.
- Het grondwatermeetnet is operationeel en te raadplegen via het BRO-loket inzichtelijk.

2.2 Energietransitie

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *11% energiebesparing in 2030 en 21% besparing op de warmtevraag in 2050 ten opzichte van 2017;*
- *Grootschalige duurzame opwek van energie: 1,008 PJ duurzame energie in 2030 en tussen de 1,994 PJ en 2,503 PJ duurzame elektriciteitsopwekking in 2050 (afhankelijk van de elektrificatie van de warmtevraag);*
- *Volledig energieneutraal in 2050 – De gebouwde omgeving is in 2050 aardgasvrij.*
- *Gemeente Oss richt zich met het inzetten van de CO2-prestatieladder op het behalen van niveau 3.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

- Energiebesparing: 15% in 2023 ten opzichte van 2017. Voor de warmtevraag werken we nog aan een monitoringsplan.
- Duurzame opwek: 0,241 PJ in 2023. We zitten daarmee bijna op 24% van onze opgave 2030. Voor onze opgave voor 2025 zitten we tussen de 9% en 11%.
- Aardgasvrij: 2.016 woningen van de 42.122 woningen in 2024 zijn aardgasvrij. Daarmee zitten we op ongeveer 4,8% van onze doelstelling.
- CO2-prestatieladder voortgang:
 - o Scope 1: 28% CO2-reductie
 - o Scope 2: 22% CO2-reductie
 - o Scope 3: 18% CO2-reductie.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Gebouwde omgeving

- Samen met 8 regio-gemeenten zijn we gestart met de aanpak meerjarig collectief ontzorgen (MCO-aanpak). Met deze aanpak ondersteunen we inwoners (eigenaar bewoners) met het isoleren en ventileren van hun woning. Een speciale doelgroep binnen MCO-aanpak zijn de mensen die ook met deze (financiële) hulp dit soort maatregelen niet kunnen nemen (energiearmoede), maar dat wel zouden willen. Daarom werken we als gemeente aan een aparte regeling, als onderdeel van de MCO-aanpak.
- We werken aan het oplossen van de problematiek rondom het isoleren en de beschermde diersoorten die aanwezig kunnen zijn in spouwmuren. In afwachting van het provinciale pre-soortenmanagementplan (SMP)-beleid werken we tussentijds met de landelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren (NVI). Daarnaast hebben we onze loketfunctie geëvalueerd en zijn we in voorbereiding om een Energiehuis op te zetten. Hieronder zal onze loketfunctie en ons ondersteunende aanbod vallen. Voordat het zover is hebben we de loketfuncties gebundeld en hebben we een (tijdelijke) pagina ingericht waar inwoners en ondernemers terecht kunnen met hun vragen en voor ondersteuning.
- Onze plannen voor de wijkaanpak zijn geëvalueerd. Hieruit hebben we belangrijke lessen getrokken die zijn opgenomen in de evaluatie van de Transitievisie Warmte en de aanpak van het Warmteprogramma. Als vervolg erop hebben we 2 raadplegingen onder inwoners uitgevoerd en hebben we een klankbordgroep die betrokken is bij de totstandkoming van het Warmteprogramma.

Duurzame opwek en energiesystemen

- In 2025 hebben we het voorkeursalternatief voor Duurzame Polder vastgesteld in de gemeenteraad. In 2025 hebben we nog geen vergunningsaanvraag ontvangen, maar we verwachten dat die in 2026 komt. Het windpark Elzenburg-deGeer heeft wat langer de tijd nodig gehad om de business case opnieuw rond te krijgen. De verwachting is dat in 2026 gestart kan worden met de bouw.
- Voor de gebiedsontwikkelingen werkten we aan de grootste gebiedsontwikkelingen op het gebied van energie, zoals Amsteleind, Euterpepark en Ravenstein. Omdat netcongestie zich ook steeds meer aftekent op laagspanningsnet, heeft het directe impact op wat wij kunnen bouwen. Dit vraagt om het ontwerpen en organiseren van een energiesysteem voor het gehele plangebied, in een vroeg stadium van de planontwikkeling. Dit stelt ons voor een vraagstuk waarop we meer willen sturen als gemeente, uiteraard in samenwerking met de netbeheerder, planontwikkelaars en (externe) adviseurs.
- In 2025 hebben we onze aanpak Grote Oogst op Moleneind gecontinueerd. Daarnaast hebben we ook subsidie binnengehaald om de aanpak van Grote Oogst ook toe te passen op Vorstengrafdonk.
- Met de regionale netbeheerder Enexis hebben we in 2025 samenwerkingsafspraken gemaakt die zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (SOK). En zijn we de gesprekken met de netbeheerders gestart over de verbinding Wijchen-Oss als onderdeel van pocket Wijchen. Hiervoor moet ons 150 KV-station uitgebreid worden en moet er waarschijnlijk een nieuw station komen. Deze gesprekken lopen door in 2026.

Strategie, beleid en samenwerking

- In februari 2025 is de Transitievisie Warmte geëvalueerd en is de aanpak om te komen tot een Warmteprogramma, vastgesteld door het college. De samenwerking met de B7 gemeenten op dit onderdeel hebben we gecontinueerd. We treffen elkaar een aantal keren per jaar om van elkaar te leren, zodat we onze kennis kunnen bundelen. In 2025 hebben we gewerkt aan ons Programmaplan (uitvoeringsprogramma Energie) voor de komende 10 jaar. Ook zijn we blijven samenwerken in de Regionale Energie Strategie (RES).

CO2-prestatieladder

- Scope 1 is vooral afname brandstof (-80%) door inzet HVO-diesel, gasverbruik panden is juist met 30% toegenomen.
- Scope 2 verwachten we niet verder in te gaan dalen door toename elektra verbruik in verband met de ambitie van het gas af.

- Scope 3 lijkt goed te gaan, maar de data van 2023 was een grove inschatting. In 2024 is de meest accurate data gebruikt en die laat zien dat we in de 1e helft van 2025 juist een toename van 23% hebben ten opzichte van 2024 (ondanks een fte toename van 3%). We willen de doelstelling gaan aanpassen naar gelijkhouden ten opzichte van 2024, rekening houdend met FTE.

2.3 Milieu en openbare ruimte

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We zetten in op een schonere leefomgeving en een optimale afval- en grondstoffeninzameling die bijdraagt aan zo goed mogelijk scheiden en het verhogen van de zuiverheid van grondstoffen op een wijze die voor iedereen toegankelijk en betaalbaar is.*
- *We bevorderen een gezonde leefomgeving door het hanteren van een integrale, gebieds- en ontwikkelingsgerichte benadering van milieutaken, afgestemd op maatschappelijke opgaven.*
- *We werken via het stappenplan Duurzaamheid aan verduurzaming van de openbare ruimte door duurzamere inrichting, duurzaam materiaal en materieel.*
- *In de visie op de ondergrond werken we aan een ruimtelijke ordening van de ondergrond waarbij we rekening houden met alle bestaande én nieuwe opgaven zoals nutsvoorzieningen, glasvezel, klimaatadaptatie, energietransitie, etc.*
- *Door een integrale aanpak van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte geven we invulling aan de kwaliteitsniveaus in de openbare ruimte zoals door de raad vastgesteld.*
- *We passen ons beheer en onderhoud aan het veranderend gebruik van de openbare ruimte en het veranderende gedrag.*
- *We hanteren een integrale, gebieds- en ontwikkelingsgerichte benadering van milieutaken, afgestemd op maatschappelijke opgaven.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Voor afval en grondstoffen werken we aan de doelstelling: We verminderen zo veel mogelijk het ontstaan van afval door in te zetten op afvalscheiding via het inzamelsysteem en afval geschikt te maken voor recycling en hergebruik. Met het afvalbeleid uit 2019 'Afval scheiden loont' realiseerden we geen verdere verbeteringen meer en namen de kosten en hoeveelheid afval de laatste jaren toe. Het nieuwe beleid 'Koersnota Afval en Grondstoffen 2030', vastgesteld op 19 juni 2025, zet in op meer schone grondstoffen en daarmee op meer hergebruik en minder afval. Onderdeel van het nieuwe beleid is dat we stoppen met 'Afval scheiden loont' (teruggave deel van de afvalstoffenheffing bij minder restafval aanbieden).

We zetten daarnaast in op nascheiding van het restafval bij hoogbouw.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de asphalt recycling train (ART) als proefproject ingezet voor asfaltonderhoud. Hiermee is een forse CO2-reductie gerealiseerd ten opzichte van regulier asfaltonderhoud. Bovendien is hier asfaltonderhoud uitgevoerd met 98% besparing op primaire grondstoffen.
- Bij regulier asfaltonderhoud passen we warm in plaats van heet asfalt toe. Deze minder hete mengsels vragen minder gasverbruik en geven dus ook een CO2-reductie ten opzichte van regulier heet asfalt.
- Samen met de As50+ (Maashorst, Meijerijstad, Bernheze, 's-Hertogenbosch, Land van Cuijk) en netwerkbeheerders (Enexis, Brabant Water) werken we aan een 'Visie op de ondergrond'. Doordat we met meerdere gemeenten zijn gaan samenwerken, heeft dit proces wat langer geduurd.
- De Koersnota 'Afval en Grondstoffen Oss 2030' is in juni 2025 aangenomen door de gemeenteraad. Het uitvoeringsprogramma dat is opgenomen in deze koersnota is op onderdelen in uitvoering:
 - o Opstellen scenario's Duurzaamheidsplein 2.0
 - o Afvalstoffenheffing wijzigen naar heffing éénpersoons huishouden en meerpersoons huishouden. Afval scheiden loont beëindigen.

Verder is een principeakkoord in april 2025 gegeven voor de publiek-publieke samenwerking met Midwaste voor de nascheiding van restafval van onze huishoudens in de hoogbouw. Een aanvullende verwerkingsovereenkomst met Midwaste wordt uitgewerkt om vanaf 1 februari 2028 nascheiding en verwerking mogelijk te maken.

- Het herijken van de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR) is gereed.
- Het actualiseren van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte is gereed.
- We voeren projecten uit van het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2024-2028.
- In de afgelopen 3 jaar hebben we 19 projecten gedaan met de 'meetlat materieelinzet'. Hierbij is gebruik gemaakt van licht en mini materieel (en incidenteel zwaarder). In deze vermogenscategorie zijn de meerkosten van emissieloos bouwen beperkt gebleken.
- We hebben een pilot gedaan met een energiescan om voor emissieloos bouwen in kaart te brengen waar bestaande mogelijkheden voor het opladen van apparatuur te vinden zijn.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

In dit programma staan de duurzaamheidsinspanningen in de pijler Planet centraal. Daarbij wordt de combinatie gezocht met mogelijkheden vanuit de beide ander pijlers. Voorbeelden daarvan zijn de aandacht voor welzijn en veiligheid in de inrichting van de openbare ruimte, de inschakeling van vrijwilligers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het creëren van een aantrekkelijke woon- en vestigingsomgeving. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Global Goals) die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, schoon water en sanitair, duurzame energie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, klimaatactie, leven op het land en partnerschappen om doelen te bereiken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Tevredenheid onderhoud verhardingen, groen	Veiligheidsmonitor	1)	73,8%		n.n.b.	>= 70%
Onderhoudsniveau	Gemeente, beleidsmonitor	Sober Sober	Basis Sober		n.n.b.	Centra Goed Overig Sober
Kostendekkende rioolheffing	Plan Watertaken	100%	100%	100%	100%	100%

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer voor afval. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. Voor de omvang van huishoudelijk restafval per inwoner gebruiken we de grootteklasse van 50.000 tot 100.000.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Omvang huishoudelijk restafval per inwoner	132 kg	142 kg	2024
Hernieuwbare elektriciteit	19,6%	30,3%	2022

Programma 5. Economie

1. Inleiding

Onze brede welvaart is opgebouwd door eigenzinnige start-ups, trotse familiebedrijven, toonaangevende multinationals en een gevarieerd midden- en kleinbedrijf. Ze werken in ketens waar zij de meeste waarde kunnen toevoegen. Bijvoorbeeld doordat zij nieuwe producten en diensten ontwikkelen en ontwerpen, die vaak dicht bij de eindgebruiker staan. Onze arbeidsproductiviteit is hierdoor groot en een belangrijke stuwende kracht voor economische groei en welvaart. Een gezond ondernemersklimaat, met ruimte voor bedrijven en voldoende arbeidspotentieel zijn essentieel om de toekomst van een welvarend en leefbaar Oss te waarborgen. Samen met het bedrijfsleven, het onderwijs, andere overheden en regionale en landelijke organisaties bouwen we aan een duurzame, vitale (lokale en regionale) economie die klaar is voor de toekomst. Daarbij zetten we in op een goede afstemming met onderwijs en bedrijfsleven en een goed kwantitatief en kwalitatief aanbod van arbeid. In onze stad zijn meerdere sectoren prominent aanwezig: life sciences, logistiek, maakindustrie, bouwsector en agrifood. En dat mag gezien worden. We dragen dat actief uit in onze gesprekken op verschillende niveaus, netwerken, bijeenkomsten, evenementen en social media.

2. Programma-onderdelen

2.1 Ruimte voor bedrijven

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

In de economische strategienota 2021-2025 zijn de doelstellingen en actiepunten beschreven. Kort gezegd werken we aan de volgende doelstelling(en):

- *Stimuleren ondernemerschap (sector en gebiedsgericht).*
- *Uitbouwen economische ecosystemen (sector gericht).*
- *Inzetten op toekomstige arbeidsmarkt en talent (sector en gebiedsgericht).*
- *Stimuleren duurzaam en toekomstbestendig ondernemen (opgave gericht).*
- *Ruimte maken voor ondernemen (gebiedsgericht).*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

2025 was een roerig jaar voor ondernemers, mede door internationale onrust. Schaarste blijft ook een uitdaging, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt en het elektriciteitsnet. Door onze inzet op de energietransitie, circulaire economie, arbeidsmarkt en werklocaties hebben we de ondernemers ondersteund bij deze uitdagingen. Met het stimuleren van (innovatief) ondernemerschap, het uitbouwen van ecosystemen en het verkennen van nieuwe ruimte voor werklocaties bouwden we verder aan het fundament van onze nieuwe economie. Onze uitdagingen zijn niet uniek, landelijk gelden dezelfde uitdagingen. We zijn daarom bestuurlijk stevig vertegenwoordigd in economische platformen, zoals VNG, G40 steden netwerk, Agrifood Capital en Regio NOB.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben een nieuwe economische strategie 2026-2032 gemaakt, omdat de vorige strategie in 2025 afliep. De gemeenteraad stelde deze in januari 2026 vast. Onderdeel van dit proces was het maken van een economische analyse naar de stand van de Osse economie.
- Samen met de RNOB (Regio Noordoost Brabant) hebben we een Regionaal Economisch Position Paper opgesteld om onze regio beter economisch te gaan positioneren.
- Werklocaties:
 - o We hebben een havenvisie opgesteld.
 - o We zijn gestart met het verduurzamen en toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen Moleneind en Vorstengrafdonk (o.a. door deelname aan regelingen zoals Grote Oogst en Regiodeal).
 - o We zijn gestart met haalbaarheidsonderzoeken voor een energiehubs en digital twin bij bedrijventerrein Elzenburg-de Geer (deelname Stimuleringsregeling Energiehubs van Provincie Noord-Brabant).

- o We zijn gestart met vergroting van organisatiegraad bij diverse bedrijventerreinen en ondernemersverenigingen.
- o Pilot Intensiveren bedrijventerrein Danenhoef afgerond.
- o Vooruitlopend op het nieuwe beleidskader bedrijventerreinen zijn we gestart met het onderzoek naar uitbreiding van nieuwe bedrijventerreinen.
- o We onderzoeken hoe we het digitale zakelijke energieloket kunnen onderbrengen in het nieuw op te richten Energiehuis.
- Farmaceutisch cluster:
 - o Pivot Park heeft een campusvisie ontwikkeld - waar we actief aan hebben bijgedragen - om van een (nationaal erkende) groeicampus naar een zelfstandige gevestigde campus te groeien.
 - o We hebben eerste stappen gezet voor de verdere doorontwikkeling van de farma campus.
 - o We hebben mede geïnvesteerd en bijgedragen aan de verdere ontwikkeling van het Pharma Delta initiatief.
 - o We hebben onze relaties met betrekking tot farma geïntensiveerd op regionaal en nationaal niveau.
 - o Moleneind is opgenomen in de stadsagenda als prioritair gebiedsontwikkeling voor Oss.
- Arbeidsmarkt:
 - o We maakten samen met de collega's uit programma 2 het arbeidsmarktbeleid Van werkvloer tot wereldstad: Oss beweegt mee, inclusief de Agenda op hoofdlijnen. Hierin sloten we ook aan bij de Lerende Stad Oss. De gemeenteraad bespreekt het op 5 maart 2026.
 - o We organiseerden twee netwerkbijeenkomsten van de Learning Community Arbeidsmarkt Oss, waarin we inspirerende lokale arbeidsmarktinitiatieven samenbrachten en verbonden.
 - o We ondersteunden de LOB-hub, een initiatief van de werkgroep Arbeidsmarkt VNO-NCW Oss voor innovatieve loopbaanbegeleiding voor onze Osse inwoners.
 - o We brachten Osse werkgevers (waaronder de gemeente) onder de aandacht van jong talent. Voorbeelden zijn de Bedrijvenbeurs KW1C, MijntoekomstOss, VIP voor 1 dag, HAN Werkplaats Duurzaam organiseren en aantrekken van talent onder de samenwerkingsvlag van Pharma Delta.
- Circulaire economie:
 - o We hebben een koersnota Circulaire Economie gemaakt.
 - o We hebben havenbezoeken georganiseerd voor zowel de Osse gemeenteraad als de VNG.
 - o We hebben de pilot afvalvermindering succesvol afgerond op Vorstengrafdonk.
 - o We zijn het project afvalvermindering gestart op Elzenburg de Geer.
 - o We hebben het eerste project voedselverspilling reduceren bij MKB samen met de HAS afgerond. We zijn gestart met het landelijke foodcluster tegen voedselverspilling.
 - o We hebben het bouwdiner georganiseerd.
 - o We zijn gestart met het bouwportfolio, om onze bouwketen beter in beeld te brengen.
 - o We hebben circulaire ondernemers onder de aandacht gebracht tijdens de week van de circulaire economie.
 - o We zijn samen met andere gemeenten, provincies en ministeries gestart in de werkgroep Ruimte voor circulaire economie vanuit het convenant 'Rijk- Regio', om onze circulaire strategische locaties te identificeren, onder de aandacht te brengen en te verbinden met andere circulaire strategische regio's.
 - o Samen met de provincie en enkele andere gemeenten zijn we gestart met een onderzoek naar circulaire hubs in de provincie Noord-Brabant, voor een goede onderbouwing van de spreiding, de juiste locaties en de verbinding van de hubs onderling.
- Overig:
 - o We zijn gestart met het onderzoek naar het opzetten van een ondernemersfonds.
 - o Samen met de regio stimuleerden we starters en scale-ups vanuit het programma Elevate-X. En we hebben samen met Starters Succes Oss Bernheze het jaarlijkse startersontbijt georganiseerd en gehost.

- o Er is een nieuwsbrief ontwikkeld die 5-wekelijks uitkomt, waarop ondernemers, raadsleden, omliggende gemeenten en andere geïnteresseerden zich kunnen abonneren.
- o Er zijn 2 thematisch ingestoken bedrijfsbezoeken voor raads- en collegeleden georganiseerd. Een op het thema circulaire economie en een voor de vrijetijdseconomie.
- o We hebben samen met ondernemersvereniging TIBO in november vormgegeven aan de landelijke de Dag van de Ondernemer. Hiervoor is een bijeenkomst georganiseerd met een internationaal spreker op het gebied van Duurzaam ondernemen en investeren.

2.2 Landbouw

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een gebiedsgerichte aanpak om te komen tot:*
 - o *Een gezonde, economisch rendabele agrarische sector door het faciliteren van een goed ondernemersklimaat vanuit het perspectief van kringlooplandbouw.*
 - o *Een ecologisch verantwoorde agrarische sector waarbij verbetering van lucht, water, bodem en biodiversiteit bereikt wordt.*
 - o *Een agrarische sector die maatschappelijk verbonden is met de omgeving door ontwikkelingen in samenspraak tot stand te brengen.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het bereiken van de doelstellingen voor de landbouw vraagt om het leveren van doorlopende inspanningen. Het vraagt om intensieve samenwerking en afstemming met de agrarische collectieven in de polder, waarbij we ophalen wat nodig is om onze ambitie te bereiken. Daarnaast en tegelijk onderhouden we nauwe relaties met regio, provincie en Rijk voor ophalen van draagvlak door onze aanpak te presenteren. In 2025 hebben we daarmee veel bereikt, we hebben onderstaande activiteiten ondernomen om deze die de doelen ondersteunen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben middelen ingezet om een kwartiermaker aan te stellen. Deze heeft de ACO geholpen bij verdere ontwikkeling en professionalisering. Daarbij gaan we verder met het vormgeven van een gezamenlijke uitvoeringsagenda en governance afspraken.
- We hebben verkennende gesprekken gevoerd met de provincie Noord-Brabant en de Rijksoverheid over het opstellen van gebiedsdoelstellingen en natuur- en milieudoelen te gaan meten (doelsturing). We volgen hierbij de landelijke ontwikkelingen.
- We hebben subsidie beschikbaar gesteld voor een pilot waarin met satellieten ammoniak emissie wordt gemeten.
- We hebben onderzocht hoe de nutriëntenkringloop (mestkringloop) binnen de Osse Polder zoveel mogelijk gesloten kan worden.
- We hebben de aspecten in kaart gebracht rondom het beschermen van landbouwgronden in de Osse polder. In het kader van voedselstrategie onderzoeken hoe we daar de juiste randvoorwaarden bij kunnen formuleren.
- We hebben een lobbyagenda opgesteld om de Osse Polder onder de aandacht te brengen als voorbeeldgebied voor de ontwikkeling van hoogproductieve kringlooplandbouw. Hierbij te benadrukken dat we werken aan een gezonde bodem, schone lucht en schoon water, dit in combinatie met een toekomstbestendig verdienmodel voor agrariërs.
- We hebben een communicatiestrategie ontwikkeld waarmee we in 2026, samen met de ACO, actief gaan communiceren over de landbouw in de Osse Polder.

2.3 Recreatie en toerisme

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We streven naar versterking van de vrijetijdssector (werkgelegenheid).*
- *We zetten in op voldoende (vrij toegankelijke) mogelijkheden om dichtbij huis te kunnen ontspannen.*
- *We streven naar meer kwaliteit van het aanbod passend bij de lokale behoeften (tevredenheid over recreatieve voorzieningen).*
- *We werken aan een goede balans tussen natuurwaarden en recreatieve waarden door spreiding van recreatie in het gehele gebied.*
- *We informeren, inspireren en enthousiasmeren inwoners en bezoekers samen met onze stakeholders recreatie & toerisme in het Platform TrefhetinOss om erop uit te gaan in de regio.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We versterken onze vrijetijdssector met bekende partners buiten onze gemeentegrenzen zoals de Maassamenwerking, gemeenten in Noordoost Brabant en Brabant Partners. We versterken onze vrijetijdsector ook met onze partners binnen de gemeentegrenzen. We werken samen aan een professionele gebiedsmarketingorganisatie vanuit het Platform 'Tref het in Oss'. We zetten routes en routestructuren in voor het spreiden van recreatie. En we faciliteren diverse (ondernemers)projecten ter versterking van recreatief-toeristische voorzieningen zoals de Lithse Ham, Jachthaven de Groot, Hoessenbosch en de Geffense Plas.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We sloten de openbare ruimte aan op het ontwikkelplan van de exploitant van de Geffense Plas.
- We sloten de Geffense Plas met Stichting Landschapsbeheer Oss en Routebureau Brabant aan op het Fietsroutenetwerk.
- We verkenden de mogelijkheden en onmogelijkheden om de recreatieve poort Hoessenbosch kwalitatief te versterken. We verwerkten dit in drie voorbeeldscenario's die we gebruikten om hierover in gesprek te gaan met omwonenden, betrokkenen en eind 2025/begin 2026 met de raad. We werken dit in 2026 verder uit in een ontwikkelperspectief. Dit doen we samen met de omgeving.
- We werkten het advies 'Mouwen omhoog voor een effectieve gebiedsmarketing' met onze partners uit in een businesscase en bereidden een nieuwe samenwerkingsvorm voor om onze gebiedsmarketing vanaf 2026 te professionaliseren; Stichting Oss & Partners.
- We schreven een nieuwe visie voor het toeristisch informatiecentrum in het Warenhuis onder de vlag van de nieuwe gebiedsmarketingorganisatie en voerden deze uit richting de opening van het Warenhuis.
- We werkten met onze partners verder in het Platform TrefhetinOss als hét inspiratieplatform voor een uitje in de Osse regio en ontwikkelde campagnes rond de zomer, cultuur en de winter.
- We sloten een samenwerkingsovereenkomst af met negen gemeenten in Noordoost-Brabant — Bernheze, Boekel, Boxtel, 's-Hertogenbosch, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss en Sint-Michielsgestel — om toerisme en recreatie in de regio te versterken en in te zetten op een toekomstbestendige vrijetijdseconomie.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Dit programma levert een bijdrage aan meerdere doelen uit de duurzaamheidscircel, vooral aan de profit-kant, waarbij people en planet ook goede aandacht krijgen:

- **Arbeid:** Door te streven naar een maximale werkgelegenheidsfunctie leveren we een bijdrage aan meerdere indicatoren zoals besteedbaar inkomen, armoede, jeugdwerkloosheid en verhuissaldo.
- **Kennis:** Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking en dus de aanwezigheid van hoger onderwijs is de sleutel tot de toekomst. We zetten dan ook maximaal in op samenwerking met bijvoorbeeld Koning Willem 1, Avans, HAS, HAN en universiteiten in onze nabijheid.
- **Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden:** we kijken kritisch naar ons ruimtegebruik, onder andere door toepassing van de 'Ladder duurzame verstedelijking bij de ontwikkeling van bedrijventerrein Heesch-West

is zorgvuldig uitgiftebeleid een belangrijke factor. We hebben hier ook regionaal afstemming over. Voor regionaal bedrijventerrein Heesch west zal een gronduitgifteprotocol gehanteerd worden.

- Daarnaast ontwikkelen we projecten en activiteiten die de transitie binnen het bedrijfsleven naar een duurzame en circulaire economie moeten versnellen (zie paragraaf 2.2).

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, kwaliteitsonderwijs, duurzame energie, fatsoenlijk werk en gezonde economie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, verantwoorde consumptie en productie en partnerschappen om doelen te bereiken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Werkgelegenheid	osstat*	45.726	47.081	47.749	n.n.b.	45.000
Bedrijfsvestigingen	osstat	9.539	10.142	10.553	n.n.b.	
MKB vriendelijkste gemeente	MKB Nederland		**	**	n.n.b.	7
Ranking logistieke hotspots	www.logistiek.nl	2	3	4	n.n.b.	5

* Gebruikt zijn de LISA-cijfers, die zijn berekend op basis van KvK-gegevens aangevuld met steekproefonderzoek onder bedrijven. De cijfers zijn een schatting van de werkgelegenheid van halverwege het jaar ervoor. In landelijk LISA-verband wordt ervoor gekozen om jaarlijks de historie met terugwerkende kracht te actualiseren. De cijfers zijn terug te vinden in OssStat onder het kopje Economie.

** De verkiezing vindt elke twee jaar plaats. In 2020 heeft Oss niet actief deelgenomen. Vanwege een doorontwikkeling is er in 2024 geen landelijke ondernemerspeiling MKB-vriendelijkste gemeente uitgevoerd. Omdat er geen zicht is op hervatting door MKB Nederland, nemen we deze peiling niet langer op als indicator.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Funciemenging (verhouding tussen banen en woningen, 0 is alleen wonen, 100 is alleen werken)	53,1	53	2024
Vestigingen bedrijven per 1.000 inwoners 15-64 jaar	172,7	179,9	2024
Banen 15-64 jaar per 1.000 inwoners	780,3	813,8	2024

Programma 6. Centrum

1. Inleiding

De dynamiek in het centrum van Oss is groot. We moeten steeds blijven anticiperen en meebewegen met de markt en op de ontwikkelingen in de maatschappij om kansen voor ons centrum te benutten. Het centrum van Oss is het visitekaartje van Oss. Het blijft de centrale plek waar inwoners uit gemeente Oss en bezoekers uit de regio samenkomen, omdat op deze plek voor ieder iets te doen en te beleven valt. De komst van het Walkwartier heeft het centrum een nieuwe, meer stedelijke uitstraling gegeven en een belangrijk publieksfunctie (het Warenhuis met onder andere de bibliotheek) in het centrum toegevoegd.

De verstedelijking zorgt ervoor dat de stad en het aantal inwoners in de gemeente groeit. Nieuwe inwoners zorgen voor nieuw bestedingspotentieel waar ondernemers van kunnen profiteren. Daarnaast geeft de verstedelijking aanleiding om de binnenstad aantrekkelijker en groener in te richten. De komende jaren neemt de druk op de ruimte in het centrum toe: meer woningen, meer behoefte aan ruimte voor groen, voorzieningen en een goede bereikbaarheid.

De blijvende groei van online winkelen zorgt ervoor dat ons centrum veranderd is van winkelhart naar brede binnenstad met een grote mix aan functies. Er is blijvende aandacht nodig om de panden in het centrum goed ingevuld te houden. Dit alles vraagt om keuzes om het centrum aantrekkelijk te houden voor bezoekers en ondernemers. Om goed in te kunnen blijven spelen op de ontwikkelingen, die op ons afkomen en om ervoor te zorgen dat ons centrum ook in de toekomst aansluit bij de groeiende stad, leggen we de raad de geactualiseerde visie op het centrum (de Binnenstadvisie Oss 2045) nog voor. Deze visie vormt de basis voor onze inzet en investeringen de komende jaren. We werken samen met de belanghebbenden in het centrum de komende jaren door aan een bruisend, groen en toekomstbestendige binnenstad.

2. Programma-onderdelen

2.1 Stadscentrum

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een levendige, veilige, schone en herkenbare binnenstad met winkels, horeca, evenementen, cultuur, onderwijs, werkfuncties en woningen.*
- *Een groenere binnenstad, waar het aantrekkelijk is om te verblijven.*
- *Een goed bereikbare binnenstad voor fietsers, voetgangers en automobilisten.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In 2025 is hard gewerkt aan de afbouw van het Warenhuis in het Walkwartier en de inrichting van de openbare ruimte rondom het Walkwartier. Deze projecten zijn nu voor een belangrijk deel uitgevoerd en dragen bij aan een levendige en herkenbare binnenstad, waar het aantrekkelijk is om te verblijven.

Op gebied van evenementen hebben we het mogelijk gemaakt dat de kermis een uur langer open mag zijn en hebben we gewerkt aan concept-locatieprofielen voor onder andere het Barbarapark en Jan Cunenpark.

We hebben op diverse plekken in het centrum groen aangebracht, onder andere op Terwaenen, in de Molenstraat en bij de Oostwal. Ook is de blindegeleideroute in het centrum opnieuw aangelegd en uitgebreid.

Daarnaast hebben we de plannen voor bewaakte fietsenstallingen bij TBL en de Koornstraat uitgewerkt.

Met de Carmelstichting zijn we een aangepast plan voor het Stadssportpark TBL overeengekomen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de locatieprofielen voor het centrum (Burchtplein, Oostwal, Eikenboomgaardplein, Eikenboomgaard I, Eikenboomgaard II en de Heuvel) geëvalueerd. In 2025 zijn de locatieprofielen van het centrum aangepast zodat de openingstijden van de Kermis in Oss met één uur verlengd is. Voor het Barbarapark, het Jan Cunenpark en de Rusheuvel zijn nieuwe conceptlocatieprofielen opgesteld.
- De evenementencoördinatoren van de gemeente hebben in 2025 weer veel organisatoren begeleid bij het organiseren van een evenement. Zij voeren verkennende gesprekken, denken actief mee over de plannen en maken duidelijk welke stappen nodig zijn om een evenement goed en veilig te organiseren. Ze wijzen

organisatoren de weg binnen de gemeentelijke procedures, zodat iedereen precies weet wat er verwacht wordt en welke stappen nodig zijn vóórdat een vergunning wordt aangevraagd. Ook tijdens het vergunningstraject blijven zij de organisator ondersteunen.

- Via de motie 'evenementencoördinator centrum' is voor 2026, 2027 en 2028 € 30.000 beschikbaar om de gemeentelijke financiële bijdrage aan de evenementencoördinator van het CMO voort te kunnen zetten. Om te zorgen voor kwaliteit en continuïteit van de evenementen, hebben we voorwaarden opgesteld aan de onze bijdrage. We versterken de professionalisering van de activiteitencoördinator stadscentrum door gerichte ondersteuning, kennisdeling en het maken van duidelijke werkafspraken. Hiermee vergroten we de kwaliteit en samenhang van de activiteiten in het centrum.
- In 2025 heeft de gemeenteraad het amendement 'Winterrijk Oss' unaniem aangenomen. Dit betekent dat er extra geld beschikbaar is gesteld voor Winterrijk Oss voor de jaren 2026 en 2027 voor respectievelijk € 70.000 en € 60.000. In 2025 hebben we al intensief contact geweest met de initiatiefnemers van Winterrijk om de organisatie van het evenement zo soepel mogelijk te laten verlopen.
- We deden een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de warenmarkt in het centrum. Daaruit bleek dat de markt nog steeds een sterke publiekstrekker die elke dinsdag en zaterdag veel publiek op de been brengt en tot combinatie bezoek met winkels en horeca leidt. De markt voegt ook een bezoekdoel toe aan de noordzijde en is in dat opzicht een tegenhanger van het nieuwe bezoekdoel Walkwartier met haar culturele invulling aan de zuidzijde. Zo wordt het winkel en horeca van beide centrum zijden gevoed met een aanvullende bezoekersstroom. Uit onderzoek bleek ook dat de huidige locatie van de markt ook de best plek is voor de toekomst.
- We stelden een geactualiseerd horeca- en terrassenbeleid vast. Met dit beleid werken we volgens de nieuwe wet- en regelgeving en jurisprudentie. Dat geeft meer duidelijkheid aan horecaondernemers, omwonenden en betrokken ambtenaren. We geven in het beleid meer ruimte voor het ondernemerschap met name bij de inrichting van de terrassen.
- Na afronden van de bouw van het Walkwartier werd gestart met de herinrichting van de omliggende straten. Hierbij is er veel aandacht voor de fietser. Straten worden als 30 km/uur of als "fietsstraat" ingericht waarbij het motorische verkeer te gast is. In de Carmelietenstraat, Haarviltstraat en Molenstraat zijn in 2025 de werkzaamheden afgerond. De Burgwal en het westelijke deel van de Walstraat worden in 2026 afgerond. In het najaar 2025 is gestart met het inrichten van de bewaakte fietsenstalling bij TBL, in januari 2026 is deze in gebruik genomen.
- Bij de afbouw van het Walkwartier hoort ook het realiseren van een ondergrondse waterkelder waar het afgekoppelde regenwater in kan worden opgevangen. Met het uitgraven en realiseren van deze waterkelder is in december 2025 gestart. Naar verwachting wordt dit begin van het voorjaar 2026 gerealiseerd en kan de SpeelOss geplaatst worden.
- Het vergroenen van de openbare buitenruimte is een continue opgave. In 2025 is dit in verschillende reconstructieprojecten meegenomen. In de Molenstraat en Carmelietenstraat zijn grotere groenvakken en bomen aangebracht. Ook op Terwaenen zijn fraaie plantvakken aangebracht.
- We hebben in de weekenden afval opgehaald om zwerfafval te beperken in het centrum van Oss.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Dit programma levert een bijdrage aan meerdere doelen uit de Duurzaamheidskring:

- Arbeid: door te streven naar behoud en zelfstandig ondernemerschap mogelijk maken leveren we een bijdrage aan meerdere indicatoren, zoals besteedbaar inkomen, armoede en jeugdwerkloosheid.
- Maatschappelijke participatie en wonen: we gaan in het stadscentrum een diversiteit aan functies creëren. We versterken de woonfunctie in het Walkwartier, voegen cultuur toe en geven ruimte aan starters en tijdelijke functies. We stimuleren, wanneer het kan, evenementen in het centrum en de kernen, deze worden veelal georganiseerd door lokale verenigingen.
- Natuur en Landschap: We vergroenen het centrum om de effecten van hittestress tegen te gaan.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, duurzame steden en gemeenschappen en leven op het land. Door in te zetten op het compact maken van het stadshart, functiemenging, meer

bezoekersbeleving, stimuleren lokaal en duurzaam, in samenwerking met belanghebbenden in de binnenstad. Zo bouwen we samen aan een duurzaam stadshart.

3.2 Indicatoren

Sinds 2024 rapporteren wel alleen nog aan de hand van de gegevens van het CMO uit DigiTwin. Het werkgebied van het CMO beslaat sinds 2010 het kernwinkelgebied (de pit) en het kernrandgebied van het centrum (de schil). Vanaf 2016 registreert het CMO maandelijks bezetting/leegstand. Vanaf juli 2022 maakt het CMO gebruik van DigiTwin om bezoekersaantallen te meten. Deze tool is AVG proof.

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Bezoekers centrum (gemiddeld per week)	CMO	123.000	111.000	220.736 *	n.n.b.	150.000
Leegstand aantal verkooppunten	CMO	11,50%	9,60%	12,5%**	n.n.b.	7,50%
Aantal verkooppunten	CMO	356	354	354	n.n.b.	geen
Omvang winkeloppervlakte in m2	CMO	nb	90.825	93.180* **	n.n.b.	geen
Leegstand winkeloppervlak	CMO	nb	7,20%	8,3%*** *	n.n.b.	5,0%

* Nieuwe meetmethode Digitwin, cijfers 24/7

** 18 panden pit 11,30% - 26 panden schil 13,60%

*** af: twee panden in de schil die zijn omgebouwd naar woning: 145 m2 . Bij: commerciële ruimte Walkwartier 2.500 m2.

**** stijging door leegstand enkele grotere panden (Blokker, Halfords) en nieuwe commerciële ruimte Walkwartier.

3.3 Waar staat je gemeente

Niet van toepassing.

Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit

1. Inleiding

Oss maakt de komende jaren een schielsprong naar een gemeente met meer dan 100.000 inwoners. Er is een passend stedelijk woning- en voorzieningenaanbod nodig om deze groei te faciliteren. Dit vraagt ook om een investering in een gezonde en veilige leef- en werkomgeving.

Om de groei mogelijk te maken en voldoende en divers aanbod aan woonruimte en voorzieningen te kunnen bieden, investeren we in de duurzame stedelijke ontwikkeling van de stad Oss. Dit komt voornamelijk tot uitdrukking in de binnenstedelijke transformatie in de brede spoorzone van Schadewijk tot Amsteleind. Hier vindt de omslag naar duurzame mobiliteit plaats, met een verbetering van onze verkeersstructuur, zodat alle voorzieningen goed bereikbaar blijven. Daarnaast maken we het bestaand stedelijk gebied gezonder en klimaatadaptiever.

In dit programma komen de stedelijke ontwikkeling van Oss, de woon- en mobiliteitsopgaven, de activiteiten in het kader van de Omgevingswet, de aandacht voor erfgoed én onze lobby en samenwerkingsagenda aan de orde.

2. Programma-onderdelen

2.1 Verstedelijking

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Eigentijdse stadsvernieuwing; er wordt een diversiteit aan extra woningen gebouwd in het stedelijk gebied. Dit levert een aantrekkelijke stedelijke leefomgeving en gemeenschappen op, die van aanvulling zijn op het bestaande Osse woningaanbod.*
- *De mobiliteitstransitie in de stad; waarin langzaam verkeer volop ruimte heeft en voorzieningen zoals openbaar vervoer, groen, sport, onderwijs en cultuur snel bereikbaar zijn vanaf de woon- of werkplek.*
- *Duurzame, gezonde en veilige leefomgeving; waarin in het stedelijk gebied ruimte is gemaakt voor de uitdagingen uit het programma energie en klimaat en de opgave met betrekking tot energie.*
- *Vooraanstaande industriële ontwikkel- en maakstad; waarbij het nieuwe werken (in de nabijheid van de stations) onderdeel is van de nieuwe stedelijkheid.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Met het programma verstedelijking spoorzone Oss als aanjager zijn we erin geslaagd de verschillende doelstellingen gebiedsgericht (en niet langer alleen projectgericht) aan te pakken. Dat betekent dat er binnen de verschillende gebieden in de Spoorzone oog is voor alle bovenstaande doelstellingen die bijdragen aan stedelijke ontwikkeling. In de gebieden verschijnen de eerste bouwkransen voor woningen en de plannen voor aanpassing van de infrastructuur, spoor en stations en openbare ruimte worden steeds concreter.

Met het opstellen van de stadsagenda en het toevoegen van de gebieden binnenstad en PivotPark/Moleneind als integrale gebiedsontwikkeling wordt ook het werken nadrukkelijker onderdeel van de nieuwe stedelijkheid in Oss. Om alle ambities rondom verstedelijking (met name Woningbouw en Mobiliteit) haalbaar en betaalbaar te maken vragen we binnen en buiten Oss aandacht voor de ambities van 'de stad met toekomst'.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de spooragenda opgesteld en we geven hier uitvoering aan. We hebben op het bestuurlijk overleg MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) vervolgafspraken gemaakt voor verdiepend onderzoek over de aanpak van de spoorbarrière in Oss. Daarmee hebben we de betrokkenheid van het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat bij onze spooropgave vergroot.
- We hebben gewerkt aan de lopende gebiedsontwikkelingen en bijbehorende projecten in de spoorzone. Dit had een vastgesteld omgevingsprogramma voor Euterpepark en een vastgesteld omgevingsplan voor Amsteleind Noord als resultaat. We werken met kwaliteitsbewaking en regie op gebiedsniveau. Dit versterkt de samenhang en de samenwerking binnen een gebiedsontwikkeling en tussen de verschillende initiatiefnemers en draagt bij aan de uitwerking van integrale opgaven.

- We hebben bestuurlijke overleggen en werkbezoeken georganiseerd voor externe stakeholders Rijk, Provincie, ProRail en NS.
- We hebben voorstellen ingediend voor het verkrijgen van subsidies voor Wonen en Mobiliteit.
- We hebben het bestaande beleid, dat betrekking heeft op de stedelijke ontwikkeling van de stad Oss, samengebracht in een stadsagenda.
- We hebben ambassadeurs samengebracht voor de stedelijke ontwikkeling in een netwerk 'vrienden van Oss stad met toekomst'.
- We sluiten met onze plannen aan op het beleid en de uitvoering van verstedelijking met Rijk en regio.

2.2 Wonen en erfgoed

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een complete woongemeente met aandacht voor de woonomgeving in bestaande wijken en kernen en een flexibel en gedifferentieerd woningbouwprogramma.*
- *Een comfortabele woningvoorraad die aansluit bij de behoeften en wensen van de bewoners. De woningen zijn duurzaam en toekomstbestendig.*
- *Een (t)huis voor alle groepen inwoners. Aandacht voor de groep kwetsbare inwoners met een zorgbehoefte die in de toekomst in een reguliere woning moeten blijven wonen. Ook aandacht voor de inwoners met een middeninkomen, jongeren die in de koop- en huursector buiten de boot dreigen te vallen en voor huisvesting voor internationale werknemers.*
- *Versterking van de woonfunctie van Oss, ook in regionaal opzicht.*
- *Versnelling van de woningbouw met als doelstelling dat er in 2030 circa 5.200 woningen zijn toegevoegd aan de Osse voorraad in lijn met de Regionale Woondeal. De Woonagenda 2025-2027 helpt om uitvoering te geven aan deze ambities.*
- *We geven aandacht aan betekenis en behoud van erfgoed en archeologie, onder meer door archeologie in de gemeente zichtbaar en beleefbaar te maken. We doen dit samen met partners en zetten in op publieksbereik en participatie.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Wonen

We liggen op schema met het realiseren van de doelstellingen. Met het vaststellen van de Woonagenda 2025-2027 zijn de ambities, doelstellingen en bijbehorende acties duidelijk voor de periode tot 2027. Er wordt in Oss stevig gewerkt aan de woningbouwopgave. Dat is te zien in de verschillende gebiedsontwikkelingen in de spoorzone van Oss; in Euterpepark wordt gebouwd aan project Rosso, in Raadhuiskwartier wordt gebouwd aan project Linck en in Amsteleind is het eerste omgevingsplan gereed voor de bouw van maximaal 1.000 woningen.

Ook in de dorpskernen wordt flink gebouwd. Geffen 't Veld krijgt steeds meer vorm, voor het eerste deel van Stationskwartier zijn de tenders doorlopen en in kleinere kernen zoals Lithoijen en Macharen wordt gestart met de bouw van meerdere tientallen woningen.

Erfgoed

Ook na het jubileumjaar Osse Schouders van 2024, hebben we in 2025 veel aandacht besteed aan publieksbereik en participatie op het gebied van erfgoed. Dit jaar hebben we de nadruk gelegd op activiteiten rond de Bossche School. De samenwerking met de Universiteit Leiden en de vrijwillige archeologen is voortgezet, onder andere door het faciliteren van de Fieldschool. We hebben diverse bijeenkomsten georganiseerd om de vele vrijwilligers in het erfgoedveld te bedanken, te betrekken en te stimuleren meer samen te werken. Ook de herplaatsing van de ziekenhuispoort van het oude St. Annaziekenhuis in woonzorgcentrum De Wellen heeft veel aandacht gekregen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wonen

- De projectmatige aanpak van overbewoning is gestart. Dit betekent dat we de voorbereidingen hebben getroffen om begin 2026 uitvoering te geven aan de aanpak in de wijken.
- De gemeenteraad stelde de Woonagenda 2025-2027 vast, met daarin specifiek aandacht voor de huisvesting van verschillende doelgroepen in de lopende en nog te starten gebiedsontwikkelingen. We hebben in de Woonagenda een aanzet gemaakt voor differentiaties per deelgebied; deze hebben we inmiddels in de projectgroepen van de betreffende gebiedsontwikkelingen verder uitgewerkt in samenwerking met woningcorporaties en ontwikkelaars.
- We hebben de doelstelling om tot 2040 circa 10.000 woningen toe te voegen door nieuwbouw, transformatie, uitbreiding, inbreiding, splitsing en woningdelen toegevoegd aan de Woonagenda. De te bouwen woningtypen en –categorieën sluiten aan bij de toekomstige behoefte. We houden daarbij rekening met ontwikkelingen als huishoudensverdunding en dubbele vergrijzing.
- We hebben de huisvestingsverordening geactualiseerd met een artikel over lokale binding.
- We hebben uitvoering gegeven aan de prestatieafspraken met BrabantWonen en Mooiland. We hebben hierbij onder andere in een vroeg stadium afspraken gemaakt over nieuwe huurwoningen in de grotere gebiedsontwikkelingen Euterpepark en Amsteleind, waarbij de verdeling van aandachtsgroepen over de wijken een belangrijk aandachtspunt vormt. Ook hebben er structurele overleggen plaatsgevonden om voortgang van projecten te monitoren.
- We hebben bijgedragen aan de actualisatie van de Regionale Woondeal op basis van de laatste inzichten.
- We hebben een uitvoeringsagenda opgesteld om de strategische doelen uit de Woonzorgvisie te behalen. De acties uit de uitvoeringsagenda zijn samen met corporaties en in samenspraak met meerdere afdelingen gemaakt. Inmiddels worden de gemeentebrede woningaantallen voor aandachtsgroepen concreet vertaald naar woningaantallen voor aandachtsgroepen per gebiedsontwikkeling.
- We programmeren op 130% van de benodigde plancapaciteit om te voorzien in de woningbehoefte. Dit doen we om planuitval op te vangen. Daarnaast zetten we ook in op de realisatie van extra woningen voor nieuwe bewoners vanuit de regio en daarbuiten.
- We hebben in 2023 bestemmingsplannen en omgevingsplannen vast laten stellen die de bouw van 2.500 woningen mogelijk maken. Ook hebben we sinds 2022 bijna 2.200 bouwvergunningen verleend. Een groot deel van deze woningen wordt momenteel gebouwd of is in voorbereiding. Daarnaast liggen we op schema met de ontwikkelingen in de gebieden Amsteleind, Euterpepark, Raadhuiskwartier en Schadewijk, waardoor het in de lijn der verwachting ligt dat we de aantallen zoals opgenomen in de Woonagenda 2025-2027 en de regionale Woondeal behaald worden.
- We hebben een start gemaakt met het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma waarin we opnemen wat we bouwen, voor wie, waar en wanneer. De eerste bouwsteen bestaat uit een woningbehoefteonderzoek, dat inzicht gaat geven in de omvang van de woningbehoefte en de specifieke vraag naar woningtypen.
- We hebben de actualisatie van de nota kostenverhaal doorgeschoven naar 2026.

Erfgoed

- We hebben de Fieldschool (veldonderzoek in de gemeente Oss voor eerstejaars archeologiestudenten) van de Faculteit der Archeologie van de Universiteit Leiden bij Amsteleind mee georganiseerd. Via een motie van de gemeenteraad is er budget voor de komende twee jaar vastgesteld.
- We hebben de Cultuurhistorische Waardenkaart verder uitgewerkt. We promoten deze zowel binnen als buiten de organisatie. De Cultuurhistorische Waardenkaart en de Archeologische verwachtings- en beleidskaart worden opgenomen in de Omgevingsvisie en Omgevingsplannen.
- We hebben de mogelijkheden voor de aanpassing van de subsidie voor gemeentelijke monumenten niet onderzocht. Dit komt doordat de focus in 2025 op het aanwijzen van 100 nieuwe gemeentelijke monumenten lag. Als deze zijn aangewezen, zullen we opnieuw kijken naar deze subsidieregeling.
- We hebben geïnvesteerd in onze relatie met de vrijwilligers in het lokale erfgoedveld. We hebben diverse bijeenkomsten georganiseerd voor het erfgoedveld, zoals de erfgoedbedankmiddag, een bijeenkomst voor

de stads- en dorpsgidsen en een bijeenkomst voor de besturen van de heemkundekringen. We stimuleren hiermee de samenwerking en betrokkenheid van het erfgoedveld.

- We hebben samengewerkt met onze partners zoals de provincie Noord-Brabant, Alliantie Zuidwaterlinie, Erfgoed Brabant, verenigingen en buurgemeenten. Het symposium van de Bossche School dat we met diverse partners hebben georganiseerd, is hier een voorbeeld van.

2.3 Mobiliteit

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Versterken van de kwaliteit van de openbare ruimte.*
- *Toegankelijk en bereikbaar voor iedereen.*
- *Verduurzamen van de mobiliteit.*
- *Versterken van het economisch vestigingsklimaat.*
- *Vergroten van de verkeersveiligheid en terugdringen van de hinder.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In 2025 hebben we een aantal belangrijke mijlpalen behaald, met onder meer de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (april 2025), Spooragenda (april 2025) en de beleidsnota Parkeren in Oss (mei 2025). Verder heeft de gemeenteraad ook de Koers Fiets in januari 2026 vastgesteld. Met deze beleidsstukken hebben we heldere kaders en een goede agenda om de vijf doelstellingen te realiseren. Met het Uitvoeringsprogramma mobiliteit zetten we per doelstelling in de tijd weg welk project of welke opgave we gaan realiseren. Daar hebben we dus ook meteen na vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit een start mee gemaakt. De eerste zaken zijn inmiddels opgeleverd. Voor zowel fietsenstalling Koorstraat als rotonde Gewandeweg-Huizenbeemdweg wordt nu gewerkt aan realisatie. Ook werken we concreet aan de Noordelijke Ontsluitingsweg en aan de wijkmobiliteitsplannen (in 2025 hebben we een start gemaakt in de wijken Ruwaard en Schadewijk).

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De gemeenteraad heeft het Uitvoeringsprogramma mobiliteit vastgesteld.
- De gemeenteraad heeft de Beleidsnota Parkeren in Oss vastgesteld.
- We zijn gestart met de realisatie van fietsenstalling Koorstraat Oss. Inmiddels is het ontwerp gereed, de vergunning verleend en loopt de aanbestedingsprocedure.
- We zijn gestart met de realisatie van een rotonde op het kruispunt Gewandeweg-Huizenbeemdweg.
- We waren betrokken bij de introductie van Bravoflex als aanvulling op het openbaar vervoer-aanbod. In afstemming met Arriva en de provincie Noord-Brabant zijn 18 extra haltes in Oss gerealiseerd, waaronder in Geffen en op diverse bedrijventerreinen.
- We werken met de provincie Noord-Brabant en Arriva aan een haalbaarheidsonderzoek voor een Buurtbusverbinding Geffen-Oss.
- We hebben afspraken gemaakt over een structurele subsidie voor de wijkbus vanaf 2025 en we hebben nieuwe reisinformatieborden gerealiseerd.
- We hebben ruim € 1 miljoen aan Rijkssubsidies binnengehaald voor de verbetering van verkeersveiligheid in Oss via de SPV subsidie.
- We hebben meegewerkt aan het nader onderzoek wat Rijkswaterstaat uitvoert naar het onderliggend wegennet rondom knooppunt Paalgraven, omdat de middelen voor de beoogde verbreding van de A50 door het Rijk zijn overgeheveld naar andere opgaven. Voorbeelden waar we aan meewerken zijn fietsroute Oss-Wijchen, BRT Oss-Eindhoven en de doorstroming op het knooppunt Paalgraven zelf.
- We hebben samen met de oevergemeenten een nieuwe subsidieregeling ingevoerd voor de Maasveren. Daarnaast hebben we aandachtspunten rond verduurzaming en samenwerking bij de veerponten onder de aandacht gebracht bij de provincie Noord-Brabant.
- We hebben bij het Openbaar Ministerie bepleit om 3 flitspalen te plaatsen op de N329 die helpen om de verkeersveiligheid op dit belangrijke onderdeel van de Osse hoofdinfrastructuur te verbeteren en de flitspalen zijn inmiddels geplaatst.

- We hebben het ontwerp omgevingsplan voor de Noordelijke Ontsluitingsweg afgerond en ter inzage gelegd en daarmee een belangrijke mijlpaal behaald in de realisatie van dit onderdeel van de hoofdinfrastructuur.
- We hebben meedenkavonden georganiseerd in Ruwaard en Schadewijk in het kader van de wijkmobiliteitsplannen.
- We zijn gestart met de technische voorbereiding van de spoortunnel in Ravenstein na het afronden van het Europees aanbestedingstraject.

2.4 Ruimtelijke ontwikkeling

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We zijn goed aangehaakt op het ruimtelijk beleid van rijk, provincie en regio en zorgen dat de Osse agenda goed wordt ingebracht.*
- *We hebben een actuele Omgevingsvisie en gaan aan de slag met Omgevingsprogramma's.*
- *We bouwen stapsgewijs ons Omgevingsplan verder op.*
- *We hebben onze procesbeschrijvingen afgestemd op de Omgevingswet.*
- *We kunnen werken met de nieuwe digitale technische standaard voor de Omgevingswet, zodat alle omgevingsdocumenten zichtbaar en toegankelijk zijn in het Omgevingsloket (Regels op de kaart).*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We zijn goed op weg met bovenstaande doelstellingen. De omgevingsvisie Oss 2040 is vastgesteld. In onze omgevingsvisie staat wat we willen bereiken en welke keuzes we daarvoor moeten maken. Ook hebben we de eerste omgevingsprogramma's vastgesteld.

We hebben onze ruimtelijke koers stevig verankerd in beleid van onze mede-overheden. Denk daarbij aan het ontwikkelperspectief NOVEX Stedelijk Brabant en de bijbehorende uitvoeringsagenda en het ontwerp van de Nota Ruimte. Hierin is bijvoorbeeld de spoorzone genoemd als regionaal grootschalige woningbouwlocatie en Pivot Park als groeicampus gericht op biotech.

Voor de opbouw van ons Omgevingsplan is een Transitiestrategie 2024-2032 opgesteld. Hierin staat welke taken we wanneer gaan oppakken om op 1 januari 2032 één nieuw Omgevingsplan te hebben. Voor het wijzigen van ons omgevingsplan en voor het verlenen van een vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit zijn procesbeschrijvingen opgesteld. Afgelopen jaar hebben specifieke medewerkers goed leren werken met de nieuwe digitale technische standaard. Deze kennis wordt nu gedeeld met bestuur, collega's en adviesbureaus die voor ons aan omgevingsdocumenten werken.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben een zienswijze ingediend op het ontwerp van de Nota Ruimte. Ook zijn we gestart met de doorvertaling van de uitvoeringagenda NOVEX Stedelijk Brabant richting een regionale investeringsagenda.
- De gemeenteraad heeft de omgevingsvisie vastgesteld.
- De gemeenteraad heeft de actualisatie omgevingsbeleid vastgesteld.
- De gemeenteraad heeft de eerste inhoudelijke wijziging omgevingsplan vastgesteld. Hiermee hebben we onder andere de indeling van ons omgevingsplan laten vaststellen.
- We zijn begonnen met het opstellen van het ruimtelijk kader voor maatschappelijke voorzieningen, de plintenstrategie en de hoogbouwvisie. We hebben deze nog niet aangeboden ter vaststelling.
- We hebben een interne handleiding opgesteld voor het opstellen van beleid onder de omgevingswet en hoe we om willen gaan met omgevingsprogramma's.
- De gemeenteraad heeft het omgevingsprogramma Duurzame Polder en het omgevingsprogramma Euterpepark vastgesteld.
- We hebben bouw- en gebruiksregels opgesteld voor de woongebieden en gemengde gebieden.
- We hebben gebruiksregels opgesteld voor het buitengebied.
- We hebben een nieuwe Geluidvisie opgesteld en – in afgeleide daarvan – nieuwe geluidregels.
- We hebben de verdere uitwerking van de milieuthema's Geur, Trillingen, Bodem en Omgevingsveiligheid opgestart. Het is niet voor alle thema's die op de planning stonden gelukt om een regelset op te bouwen, vanwege schaarste in beschikbare capaciteit.

- We implementeren het werken met de Omgevingswet. Zo zijn er diverse basisdocumenten opgesteld, die het werken met omgevingsdocumenten mogelijk maken. Ook hebben we de nieuwe rollen die nodig zijn voor de Omgevingswet nader gedefinieerd en ingevuld.
- We hebben aandacht besteed aan kennisdeling. We hebben veel gedaan met scholing en er zijn oefensessies geweest, ook met de gemeenteraad. We hebben instructieregels opgesteld en op de website geplaatst om de burger te helpen zijn weg te vinden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
- We hebben de nadere uitwerking van de omgevingsvisie in gebiedsgerichte uitwerking en/of omgevingsprogramma's deels doorgeschoven naar 2026.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Het verduurzamen van vooral de bestaande woningvoorraad is een grote en belangrijke opgave. Deze opgave komt onder andere aan bod in programma 4 met betrekking tot energie.

Daarnaast zetten we ons in om duurzamer om te gaan met grondstoffen. Zo gaan we in onze verstedelijkingsopgave meer gebruik maken van secundaire en biobased materialen, zoals houtbouw. We bekijken per ontwikkeling welke materialen passend zijn en werken indien mogelijk samen met de woningcoöperaties om duurzamer om te gaan met grondstoffen. Zo bouwen we toekomstbestendig, met een kleinere impact op het milieu.

Ook ligt onze focus op het verduurzamen van mobiliteit. De gemeente wil de mobiliteit van de aan Oss verbonden verplaatsingen verduurzamen. Enerzijds door optimaal in te zetten op de potentie van de fiets door het verbeteren en versnellen van het fietsroutenetwerk zowel in de gemeente als in de stad Oss. In samenhang daarmee dient de hoofdstructuur van het openbaar vervoer te worden versterkt zowel in termen van verbindingen als in de kwaliteit van de stations en haltes. Anderzijds wil de gemeente de transitie naar elektrische automobility optimaal faciliteren door het aanbieden van voldoende laadvoorzieningen in de wijken, op knooppunten en parkeerterreinen. Ook in het goederenvervoer zet de gemeente in op elektrificatie en multimodaal vervoer.

In de vastgestelde omgevingsvisie maken we ook keuzes over duurzaamheid. Daarin nemen we de Global Goals als drijfveer en integreren we sociale doelen als gezondheid en onderwijs.

De Global Goals die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, duurzame energie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, partnerschap om doelstellingen te bereiken en klimaatactie.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Gemiddelde leegstand woningen	OssStat	3,2	3,4	3,2	3,1	n.v.t.
Gemiddelde verkooptijd woningen (in dagen)	NVM	Q2 - 63	Q2 - 63	Q2 - 47	Q4 - 28	n.v.t.
Verleende bouwvergunningen	Gemeente Oss	482	285	732	782	n.v.t.
In aanbouw zijnde woningen	Gemeente Oss	321	208	116	599	n.v.t.
Gereedgekomen woningen	Gemeente Oss	341	491	340	439	n.v.t.
Aantal actief woningzoekenden Mooiland	Mooiland	1.630	1.516	n.n.b.	25.659*	n.v.t.
Aantal reacties per woning Brabantwonen	Brabantwonen	246	237	521	843*	n.v.t.

*Vanaf 1 mei 2025 wordt Thuispoort gebruikt als het regionale woonruimteverdeelsysteem voor o.a. BrabantWonen en Mooiland in de regio Noordoost-Brabant. Hierdoor hebben we voortaan toegang tot het aantal actief woningzoekenden en het aantal reacties per woning van de totale gemeente, in plaats van dat we deze cijfers enkel per corporatie ontvangen. De cijfers van 2025 geven daarom een ander beeld dan de jaren daarvoor, omdat ze voor de totale gemeente gelden in plaats van enkel BrabantWonen of Mooiland; zoals in voorgaande jaren wel het geval was. Wat betreft het aantal actief woningzoekenden geldt dat dit alle woningzoekenden zijn die minimaal 1x hebben gereageerd op een woning in de gemeente Oss, inclusief woningzoekenden van buiten de gemeente.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	6,9	7,7	2024

Programma 8. Veilige omgeving

1. Inleiding

Ons doel is een aantrekkelijke en veilige leefomgeving te bieden waarin inwoners van Oss prettig kunnen wonen, werken en recreëren. Een schone, hele en veilige openbare ruimte blijft daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Als gemeente willen we snel en doeltreffend kunnen inspelen op actuele en veranderende vraagstukken op het gebied van veiligheid en overlast. Voor de periode 2023–2026 hanteren we de volgende algemene doelen:

- Een samenleving die weerbaar, veerkrachtig en zelfredzaam is.
- Veilige wijken met een sterke verbinding tussen zorg en veiligheid.
- Het voorkomen, tegengaan, verstoren en stoppen van ondermijnende criminaliteit.
- Het voorkomen en bestrijden van (grootschalige) incidenten en verstoringen van de openbare orde.
- Het behouden of verbeteren van veiligheidsgevoelens en veiligheidscijfers.

Binnen veiligheid hanteren we vijf veiligheidsvelden: veilige leef- en woonomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, jeugd en veiligheid, fysieke veiligheid en integriteit en veiligheid. Deze velden hebben elk weer hun eigen thema's. Zo werken we binnen het veld integriteit en veiligheid aan het bestrijden van georganiseerde criminaliteit en weerbare overheid, werken we aan complexe zorg- en veiligheidscasuïstiek en aan de aanpak van woonoverlast binnen het veld veilige woon- en leefomgeving, en monitoren wij de jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit en werken we aan de aanpak van Jonge Aanwas in het veld jeugd en veiligheid.

Op diverse onderdelen is er vooruitgang is geboekt. Structurele aandacht en voortdurend ontwikkelen is nodig om overlast en criminaliteit terug te dringen en de veiligheidsbeleving van onze inwoners te verbeteren.

De afgelopen jaren zien we een toename van onrust, meer onvrede en er zijn meer ongeregelheden en incidenten. Dit zien we zowel landelijk als lokaal. Een goede informatiepositie, stevige netwerken in de wijken en een goede samenwerking met onze partners is daarom van belang.

Daarnaast komen er steeds meer nieuwe veiligheidstaken bij zoals de aanpak van mensenhandel, controles op illegale prostitutie, de aanpak van maatschappelijke onrust, extremisme en polarisatie, en het intensiveren van de weerbaarheid van de organisatie en de samenleving. Ook vergen bestaande thema's meer tijd. Zo is er sprake van een toename van complexe zorg en veiligheidscasuïstiek, een toename van voetbalgeweld en hebben we te maken met veel incidenten en crisissen. De criminele jeugdproblematiek wordt ook hardnekkiger en complexer, wat vraagt om een andere jeugdaanpak en stevige regie. Tot slot is het voor de aanpak op veiligheidsproblematieken (onder andere ondermijning en wijkgericht werken) steeds belangrijker om te investeren in informatie gestuurd te werken. Data-integratie en data-analyse zijn hierbij cruciaal.

2. Programma-onderdelen

2.1 Veilige woon- en leefomgeving

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Versterken van de samenwerking tussen zorg en veiligheid: we bouwen aan een sterke samenwerking tussen zorg en veiligheid, zodat inwoners sneller en beter geholpen worden bij complexe problemen, met zelfregie en hun welzijn als uitgangspunt.*
- *Wendbaar en effectief toezicht en handhaving: We zorgen voor een goed georganiseerd toezicht- en handavingsapparaat dat flexibel inspeelt op wat er speelt in de openbare ruimte, zodat inwoners zich veilig en gehoord voelen.*
- *Integrale aanpak van complexe casussen: We pakken complexe situaties integraal aan, waarbij zorg, welzijn, openbare orde en veiligheid samenwerken om problemen duurzaam op te lossen, met oog voor de mens achter de casus.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het thema Zorg en Veiligheid en de aanpak van complexe problemen vragen doorlopend samenwerking en aandacht. De incidentmeldingen van inwoners met een psychische kwetsbaarheid blijven toenemen. Sinds enkele jaren werken we op gebied van complexe casuïstiek met de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE). Binnen deze samenwerking kunnen we complexe casuïstiek snel op- en afschalen en hebben we afspraken gemaakt over casus- en procesregie. In situaties waarbij op meerdere leefdomeinen hulpvragen zijn en waarbij de veiligheid en/of openbare orde in het geding kan komen werken we samen met onze partners in het Zorg- en Veiligheidshuis.

Voor elke casus leveren we maatwerk, en kijken we welke aanpak het beste aansluit bij de problematiek. We richten ons op het duurzaam oplossen van problemen met als uitgangspunt dat onze inwoners daar waar mogelijk weer zelfregie krijgen. Daar waar nodig zetten we bestuurlijke maatregelen in en voeren we wetgeving uit op gebied van woonoverlast, drugs, WvGGZ, enz.

In 2025 is aanvullend geld beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van de boa's. Vanuit de landelijke overheid is een visie geformuleerd gericht op modernisering en de aanpak van diverse knelpunten in het boa-bestel. Omdat de ontwikkelingen pas over enkele jaren effect zullen krijgen, hebben we in 2025 alvast met de lokale politie gekeken naar het handhavingskader en de taakverdeling tussen de politie en de boa's.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de aanpak Woonoverlast geactualiseerd. Hierin zijn de wettelijke wijzigingen doorgevoerd en hebben we een aantal aanbevelingen opgenomen, zodat de aanpak aansluit bij de huidige wet- en regelgeving.
- Vanuit Programma Schadewijk hebben we de thema's die raken aan veiligheid inzichtelijk gemaakt. Hierin hebben we een prioritering aangebracht, zodat we gericht en effectief maatregelen kunnen gaan inzetten.
- We hebben de werkwijze voor nazorg ex-gedetineerden die terugkeren in de gemeente Oss verbeterd. Zo kunnen we in een vroeg stadium overleggen met onder andere de Penitentiaire Inrichtingen.
- Het thema Zorg en Veiligheid is in de uitvoering nauw verbonden met programma 1. Welzijn en zorg. We verwijzen hiervoor ook naar dat programma.

2.2 Bedrijvigheid en veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Veilige en gezonde horeca: We zorgen voor een veilige en gezonde horecasector door toezicht, samenwerking en preventie, zodat bezoekers en omwonenden zich prettig en beschermd voelen.*
- *Veilige evenementen: We organiseren evenementen op een manier die veiligheid, gezondheid en openbare orde waarborgt – met aandacht voor risico's, bereikbaarheid en crowd management.*
- *Veiligheid in en om het voetbalstadion: We versterken de veiligheid in en rondom het stadion door gerichte samenwerking met partners, zodat bezoekers, omwonenden en ondernemers geen hinder ondervinden van voetbalgerelateerde risico's.*
- *Veilig uitgaan en een veilig centrum: We creëren een veilig en gastvrij uitgaansgebied en stadscentrum, waar inwoners en bezoekers zich welkom en beschermd voelen, zowel overdag als 's avonds.*
- *Veilige bedrijventerreinen: We verbeteren de veiligheid op bedrijventerreinen door toezicht, samenwerking met ondernemers en het voorkomen van ondermijnende activiteiten, zodat het een veilige plek is om te werken en te ondernemen.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Op het gebied van de veiligheid rondom evenementen werken we intensief samen met veel partners: de organisatoren, de veiligheidsregio, de politie en ondernemers. We beoordelen evenementen in het kader van veiligheidsrisico's, waarbij alle partners advies kunnen geven. We handelen hierbij conform de regionale richtlijn evenementenveiligheid. Deze richtlijn is ook geborgd in ons evenementenbeleid. Bij evenementen met een hoog risico (C-evenementen) stellen we een veiligheidsteam op.

Veiligheid in en om het voetbalstadion voor, tijdens en na wedstrijden vraagt doorlopend aandacht. Op dit thema is er een intensieve samenwerking tussen TopOss, de gemeente, de politie en het Openbaar Ministerie. Ook werken we samen met andere Betaald Voetbal Organisaties (BVO's) in de regio. We zetten in op het delen van kennis en informatie en het uniformeren van de aanpak in en rondom de voetbalstadions in onze regio. Hiervoor hebben we al belangrijke stappen gezet, maar de aanpak is nog niet gereed.

In 2025 hebben we met veel partners gewerkt aan het verbeteren van de veiligheid op bedrijventerreinen. Door de ligging en de anonimiteit zijn onze bedrijventerreinen kwetsbaar voor ondermijning, diefstal en inbraken. Onze inzet heeft bijgedragen aan het verbeteren van de samenwerking, het vergroten van bewustwording en gericht toezicht.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Voor de kermis Oss hebben we in 2025 een veiligheidsteam samengesteld. Dit team had als doel elkaar vroegtijdig te informeren over eventuele veiligheidsrisico's en daarop een gezamenlijke aanpak op te stellen.
- Daarnaast hebben we cameratoezicht ingezet tijdens de kermis en hebben we het kermisterrein aangewezen als evenemententerrein, zodat we effectiever konden handhaven.
- We hebben een loket ingericht voor Halt gedurende de kermis, om jeugdige overtredders direct aan te kunnen pakken. Het loket is 2 dagen open geweest en heeft geleid tot 2 doorverwijzingen. Er zijn in 2025 geen waarschuwingsbrieven verzonden aan jeugdigen.
- Bij het evenement Raveolution hebben we de regionale aanpak Skip de Trip toegepast en hebben we aanvullende maatregelen getroffen, zoals de inzet van een drugston, om het gebruik van drugs tijdens evenementen te denormaliseren.
- De samenwerking tussen Top Oss, de gemeente, de politie, de KNVB en het Openbaar Ministerie heeft geleid tot een intensievere aanpak van voetbalgeweld. Hiervoor trekken we samen op met de KNVB en hanteren we een uniforme aanpak samen met de betaald voetbal organisaties in onze regio (Helmond, Eindhoven en 's-Hertogenbosch). We gebruiken het Handelingskader Voetbal en Veiligheid om overlast gevende supporters of supportersgroepen te weren uit het stadion nadat zij zich hebben misdragen rondom een betaald voetbalwedstrijd.
- We hebben samen met de politie en de gebruikers van de Onderwijsboulevard gekeken naar het verbeteren van de bereikbaarheid van het stadion tijdens wedstrijden. De calamiteitenroute is niet voldoende gewaarborgd en daarom zijn er gesprekken gevoerd om de parkeersituatie te veranderen.
- In 2025 zijn we gestart met het verkennen van de mogelijkheden om de aanpak van supportersgeweld te intensiveren en uit te breiden naar een volwaardige personsgerichte aanpak, met een combinatie van straf en zorg.
- Op de bedrijventerreinen zijn speciale acties geweest om de bewustwording bij ondernemers te verbeteren, het toezicht gericht in te kunnen zetten op risico's en het versterken van de samenwerking op de terreinen. We hebben voorlichtingen georganiseerd, flyers uitgedeeld met informatie en er zijn gesprekken gevoerd met ondernemers. Ook hebben we diverse integrale controles uitgevoerd bij bedrijven.

2.3 Jeugd en veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We hebben zicht op onze Osse jeugdigen en vergroten hun weerbaarheid en zelfredzaamheid om jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit te verminderen.*
- *Jeugdoverlast wordt effectief aangepast, met aandacht voor zowel individuele jongeren als groepen. Dit doen we samen met onze partners.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Op gebied van jeugd hebben we veel inzet gepleegd om de basis beter op orde te krijgen. We hebben veel geïnvesteerd in het verbeteren van de samenwerking tussen het Sociaal Domein en Veiligheid. Ook de samenwerking met partners zoals de politie, de boa's en de jongerenwerkers heeft in 2025 meer aandacht gevraagd. Het beëindigen van het contract met de Straatcoaches heeft ruimte geboden om het Osse aanbod voor onze jongeren opnieuw te bezien. We hebben dus voortgang geboekt op het effectiever aanpakken van de problematiek, met daarbij ook meer aandacht voor individuele jongeren. Door de nieuwe overlegstructuren hebben we steeds beter zicht op de omvang van de problematiek. Ook de aanwezigheid van jongerenwerkers op school en in de wijken heeft dat zicht versterkt. De aanwezigheid versterkt de signalering van leerlingen en kinderen, het kunnen geven van aandacht en waar nodig te ondersteunen in het versterken van de weerbaarheid.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We organiseren frequente jeugd overleggen zodat we jeugdoverlast locaties en risico jeugd op straat beter in beeld houden. Ook kunnen we hierdoor beter monitoren en kunnen we interventies opschalen (waar nodig). Hiervoor hebben we een basisjeugd overleg (groepen) ingericht en een justitieel overleg (individueel).
- Voor de aanpak van jeugdoverlast hebben we het 7-stappenmodel naar een Osse variant vertaald. De twee stedelijke jongerenwerkers werken al volgens deze methodiek.
- Het aantal jongerenwerkers is uitgebreid. We zetten de extra capaciteit in voor stedelijke problematiek en de koppeling met het onderwijs.
- De twee Stedelijke Jongerenwerkers houden overzicht met betrekking tot jeugdoverlast, leggen duurzaam contact met risicogroepen, maken samenwerkingsafspraken met partners, nemen deel aan het jeugdoverleg en geven voorlichting.
- We zijn gestart met het ontwikkelen van de aanpak School & Veiligheid. Daarvoor hebben we contact gelegd met alle scholen en de vraagstukken en onderwerpen die binnen de scholen actueel zijn in kaart gebracht. We ondersteunen de totstandkoming van een netwerk tussen de scholen en andere relevante partijen. We delen via de contacten de relevante (wettelijke) ontwikkelingen en werken aan het verstevigen van de deskundigheid. Scholen weten de gemeente beter te vinden met signalen en delen casuïstiek met relevante partners.
- Naar aanleiding van het onderzoek Jonge Aanwas van het RIEC is besloten om de adviespunten op gebied van 'online' verder te verkennen, en nadrukkelijk te verbinden aan de driehoek 'school, thuis, op straat'. We zetten in op het vergroten van kennis van onze partners en onderzoeken welke interventies landelijk positief worden beoordeeld.
- Halt heeft in 2025 ook inzet gepleegd op de kermis Oss en een enkele keer is er maatwerk toegepast in een casus.
- In 2025 is de samenwerking met de staatcoaches gestopt. We zijn een onderzoek gestart naar welke landelijke bekende interventies een aanvulling kunnen zijn op het bestaande Osse aanbod voor onze jeugd. In december hebben we u in een Benen op Tafel sessie geïnformeerd over de stand van zaken en het vervolgtraject.

2.4 Fysieke veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een slagvaardige regionale en lokale crisisbestendige organisatie zodat we kunnen inspelen op maatschappelijke uitdagingen en crisissen.*
- *De gemeente Oss verkent hoe we de landelijke opgave 'weerbare samenleving' kunnen vertalen naar een lokale context, zodat we zicht krijgen op wat nodig is.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Een slagvaardige organisatie op zowel lokaal als regionaal niveau is essentieel om goed voorbereid te zijn op rampen en crisissen. Omdat een ramp of crisis nooit te voorspellen is, vraagt dit thema doorlopend om inzet en aandacht. De samenwerking met onze partners binnen de crisisstructuren is van essentieel belang. Betrokkenheid bij en inzet in de Veiligheidsregio is doorlopend geborgd.

Op de opgave weerbare samenleving wordt lokaal nu vooral aangesloten bij het regionale programma van de Veiligheidsregio Brabant-Noord (VRBN).

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Naar aanleiding van de evaluatie van de brand bij Vice Versa aanbevelingen om nog beter voorbereid te zijn op grote crisis zoals Vice Versa. De verbeterpunten worden nu stapsgewijs ingevoerd.
- We hebben ingezet op een intensivering van het OTO programma (Opleiden, Trainen, Oefenen) om de vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen te vergroten en te behouden.
- We hebben als gemeente deelgenomen aan de systeemtest van de Veiligheidsregio Brabant-Noord.
- We hebben geen GBT (gemeentelijk beleidsteam) oefening gehouden in 2025 omdat we hebben deelgenomen aan de systeemtest.
- Elke maand testen we op een willekeurig gekozen moment de bereikbaarheid van onze lokale crisisfunctionarissen, zodat we structureel aandacht besteden aan alertheid en oefening.
- We sluiten aan bij de regionale communicatieafspraken en toolkit van VRBN en ondersteunt de landelijke campagne Denk Vooruit via bestaande kanalen.
- In 2025 is er een principebesluit genomen voor de ontwikkeling van de nieuwe brandweerkazerne. De Ruimtelijke Ordenings-procedures hiervoor zijn in voorbereiding en de eerste ontwerpen voor de nieuwe kazerne zijn in een omgevingsdialoog gepresenteerd. Het ontwikkelen van woningbouw trekken we los van het vernieuwen van de brandweerkazerne.

2.5 Integriteit en veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Voorkomen en verstoren van ondermijnende criminaliteit: We voorkomen en verstoren ondermijnende criminaliteit actief door gerichte interventies en samenwerking, zodat criminele structuren geen ruimte krijgen in onze gemeente. We ondersteunen in een vroeg stadium jongeren om te voorkomen dat zij afglijden richting de criminaliteit.*
- *Vergroten van bewustzijn en kennis bij professionals en inwoners: We vergroten het bewustzijn en versterken het kennisniveau van professionals én inwoners over ondermijning, zodat signalen sneller worden herkend en gemeld.*
- *Versterken van de gemeentelijke informatiepositie: We verbeteren onze informatiepositie en verwerking, zodat we sneller en gericht kunnen handelen bij signalen van ondermijning en complexe casussen.*
- *Beschermen van gemeentelijke integriteit: We beschermen de integriteit van onze organisatie door inzet van onder andere de Wet Bibob, zodat criminele invloeden geen toegang krijgen tot gemeentelijke voorzieningen en vergunningen.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We hebben voortgang geboekt op alle doelstellingen. De aanpak van ondermijning is verder verstevigd door samenwerking, preventie en betere informatie-uitwisseling en informatiepositie. Bewustwording bij professionals, inwoners en ondernemers is vergroot en de gemeentelijke weerbaarheid is versterkt.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben signalen van ondermijning opgepakt en verstoord via integrale controles.
- Het proces van melden, beoordelen en oppakken van signalen van ondermijning hebben we geprofessionaliseerd en beter gestroomlijnd.
- Het Maasland Interventieteam (MIT) is 56 keer ingezet in 2025. In vier gevallen betrof de inzet een preventieve actiedag (industrie en buitengebied). Daarnaast hebben we 52 integrale controles uitgevoerd op basis van meldingen en signalen, waaronder vermoedens van arbeidsuitbuiting, ondermijning, Mensenhandel, overbewoning, enz. De basis van deze controles ligt in bevoegdheden van de gemeente: controle Omgevingswet, Omgevingsplan, Besluit Bouwwerken Leefomgeving etc.
- We hebben gerichte interventies met ketenpartners gedaan, in het buitengebied en op bedrijventerreinen. De interventies bestonden onder andere uit voorlichtingen, campagnes en kennisbijeenkomsten. We hebben ondernemers bezocht en het gesprek gevoerd over veiligheidsbeleving, het vergroten van de meldingsbereidheid en voorlichting gegeven over veilig melden. In het buitengebied hebben we Boerenlunches georganiseerd en aandacht besteed aan risico's van ondermijning, het veilig verhuren van agrarisch vastgoed en het vergroten van de meldingsbereidheid. Via de Eierdoos Campagne en de Emmeractie is aandacht besteed aan alertheid en meldingsbereidheid.
- We hebben geïnvesteerd in het implementeren van de Brabantse Weerbaarheid Norm binnen de gemeente Oss. De norm houdt in dat gemeenten een gezamenlijk basisniveau hebben op vlak van weerbaarheid en aanpak van ondermijnende criminaliteit. We zorgden dat beleid beter op orde is, medewerkers bewuster zijn van de risico's van ondermijnende criminaliteit en voerden integrale controles uit. Tijdens een bijeenkomst voor politieke partijen ('weerbare kieslijst') hebben we extra aandacht gevraagd voor ondermijning en integriteit.
- We hebben preventief ingezet op jongeren door vroegtijdige signalering en samenwerking met jeugd- en zorgpartners en zijn gestart met het optimaliseren van de basis op orde van de jeugdaanpak en jonge aanwas. Daarnaast is er opvolging gegeven aan het onderzoeksrapport Jonge aanwas. We hebben een plan van aanpak opgesteld waarin de nadruk is gelegd op inzicht krijgen in de online leefwereld van jongeren en het verbeteren van de informatiepositie van de samenwerkingspartners, specifiek op Jonge Aanwas.
- We optimaliseerden de aanpak van mensenhandel, zorgden dat de interne informatiepositie en meldstructuur verbeterd werd, en we zijn gestart met het uitvoeren integrale sekswerkcontroles en hebben de bewustwording en kennis van medewerkers vergroot. Tijdens de actiedag Mensenhandel en reguliere controles zijn locaties bezocht en preventieve gesprekken gevoerd met kwetsbare arbeidsmigranten.
- We hebben de Wet Parta geïmplementeerd, waarbij de aanpak Radicalisering verder is verstevigd en voorzien is van een wettelijke basis voor gegevensdeling.
- Op het thema Transport & Logistiek Maasland / Maas & Leijgraaf toezichthouders getraind op het herkennen van signalen van ondermijning specifiek op het thema Transport & Logistiek.
- In 2025 hebben we de integriteit van gemeentelijke processen versterkt door een risicogestuurde toepassing van de Wet Bibob. De toepassing is verbreed, met onder andere een toename van Bibob-onderzoeken in vastgoed. Het Bibob-instrument is aantoonbaar ingezet bij vergunningen en vastgoed om integriteitsrisico's vroegtijdig te ondervangen en misbruik van gemeentelijke voorzieningen te voorkomen. De leerlijn Wet Bibob (e-learning, casus, quizvragen) is ingezet om kennis en bewustwording binnen de organisatie te vergroten en risicosignalen beter te herkennen.
- We hebben een interne en externe communicatiestrategie gericht op bewustwording ter versterking van de weerbaarheid, over de aanpak van ondermijnende criminaliteit (casuïstiek, controles, interventies) en stimuleren van bewustwording en signalering van ondermijning bij de inwoners en bedrijven.
- Het Veiligheidsinformatieknoppunt (VIK) is operationeel voor het Bibob proces.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Om als gemeenschap duurzaam samen te leven (SDG11) is het onder andere van belang om mensen een veilige woon- en werkomgeving (SDG16) te bieden. Dat wil zeggen het tegengaan van criminaliteit en overlast, het veilig mogelijk maken van evenementen en de voorwaarden scheppen voor een zuiver democratisch proces (integriteit). Dat doen we samen met partners (SDG 17), waar mogelijk door integraal op te trekken.

We investeren in duurzame evenementen. Organisatoren van evenementen introduceren de recyclebare drinkbekers om de hoeveelheid plastic afval te verminderen. Wij informeren organisatoren hier actief over. Daarnaast is het gebruik van plastic confetti in carnavalsoptochten al jaren verboden.

Het gebruik van verouderde, dieselgestookte aggregaten bij evenementen is niet wenselijk vanwege het geluid en de luchtuitstoot. Het heeft nu nog beperkte aandacht maar zal in 2025 meer uitgewerkt worden. Te denken valt aan de juiste stroomvoorzieningen op veel gebruikte evenementenlocaties.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2021	2022	2023	2024	2025
Rapportcijfer veiligheid	<i>Veiligheids monitor</i>	7,4	-	7,4	-	-
Incidentmeldingen verwarde personen	politie	537	759	698	761	774
Inzet bestuursrechtelijke maatregelen	gemeente					
- inzetten cameratoezicht in het kader van openbare orde			1 0	0	1 (kermis)	1 (kermis)
- inzetten veiligheidsrisicogebied		2	0	0	0	0
- noodverordening / noodbevel		1		2	0	0
- sluiting art. 174a gemeentewet (bijvoorbeeld explosies)			1		2	0
- waarschuwing gebiedsverbod APV			1	1	29 (kermis)	0
- gebiedsverbod APV		1	1	0	2	4 (kermis)
- stadionomgevingsverbod (APV)				0	4	10
APV- vervoeren inbrekerswerktuig openbare plaats (aanpak veelplegers diefstal / inbraak).						
- waarschuwing					0	0
- last onder dwangsom					3	6
Woonoverlast						
- waarschuwing gedragsaanwijzing			0			3
- gedragsaanwijzing			1	2	4	1
- tijdelijk huisverbod woonoverlast		1		2	1	1
Art 13b Opiumwet (drugs in woningen of andere panden)						
- bestuurlijke waarschuwing			2		0	3
- sluiting pand		3	7	5	4	3
- last onder dwangsom		10	4	6	5	8
- geen bevoegdheid				7	8	0

Indicator	Bron	2021	2022	2023	2024	2025
APV - drugshandel openbare plaats (aanpak drugsdealers)						
- waarschuwing					0	3
- last onder dwangsom					3	2
- geen bevoegdheid					1	0
Incidentmeldingen jeugdoverlast	politie	428	279	250	338	347 (tot december)
BIJ- en Risicomeldingen (ex-gedetineerden met een mogelijk veiligheidsrisico)	gemeente		6	4	5	7
Interne BIBOB-toetsen	Gemeente	165	67	67	70	
- toetsen door landelijk bureau BIBOB		3	2	2	3	
- waarna voorschriften zijn opgelegd			0	4	0	
Demonstraties/betogingen						20
Tijdelijk huisverbod ivm huiselijk geweld (Wet tijdelijk huisverbod)						5
Crisismaatregelen						
-Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg						66
- Wet zorg en dwang (inbewaringstelling)						6

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Verwijzingen Halt 12-17 jaar per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	8	9	2024
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	4	4	2024
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag per 1.000 inwoners	5,7	5,5	2024
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,3	1,2	2024
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	2,8	2,0	2024
Jongeren met een delict voor de rechter	1%	1%	2023

Programma 9. Besturen in verandering van tijden

1. Inleiding

Besturen, samenwerken, organiseren, innoveren en digitaliseren.

De Gemeenteraad, het college van Burgemeester & Wethouders en de gemeentelijke organisatie werken samen aan een samenleving waarin we in verbinding zijn. In verbinding met onze inwoners, vrijwilligers, ondernemers en andere samenwerkingspartners. We doen dit voor de gehele Osse gemeente, ieder vanuit onze eigen rol. Belangrijke kernwaarden daarbij zijn: *zichtbaar, betrouwbaar en realistisch.*

Gemeente Oss is integer en transparant met respect voor elkaars functies en posities. Participatie en betrokkenheid bij de besluitvorming is belangrijk. Dit stimuleren we actief en hebben een plek in onze manier van werken. We willen dat inwoners betrokken zijn de gemeenschap en actief meedoen en initiatief nemen.

We willen samen duurzaam vooruit. Om dit te realiseren is een sterke organisatie nodig. Oss groeit en de organisatie groeit mee. We willen dat onze bedrijfsvoering en dienstverlening een stevig fundament vormen, meegroeien en inspelen op veranderende omstandigheden en nieuwe wetgeving. Verdergaande digitalisering, meer samenhang tussen de verschillende onderdelen en adequate stuurinformatie verstrekken, maken onderdeel uit van deze ontwikkeling. Ook het zijn van een aantrekkelijke werkgever, onze medewerkers faciliteren om te kunnen groeien en het creëren van voldoende kennis en kunde om de opgaven uit te kunnen voeren is een belangrijke opgave.

2. Programma-onderdelen

2.1 Bestuur

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een transparant, interactief en zorgvuldig besluitvormingsproces.*
- *Een zichtbare, moderne gemeenteraad die aansluiting heeft bij nieuwe ontwikkelingen in onze gemeente.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het vergaderstelsel van de Osse gemeenteraad borgt een transparant, interactief en zorgvuldig besluitvormingsproces. Hierbinnen is tijd en ruimte voor alle perspectieven. Het is een uitdaging om het goede debat te organiseren met elkaar. Onze vergaderingen zijn niet altijd efficiënt en het is voor inwoners soms moeilijk te volgen. We hebben deze raadsperiode verschillende pilots ingezet om onze manier van vergaderen te verbeteren zoals het invoeren van spreektijden bij onze raadsvergaderingen. We hebben afgesproken om ons Reglement van Orde deze raadsperiode nog niet definitief aan te passen en dit over te laten aan de nieuwe gemeenteraad.

We zijn in 2025 verder gegaan met het versterken van onze raadscommunicatie. We bereiken steeds meer inwoners met onze social media, de website is verbeterd (o.a. meer informatie over de raads- en burgerleden opgenomen) en de columns van de politieke partijen worden zowel op de social media als op papier in Oss Actueel gepubliceerd.

De nieuwe manier van inwoners uitnodigen voor Gast van de Raad is succesvol. We ontvangen telkens tussen de 10-15 inwoners bij onze raadsvergaderingen die in de regel erg enthousiast zijn over de politieke avond.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2025 zijn we doorgegaan met onze activiteiten voor de jeugd en jongeren. We hebben 25 groepen 7/8 van basisscholen op bezoek gehad in de raadzaal voor het spel Democracy.
- 84 inwoners hebben meegedaan aan Gast van de raad, dat is vier keer zo veel als in 2024.
- In totaal 62 inwoners of belanghebbenden hebben ingesproken: 49 in de raadscommissies en 13 in de raadsvergaderingen.
- Er heeft één hoorcommissie over een bestemmingsplan plaatsgevonden.
- De griffiers uit de regio Noordoost-Brabant organiseerden twee bijeenkomsten voor de raadsleden uit de regio om beter in positie te komen bij regionale samenwerkingsverbanden. Beide bijeenkomsten vonden in

Oss plaats. In het voorjaar was er een bijeenkomst over wateropgaven en preventie jeugd en jongvolwassenen en in het najaar ging het over de weerbaarheid van de samenleving (Veiligheidsregio) en de inrichting van een energiesysteem (RES NOB).

- We hebben in 2025 een bedrijfsbezoek gehad over het thema vrije tijd & toerisme met startpunt Strand Tien, we zijn op bezoek geweest bij FourWindsK9 en zorgbuurthuis 't Hageltje. We hebben een bezoek gebracht aan de Proeftuin in de Ruwaard en het SEC. En er zijn bedrijfsbezoeken geweest naar de Haven en bedrijventerrein Vorstengrafdonk.
- De Rekenkamer heeft in 2025 vier rapporten aan de raad opgeleverd: een quickscan loonkostensubsidie, rapport naar een effectiever subsidiebeleid, een onderzoek naar energiebesparingsplicht en het rapport over toezicht en handhaving Kiezen in schaarste.
- Het Manifest gemeente Oss over het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie stond in 2025 standaard op de agenda's van de agendacommissie en het fractievoorzittersoverleg. Het manifest wordt als bijlage opgenomen in het integriteitsbeleid bestuurders gemeente Oss dat in 2025 is voorbereid voor besluitvorming in 2026.
- We hebben een cursus Politiek Actief georganiseerd in het voorjaar van 2025. 57 cursisten namen deel.
- We zijn begonnen met de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart 2026. Zo is er een communicatieplan gemaakt en we zijn aan de slag gegaan met een Stemwijzer.

2.2 Dienstverlening

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *In één keer goed: We zorgen ervoor dat de inwoner in één keer goed geholpen wordt en het antwoord krijgt op de vraag.*
- *Dienstverlening met de menselijke maat: We maken zaken doen met de gemeente gemakkelijk van vraag tot antwoord.*
- *Naadloze klantinteractie: Dienstverlening is via alle kanalen consistent en transparant.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In een keer goed

Wij streven ernaar dat inwoners direct duidelijkheid krijgen en hun vraag in één keer goed wordt beantwoord. De dienstverlening verloopt merendeels zonder vervolcontacten, wat zich vertaalt in hoge tevredenheidscijfers. Het Klantcontactcentrum (KCC) handelt 74% van alle gesprekken direct en volledig af. De gemiddelde waardering voor zowel telefonie als de balie bedraagt een 8,3. Dit onderzoek voeren we onafhankelijk binnen onze organisatie uit. Door actuele informatie, efficiënte processen en de inzet van meerdere kanalen zorgen we voor snelle en kwalitatieve dienstverlening. Als een vraag toch specialistische kennis vereist, schakelen we direct met de betreffende vakafdeling, zodat we de inwoner snel verder kunnen helpen.

Dienstverlening met de menselijke maat

We richten onze dienstverlening actief in op wat inwoners nodig hebben. Met nieuwe e-diensten maken we onze digitale service eenvoudiger, toegankelijker en beter afgestemd op de wensen van onze inwoners. Tegelijk houden we het gemeentehuis open en gastvrij voor iedereen die minder digitaal vaardig is. We investeren voortdurend in vakmanschap. Medewerkers versterken hun deskundigheid via opleidingen, trainingen en coaching, zodat zij inwoners professioneel en persoonlijk kunnen ondersteunen. Bij de afgelopen verkiezingen hebben we gezorgd voor zoveel mogelijk toegankelijke stemlocaties. Daarmee hebben we inwoners in uiteenlopende omstandigheden in staat gesteld om daadwerkelijk hun stem uit te brengen.

Naadloze klantinteractie

We werken aan een dienstverlening waarbij inwoners op elk kanaal hetzelfde, juiste antwoord krijgen. KCC en Burgerzaken maken hiervoor gebruik van een kennisbank, aangevuld met werkprocessen die we verder ontwikkelen als onderdeel van onze digitaliseringsopgave.

Door klantfeedback te verzamelen en deze binnen de organisatie terug te koppelen, verbeteren we onze processen en antwoorden stap voor stap. Met deze aanpak streven we ernaar dat inwoners onze dienstverlening als duidelijk en betrouwbaar ervaren.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2025 hebben we ons gericht op het ontwikkelen van een strategie voor integrale digitalisering met als één van de strategische thema's digitale dienstverlening. Deze strategie met bijbehorend actieplan voor digitalisering van dienstverlening wordt in het eerste kwartaal van 2026 vastgesteld. De verbinding tussen digitalisering en dienstverlening en het integrale karakter maken dat we al onze dienstverlening op een toegankelijke, waardevolle manier kunnen aanbieden aan onze inwoners en ondernemers.
- We zouden een nulmeting uitvoeren naar de wensen en verwachtingen van onze inwoners van onze dienstverlening. Dit heeft vertraging opgelopen, maar in 2026 voeren we op basis van een landelijke standaard een 0-meting uit rondom gebruik van onze (digitale) kanalen en mogelijkheden voor uitbreidingen. Daarnaast meten we continu de inwonerstevredenheid bij onder andere telefonie. In 2025 hebben we Open Formulieren geïmplementeerd en zijn we begonnen met het vervangen van oude formulieren door deze nieuwe werkwijze. Deze overgang zorgt voor een efficiëntere en gebruikersvriendelijkere ervaring voor onze inwoners. In het eerste kwartaal van 2026 starten we met een project bij het KCC om de mogelijkheden van AI te verkennen en te implementeren. Deze ontwikkeling zal ons helpen om de potentie van AI in onze dienstverlening te begrijpen en te benutten.
- Klantreizen en klantportaal maken we onderdeel van het genoemde actieplan digitalisering van dienstverlening en in 2026 vindt besluitvorming plaats zodat we deze daar kunnen realiseren.
- In 2025 hebben we, samen met het Programma Data, verder gewerkt aan de ontwikkeling van een dashboard voor het Publiekscentrum. We hebben een rapportage ontwikkeld om inzicht in de afhandelingstijden van reisdocumenten en rijbewijzen te krijgen. We zullen de ontwikkeling van het dashboard voortzetten voor de overige onderdelen binnen het Publiekscentrum zodra we volledige ondersteuning hebben van de benodigde systemen. Dit zal ons in staat stellen om onze dienstverlening nog beter te monitoren en te verbeteren.
- In 2025 hebben we op diverse niveaus intensieve gesprekken gevoerd over gezichtsvergelijking. We besloten te wachten op de landelijke DPIA, die in het vierde kwartaal van 2025 gereed was. De functionaris gegevensbescherming heeft deze grondig doorgenomen en advies uitgebracht. Dit advies riep enkele vragen op die verdere verdieping vereisen. Daarom agenderen we dit onderwerp voor de ethische tafel in het eerste kwartaal van 2026, zodat we alle facetten zorgvuldig kunnen overwegen en tot een weloverwogen besluit te komen.
- In 2026 realiseren we een vernieuwde gemeentelijke website als belangrijk kanaal van onze (digitale) dienstverlening. Bedacht vanuit de gebruiker, digitaal toegankelijk, veilig, herkenbaar en modern.

2.3 Organisatie en personeel

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Aantrekkelijk werkgeverschap en doeltreffend wervingsbeleid.*
- *Inclusieve en diverse organisatie.*
- *Leven Lang Ontwikkelen en toekomstbestendig, ambtelijk vakmanschap.*
- *Gezonde en veilige werkomgeving en werkplezier.*
- *Versterken van leiderschap.*
- *Verhelderen van de basisstructuur en sturing.*
- *Bouwen aan afdeling personeel en organisatie.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Aantrekkelijk werkgeverschap en doeltreffend wervingsbeleid

In onze ambitie om een aantrekkelijke en concurrerende werkgever in de regio te zijn, hebben we stappen gezet in de verdere professionalisering van onze arbeidsmarktbenadering. Het grote aantal vacatures (162 gepubliceerd en 153 succesvol afgerond) dat we hebben vervuld in 2025 laat zien dat onze inzet resultaat heeft, maar ook dat de arbeidsmarkt krap blijft en dat structurele vernieuwing noodzakelijk is. Een vernieuwd proces rondom onboarding draagt bij aan een betere eerste ervaring van nieuwe medewerkers en een snellere verbinding met de organisatie.

Inclusieve en diverse organisatie

In het werving- en selectiebeleid hebben we gewerkt aan inclusie door het inzetten van verschillende wervingskanalen en door kritisch te kijken naar het taalgebruik in vacatures en campagne-uitingen. Hiermee vergroten we de toegankelijkheid van onze organisatie en spreken we een bredere doelgroep aan. Daarnaast zetten we expliciet in op een werknemersbestand dat een goede afspiegeling vormt van de Osse samenleving.

Leven Lang Ontwikkelen en toekomstbestendig, ambtelijk vakmanschap

We investeren gericht in kennis en vaardigheden die niet alleen bijdragen aan de individuele ontwikkeling van medewerkers, maar ook aan de kwaliteit en wendbaarheid van de organisatie als geheel. De verbeterde transparantie in trainingen en opleidingen draagt bij aan een efficiëntere inzet van middelen en een beter overzicht op onze totale ontwikkelinvesteringen.

Door medewerkers op te leiden in ambtelijk handelen hebben we gericht geïnvesteerd in vaardigheden die essentieel zijn in het gemeentelijke speelveld.

Gezonde en veilige werkomgeving en werkplezier

In 2025 hebben we een organisatievisie ontwikkeld die richting geeft aan de manier waarop wij als Gemeente Oss willen samenwerken en onze maatschappelijke opgaven willen realiseren. Het uitrollen van deze visie vraagt om consistente kaders, een duidelijke manier van werken en een cultuur waarin gezamenlijke verantwoordelijkheid centraal staat. In de afgelopen periode zijn belangrijke stappen gezet om deze beweging stevig te verankeren. In de 'DT on tour' sessies bij ruim 43 teams hebben alle medewerkers hun input kunnen geven. Bij de plenaire sessies waar de uitkomsten en acties vanuit de 'DT on Tour' werden gedeeld waren x medewerkers aanwezig.

Met het activeren van het vitaliteitsbeleid is een stap gezet richting een toekomstbestendige organisatie. Dit vraagt om nog meer aandacht.

Versterken van leiderschap

We investeren binnen het 2 jarige leiderschapsprogramma (gestart in 2025) in zowel de collectieve kracht van onze leidinggevendenden als in hun persoonlijke ontwikkeling. Het programma helpt om een gezamenlijke taal en manier van werken te creëren waardoor we elkaar beter weten te vinden en de organisatievisie 'Wij zijn één Oss' steviger wordt verankerd. Er nemen 56 leidinggevendenden deel aan het programma. Het nieuwe opleidingstraject voor potentieel leidinggevendenden is een logische aanvulling daarop.

Verhelderen van de basisstructuur en sturing

Er is een duidelijke behoefte aan meer helderheid over rollen, taken en verantwoordelijkheden. Voor goed samenwerken is het essentieel dat iedereen weet waar hij of zij van is. Met het vaststellen van besturings- en inrichtingsprincipes bieden we de gewenste duidelijkheid.

Bouwen aan afdeling personeel en organisatie

De afdeling P&O bevindt zich midden in een brede en noodzakelijke ontwikkelbeweging. Waar de focus in het verleden vooral lag op het uitvoeren van operationele P&O processen, verschuift de afdeling meer richting een strategische partner voor de organisatie. Deze transitie is nodig om de complexe opgaven waar de Gemeente Oss voor staat structureel en toekomstgericht te kunnen ondersteunen.

Steeds meer processen worden gedigitaliseerd en gestandaardiseerd zodat we meer uniformiteit en voorspelbaarheid in het operationele P&O landschap realiseren. En hiermee krijgen medewerkers en leidinggevendenden meer grip op de processen.

Parallel aan deze operationele verbeteringen heeft de afdeling gewerkt aan strategische beleidsthema's, zoals inhuurbeleid.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Aantrekkelijk werkgeverschap en doeltreffend wervingsbeleid:
 - o Nieuwe arbeidsmarktcampagne ontwikkeld en ingezet bij vacatures
 - o Analyse is gemaakt onze arbeidsmarktbenadering en wervingsbeleid. De aanbevelingen worden eind februari 2026 gepresenteerd.
 - o Het onboardingproces is verbeterd
- Inclusieve en diverse organisatie:
 - o In vacatureteksten en vacaturemanagement wordt gekeken naar inclusief taalgebruik en wervingsmethoden.
- Leven Lang Ontwikkelen en toekomstbestendig, ambtelijk vakmanschap:
 - o We hebben een nieuwe bibliotheek (incl. leerplein) gepubliceerd waar medewerkers zich beter kunnen oriënteren op hun eigen ontwikkeling.
 - o We hebben een nieuw gespreksformulier ondersteunend aan onze gesprekscyclus gemaakt. Dit moet nog worden goedgekeurd en geïmplementeerd in het eerste half jaar.
- Gezonde en veilige werkomgeving en werkplezier:
 - o We hebben een preventiecoach aangesteld die zich bezig houdt met vitaliteit en individuele coaching
 - o Vitaliteitsplan 2025 is uitgevoerd. Met bijvoorbeeld sessies over energie en voeding.
 - o Verzuimrapportages met data inzake verzuim beschikbaar gesteld
 - o In 2025 is een vernieuwde verzuimaanpak ontwikkeld, gericht op duurzame inzetbaarheid en het terugdringen van verzuim op de lange termijn. Deze wordt uitgevoerd, waaronder de inzet van een verzuimspecialist.
- Versterken van leiderschap:
 - o In 2025 is het 2 jarige leiderschapsprogramma gestart dat bestaat uit drie leerlijnen: de collectieve, persoonlijke en praktische leerlijn
- Verhelderen van de basisstructuur en sturing:
 - o We hebben input uit de organisatie opgehaald via workshops over besturing en inrichting.
 - o Voorstel gemaakt over besturing- en inrichtingsprincipes en in 2026 vindt hierover besluitvorming plaats.
- Bouwen aan afdeling personeel en organisatie:
 - o We werken conform plan aan verbetering van de processen en actualisatie en vernieuwing van P&O beleid.
 - o E HRM systeem geïmplementeerd waarbij processen worden vereenvoudigd.
 - o Nieuw inhuurbeleid opgesteld dat meer grip geeft op externe inzet, risico's en kosten.

2.4 Digitalisering en datagedreven werken

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We versterken en versnellen digitalisering door strategische en integrale sturing.*
- *We vertalen wet- en regelgeving en bestuurlijke besluiten, bijvoorbeeld rondom ethiek, naar duidelijke en bruikbare kaders die we actief toepassen.*
- *We investeren in verdere ontwikkeling van digitale bewustwording, vakmanschap en geletterdheid.*
- *We investeren in een samenhangend modern IT-landschap waarin we gebruik maken van generieke en gestandaardiseerde systemen, zodat de dienstverlening betrouwbaar, efficiënt en wendbaar blijft.*
- *We bieden onze organisatie moderne digitale oplossingen zoals AI en Robotisering die het mogelijk maken om onze processen vergaand te digitaliseren en daarmee een structureel voordeel te behalen.*

- *We gebruiken relevante data voor onze dienstverlening, beleids- en besluitvorming.*
- *We participeren in landelijke netwerken en volgen ontwikkelingen als digitale soevereiniteit en moderne technologie actief.*
- *De informatie van onze gemeente is duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist, volledig en betrouwbaar.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Versterken en versnellen digitalisering door strategische en integrale sturing

We hebben een integrale digitaliseringsstrategie ontwikkeld die fungeert als het kompas voor de komende jaren. Voor het eerst zijn alle belangrijke strategische digitaliseringsthema's – zoals dienstverlening, datagedreven werken, moderne werkomgeving, digitale weerbaarheid en digitaal vakmanschap – in één samenhangend kader gebracht.

De strategie wordt integraal gestuurd via de digitaliseringstafel, waar domeinen gezamenlijk afstemmen op prioriteiten, samenhang en haalbaarheid. Hiermee ontstaat voor de hele organisatie een eenduidige koers, duidelijke governance en een structurele manier van sturen. De gekozen aanpak zorgt ervoor dat digitalisering een organisatiebrede beweging is die bijdraagt aan maatschappelijke opgaven.

Vertaling van wet- en regelgeving en bestuurlijke besluiten

We hebben stappen gezet in het ontwikkelen en toepassen van kaders die wet- en regelgeving, landelijke richtlijnen en bestuurlijke ambities vertaalt naar concreet handelingsperspectief voor de organisatie. Een belangrijk resultaat is dat het ethisch waardenkader digitalisering actief wordt gebruikt binnen de organisatie. Dit kader helpt ons om digitale keuzes te toetsen aan publieke waarden zoals transparantie, inclusiviteit, privacy en autonomie. Het biedt een integraal en consistent vertrekpunt voor besluitvorming over moderne technologie, datagebruik en procesinnovatie.

Investeren in verdere ontwikkeling van digitale bewustwording, vakmanschap en geletterdheid

De basis voor organisatiebrede digitale bewustwording en vakmanschap is gelegd, maar we staan nog aan het begin van de integrale ontwikkeling ervan. In 2025 zijn de eerste stappen gezet richting een samenhangende aanpak, onder andere door het organisatiebrede aanbod van trainingen in datageletterdheid. Hiermee versterken we de vaardigheden die nodig zijn om data verantwoord en effectief te gebruiken in werkprocessen en besluitvorming.

Digitaal vakmanschap is daarnaast opgenomen als belangrijk strategisch thema in de integrale digitaliseringsstrategie. Dat betekent dat digitale vaardigheden, i-bewustzijn, cybersecurity, privacy, procesinzicht en het kunnen omgaan met moderne technologie voortaan expliciet worden gezien als kernelementen van ons functioneren als organisatie.

Een samenhangend modern IT-landschap

We hebben een duidelijke koers bepaald naar een modern, samenhangend en toekomstbestendig IT-landschap dit is vastgelegd in de integrale digitaliseringsstrategie. We werken toe naar een eenvoudiger en beter beheersbaar landschap, opgebouwd uit generieke, gestandaardiseerde en onder architectuur ontworpen componenten. Hierdoor ontstaat een stevig fundament voor betrouwbare en wendbare dienstverlening. Daarnaast hebben we een belangrijke stap gezet in het versterken van onze digitale soevereiniteit – een thema dat zowel landelijk als lokaal steeds urgenter wordt. Via een raadsinformatiebrief is de gemeenteraad geïnformeerd over de risico's van afhankelijkheden van grote leveranciers, het belang van Europese alternatieven en de noodzaak om strategische keuzes te maken die onze autonomie, veiligheid en continuïteit versterken. Deze inzichten zijn nu geïntegreerd in onze strategische richting en worden actief meegenomen in de verdere ontwikkeling van het IT-landschap.

Moderne digitale oplossingen voor de organisatie

We hebben een duidelijke koers bepaald om moderne technologie zoals AI, robotisering en digitale assistenten in te zetten voor het versnellen en automatiseren van processen. Dit thema heeft vertraging opgelopen doordat we het bewust hebben geïntegreerd in zowel de integrale digitaliseringsstrategie als de strategische heroriëntatie. Daardoor is het nu stevig verankerd als onderdeel van het strategisch thema Efficiënter en

slimmer (samen)werken, waarmee we vanaf 2026 gericht en organisatiebreed kunnen versnellen en sturen op structureel voordeel.

Data

In 2025 hebben we grote stappen gezet om data beter te benutten in onze dienstverlening en beleids- en besluitvorming. Het programma Data heeft hierin een centrale rol gespeeld. De toegankelijkheid, kwaliteit en beschikbaarheid van data is sterk verbeterd en data wordt steeds vaker ingezet voor sturing, inzicht en verantwoording.

Landelijke netwerken

We hebben onze betrokkenheid bij landelijke ontwikkelingen verder versterkt. De Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) is vastgesteld en deze hebben we expliciet meegenomen in onze integrale digitaliseringsstrategie. Daarmee sluiten we als gemeente naadloos aan op landelijke ambities zoals digitale weerbaarheid, datagedreven werken en publieke waarden.

Daarnaast zijn we actief in landelijke netwerken en aanjaagteams (NDS), waardoor we vroegtijdig zicht hebben op relevante ontwikkelingen binnen digitalisering.

Duurzaam toegankelijke, vindbaar, juiste, volledige en betrouwbare informatie

In 2025 hebben we belangrijke stappen gezet om het informatiebeheer van de gemeente als geheel te versterken. Onze informatie - van documenten en dossiers tot data - wordt steeds beter vindbaar, toegankelijk en duurzaam betrouwbaar vastgelegd. Binnen zowel het programma Data als de verschillende vakapplicaties is gericht gewerkt aan de eisen uit de Archiefwet en de Wet open overheid (WOO): informatie wordt vaker direct volledig vastgelegd, op de juiste plek opgeslagen en volgens de wettelijke termijnen bewaard of vernietigd.

Daarnaast ondersteunen digitale werkomgevingen, waaronder MS365 als modern samenwerkingsplatform, ons bij het eenduidig organiseren en beheren van informatie. Doordat steeds meer informatie gestructureerd en gedeeld wordt opgeslagen, kunnen collega's veiliger en consistentere samenwerken. Goed informatiebeheer wordt daarmee minder een aparte taak en steeds meer een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijkse werk.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de voorwaarden gecreëerd voor integrale digitalisering. Dat betekent dat we:
 - o Domeinen, proceseigenaren, opdrachtgevers en opdrachtnemers duidelijk hebben gepositioneerd in hun rol binnen de nieuwe governance.
 - o De integrale digitaliseringsstrategie is ontwikkeld: hierin zijn alle bouwstenen, strategische thema's, governance, sturingsmechanismen en methodieken helder beschreven.
- We hebben geïnvesteerd in het vertalen van complexe wet- en regelgeving naar duidelijke, toepasbare kaders die passen bij onze praktijk. Dat betekent dat we:
 - o Wet- en regelgeving hebben vertaald naar kaders — op het gebied van ethiek, privacy, informatiebeveiliging, algoritmen, de AVG, WOO, Digital Decade en aankomende wetgeving zoals de NIS2.
 - o Het ethisch waardenkader hebben ontwikkeld en geïmplementeerd. Dit kader is in gebruik bij digitaliseringsinitiatieven.
 - o We passen DPIA's IAMA's toe bij digitaliseringsinitiatieven.
- We hebben een fundament gelegd voor digitale bewustwording, vakmanschap en geletterdheid waarop we de komende jaren verder kunnen bouwen. Concreet hebben we:
 - o Een organisatiebrede training datageletterdheid gestart.
 - o Digitaal vakmanschap expliciet gepositioneerd en is onderdeel van de organisatiebrede digitaliseringsopgave.
 - o Een duidelijk vertrekpunt gecreëerd voor 2026, waarin digitale vaardigheden, I-leiderschap, informatiebeveiliging en bewustwording geïntegreerd worden in trainingen, HR-beleid, werving en professionalisering.
- We hebben diverse strategische en organisatorische stappen gezet om het IT-landschap structureel te moderniseren en tegelijkertijd onze digitale autonomie te vergroten:

- 'werken onder architectuur' is als bindend principe vastgelegd, we verminderen complexiteit, bouwen dubbelingen af en werken naar een gestandaardiseerd applicatielandschap.
- Generieke en herbruikbare oplossingen zijn ingebracht zoals Signalen bij ruimtelijk domein en Open Formulieren organisatiebreed.
- We investeren in Common Ground-componenten, API-first oplossingen, MijnServices-bouwstenen en cloudtechnologie, zodat systemen eenvoudiger koppelen en processen sneller vernieuwd kunnen worden.
- Digitale soevereiniteit is expliciet geïntegreerd op basis van de raadsinformatiebrief; we nemen soevereiniteit actief mee in aanbestedingen, inkoopbeleid en technologiekeuzes.
- We hebben moderne technologie zoals AI en robotisering geïntegreerd in een bredere, samenhangende aanpak. Daarom hebben we:
 - AI, RPA en digitale assistenten opgenomen in de integrale digitaliseringsstrategie, zodat innovaties niet versnipperen maar onderdeel zijn van één organisatiebrede koers.
 - Deze technologie verweven met de strategische heroriëntatie 'Efficiënter en slimmer (samen)werken' waarin vanaf 2028 een structureel voordeel is opgenomen dat we realiseren door slim te digitaliseren.
 - Eerste voorbereidingen getroffen, zoals de technische en functionele inrichting voor RPA en een afwegingskader ontwikkeld.
- Het programma Data heeft in 2025 gericht gewerkt aan het versterken van fundamentele voorzieningen én het toepassen daarvan in de praktijk. Concreet hebben we:
 - Kaders, werkwijzen en standaarden zijn vastgesteld voor datakwaliteit, duurzame toegankelijkheid en verantwoord datagebruik.
 - Dashboards ontwikkeld en centraal ontsloten
 - Data-expertise gebundeld in een programma team, waardoor analyses, advies en ondersteuning consistent en professioneler zijn georganiseerd.
 - Datageletterdheid vergroot, door trainingen en praktische begeleiding.
 - Voorbereidingen getroffen voor aansluiting op landelijke federatief datastelsel.
- We hebben onze positie in landelijke netwerken versterkt en toegankelijk gemaakt voor Oss door:
 - Actieve deelname aan landelijke aanjaagteams (NDS), CIO beraad 80.000+ gemeenten en landelijke werkgroepen.
 - Integratie van de NDS in onze eigen integrale digitaliseringsstrategie.
- In 2025 hebben we gericht gewerkt aan een sterkere informatiehuishouding door:
 - MS365 en Microsoft Teams verder uit te rollen, documenten beter gestructureerd en samenwerken is vereenvoudigt.
 - Bewustwording en vaardigheden vergroot, via trainingen en begeleiding.
 - De basis gelegd voor een nog stevigere structuur, en daarvoor metadata en beheerkaders ontwikkeld.
 - Informatiebeheer verder versterkt, als voorbereiding op implementatie van nieuwe wet- en regelgeving, beleid en beheerplannen vanaf 2026.

2.5 Participatie

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Kwalitatief goede vormen van participatie tussen inwoners en gemeente tot stand brengen.*
- *Meer en beter maatschappelijke initiatieven omarmen en stimuleren.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In verschillende beleidstrajecten en projecten hebben we gewerkt aan de participatie van inwoners. Voorbeelden zijn: Amsteleind, Programma Schadewijk, Inrichting speelplekken, reconstructies van straten enz. Ook zijn inwonersinitiatieven mogelijk gemaakt, zoals 'gezond dorp Herpen', Ruwaard Schoon, diverse speeltuinen, Schaatsbaan Schadewijk enz.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We zijn gestart met het Platform WijZijnOss. Dit is een online bewonersplatform voor en door inwoners van de gemeente Oss. Hierin werken de inwoners samen met wijkcoördinatoren en opbouwwerkers (ONS welzijn). De gemeente faciliteert het platform. WijzijnOss.nl maakt zichtbaar wat er in een wijk of dorp gebeurt, inclusief vraag en aanbod, activiteiten, foto's, films en verhalen. Organisaties kunnen zich presenteren en de gemeente zelf kan er ook gebruik van maken. Het platform biedt ook een participatiemodule. De gemeente kan dit ook inzetten bij participatieprocessen met inwoners.
- We hebben de bestuursopdracht participatie concreter gemaakt. Ook is een adviseur Participatie geworven. Deze adviseur startte op 1 januari 2026 en gaat aan de slag met de geformuleerde opdracht (beleid, handelingskader, adviespunt, vakmanschapsontwikkeling en verordening).
- We hebben met de wijk- en dorpsraden de werkwijze geëvalueerd en hebben de uitgangspunten voor de samenwerking geactualiseerd.
- We hebben een interactieve sessie met de wijk – en dorpsraden georganiseerd over de omgevingsdialoog en de rol van inwoners en Wijk- en dorpsraden besproken.

2.6 Schadewijk

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

Alle ontwikkelingen vanuit het Programma Schadewijk dragen bij aan een of meer van de volgende vier doelen:

- *Herstellen van bestaanszekerheid*
- *Gezonder leven makkelijker maken*
- *Vergroten van de kansengelijkheid*
- *Bouwen aan fijn samen wonen en leven*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In 2025 startten we met de uitvoering van de in 2024 vastgestelde Integrale gebiedsvisie Schadewijk. Vanuit deze gebiedsvisie ontwikkelen en investeren we de komende twee decennia in de Schadewijk. Samen met inwoners en organisaties uit de Schadewijk maakten we een integrale visie op maatschappelijke voorzieningen Schadewijk. Op basis van deze visie volgde in de 2e helft van 2025 het besluit om in de komende jaren het Verdihuis te verplaatsen naar een of meerdere locaties buiten de Schadewijk, één nieuw integraal kindcentrum op de locatie Verdihuis te bouwen waarin de Teugelaar en IKC Regenboog samen mét kinderopvang en andere aanvullende diensten gehuisvest worden, en de ruimte die op de vrijkomende schoollocaties ontstaat te benutten voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voor de wijk. Het uitvoeren van deze besluiten gaat enorm bijdragen aan het realiseren van onze ambities: ervoor zorgen dat kinderen in de Schadewijk kansrijker kunnen opgroeien en inwoners in gezonde omstandigheden in een fijne straat of buurt kunnen wonen en leven. Maar er staat wel spanning op deze ambities in relatie tot de beschikbare middelen en capaciteit in de komende jaren. Ook openden we in 2025 de jongerenontmoetingsplek voor jongeren uit de Schadewijk. En werkten we binnen de organisatie van het programma aan een stevig fundament voor een integrale gebiedsaanpak. Hierop kunnen

we in de komende jaren het programma Schadewijk goed gaan uitbouwen. Waarbij ongelijk investeren voor gelijke kansen nodig blijft.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We ontwikkelden de Visie op maatschappelijke voorzieningen Schadewijk die in oktober 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld. Hiervoor gingen we in gesprek met zo'n 200 wijkbewoners. Ook organisaties in de wijk deelden hun wensen en aandachtspunten. Het participatietraject met bewoners financierden uit het financieel reserve Schadewijk.
- Op basis van deze visie volgde in de 2e helft van 2025 het besluit om in de komende jaren het Verdihuis te verplaatsen naar een of meerdere locaties buiten de Schadewijk, één nieuw integraal kindcentrum op de locatie Verdihuis te bouwen waarin de Teugelaar en IKC Regenboog samen mét kinderopvang en andere aanvullende diensten gehuisvest worden, en de ruimte die op de vrijkomende schoollocaties ontstaat te benutten voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voor de wijk.
- We voerden de motie 'De Schadewijk verdient een toekomstbestendig plan, te beginnen bij de jeugd' uit door het openen van een jongerenontmoetingsplek in het voormalige Talentcentrum. Hier kunnen jongeren uit de Schadewijk meedoen met activiteiten, iets nieuws leren en hun talenten ontdekken. De beheers- en inrichtingskosten financierden we uit het financieel reserve Schadewijk.
- Om te zorgen voor goede en eenduidige communicatie en informatie maakten we een strategisch communicatieplan en zorgden daarbij voor voldoende capaciteit voor de uitvoering van dit plan. Dit financieren we uit het financieel reserve Schadewijk.
- We vertaalden de ambities uit de integrale gebiedsvisie Schadewijk naar meer concrete opdrachten en projecten. We bepaalden, mede op basis van wensen van bewoners uit de wijk, met welke projecten we in 2025 aan de slag gingen. Het ging in 2025 onder meer om een laagdrempelig sport- en cultuuraanbod in de wijk, opruimdagen, containerdagen en prikacties vanuit het project Schadewijk Schoon. We troffen voorbereidingen voor het maken van (groene en sportieve) harten in de wijk, het ontwikkelen van extra initiatieven rondom armoede en bestaanszekerheid, en er is een basis gelegd om de sociale vraagstukken uit de wijk integraal op te gaan pakken.

Er zijn verschillende projecten die in de Schadewijk uitgevoerd gaan worden die ook onderdeel uitmaken van een van de inhoudelijke begrotingsprogramma's. Voor alle projecten die in de Schadewijk uitgevoerd worden geldt dat ze in afstemming met de Integrale Gebiedsaanpak Schadewijk worden uitgevoerd. In 2025 ging het om de volgende projecten en ontwikkelingen:

- Woningbouwopgaven: We willen in de Schadewijk een meer gevarieerd woningaanbod en een toekomstbestendige woonomgeving ontwikkelen. We vinden het belangrijk dat woningen en de woonomgeving helpen bij het gezonder leven mogelijk maken. We willen de wijk veel groener gaan maken. Om te zorgen voor deze wijkontwikkeling zorgden we voor een integrale coördinatie op de woningbouwprojecten in de Schadewijk. In 2025 ging het onder meer om de start van de nieuwbouw in de Vogelbuurt en voorbereidingen voor nieuwbouw Industriepark-oost. Voor de uitvoering van deze projecten hebben we nog geen geld gereserveerd om de ambities met betrekking tot differentiatie, vergroening en harten van de wijk mogelijk te maken. We werken dit verder uit en bekijken of het uit bestaande middelen betaald kan worden en zo niet, leggen we een voorstel voor bij het opstellen van de programmabegroting.
- Verplaatsing Verdihuis: Het verplaatsen van de functies van het Verdihuis is een ingrijpende maatregel. Dit besluit is daarom integraal voorbereid vanuit zorg, veiligheid, ruimtelijke ontwikkeling en programma Schadewijk.
- Nieuwbouw Kindcentrum: We gaan een nieuw integraal kindcentrum bouwen waar kinderen uit de wijk samen naar school gaan en die als nieuw hart van de wijk een ontmoetingsplek wordt voor bewoners uit de buurt.
- Openbare ruimte: We startten samen met beheer openbare ruimte met het maken van een wijkgerichte aanpak van de openbare ruimte-projecten in de Schadewijk. Ook dit werken we verder uit en bekijken of het uit bestaande middelen betaald kan worden en zo niet, leggen we een voorstel voor bij het opstellen van de programmabegroting.
- Wijkmobiliteitsplan: Bij de ontwikkeling van het Wijkmobiliteitsplan Schadewijk voegden we de informatie uit de Leefplekmeter 2024 en participatietraject maatschappelijke voorzieningen 2025 toe. Op deze manier

proberen we de wensen en behoeften die bewoners vertellen zo goed mogelijk te vertalen naar beleid en uitvoering.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Activiteiten:

- We blijven als gemeente Oss herkenbaar op het gebied van de Global Goals. Deze Sustainable Development Goals zijn verankerd in de beleids- en beheerscyclus en zijn uitgangspunt bij grote opgaven.
- We houden bij aanbestedingsprocedures rekening met duurzaam gebruik van grondstoffen, energieverbruik en sociale aspecten (social return). Dat geldt ook voor onze eigen bedrijfsvoering, zoals gebouwenbeheer, wagenpark en catering.
- Vanuit de doelstellingen van de Participatiewet, specifiek de banenafspraken, creëren we functies voor specifieke doelgroepen, onder andere door het aanpassen van takenpakketten (jobcarving).

De Global Goals die bij dit programma horen zijn: Gendergelijkheid, fatsoenlijk werk en gezonde economie, ongelijkheid verminderen, vrede, veiligheid en gerechtigheid en partnerschappen om doelen te bereiken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Klanttevredenheid - directe dienstverlening - digitale dienstverlening	Waarstaatjegemeent e.nl	6,74 7,09	n.n.b. n.n.b.			Landelijk gemiddelde 6,90 7,11
Tevredenheid medewerkers	Gemeente			7+	-	7,1
Ziekteverzuim	Gemeente	6,84	6,66	6,51	8,05	Landelijk gemiddelde 5,8%
Norm banenafpraak	VNG banenafpraak	36,7	35	29,8		22 banen van 25 uur (2019)
Kinderen met onderwijsachterstand in Schadewijk	CBS dashboard verwachte onderwijsachter- stand	27,5%	27,6%	29,2%	30,2%	Oss-Stad 23,2%
Gezinnen met inkomen tot 120% van het sociaal minimum in Schadewijk	CBS Integraal Inkomens en vermogens- onderzoek	15,4%	14,9%			Oss-Stad 13,3%
Overlastmeldingen Schadewijk: aantal per 1000 huishoudens	Data.politie.nl + BRP	91	100	79		Oss-Stad 68
Koopwoningen in Schadewijk	GBA/BSOB	50,5%	50,2%	50,9%	51,6%	Oss-Stad 57,2%
Huurwoningen corporatie in Schadewijk	GBA/BSOB	38,7%	38%	37,0%	36,9%	Oss-Stad 30,8%
Huurwoningen vrije sector in Schadewijk	GBA/BSOB	10,7%	11,8%	12,0%	11,5%	Oss-Stad 11,9%

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer.

Indicator	Oss	Jaar
Formatie per 1.000 inwoners	9,8 fte	2025
Bezetting per 1.000 inwoners	9,1 fte	2025
Overhead	23,9%	2025
Apparaatskosten per inwoner	€ 1061	2025
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur.	24%	2025

Programma 10. Financieel beleid

1. Inleiding

In het coalitieakkoord 'Samen Duurzaam Vooruit' is gekozen voor een degelijk financieel beleid in onzekere tijden. Onze ambitie is om ons huishoudboekje blijvend op orde te houden door een stabiel financieel beleid, heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden. We willen de lokale lastendruk voor onze inwoners en bedrijven laag houden.

2. Programma-onderdelen

2.1 Belastingen

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Beheerste lastendruk.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We streven er naar om de lokale lastendruk minimaal € 22,50 onder het landelijk gemiddelde te houden. In 2025 is dit ook gerealiseerd. Op basis van de jaarlijkse cijfers vanuit het COELO onderzoeksinstituut bleven we in 2025 maar liefst € 80 onder het landelijke gemiddelde.

Dit wordt veroorzaakt door een lagere rioolheffing (€ 57) en een lagere afvalstoffenheffing (€ 31) ten opzichte van andere gemeenten. Onze OZB lag in 2025 € 8 boven het landelijke gemiddelde.

In de programmabegroting 2026-2029 is besloten om de OZB te verhogen met 2,67% (verwachte inflatie 2026). Samen met de stijging van de afvalstoffenheffing (€ 52 voor een gemiddeld huishouden) en een gelijkblijvende rioolheffing, verwachten we dat in 2026 de gemiddelde lastendruk voor onze inwoners stijgt met € 65.

Afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen verwachten we dat de lokale lastendruk nog steeds ruimschoots € 22,50 onder het landelijke gemiddelde blijft.

Daarnaast willen we de gewenste opbrengst voor de gemeente tegen zo laag mogelijke uitvoeringskosten verkrijgen. De Belasting Samenwerking Oost-Brabant (BSOB) voert de belastingtaken voor ons uit. De BSOB gaat uit van een scenario van beheerste groei met uitbreiding van waterschap De Dommel en gemeenten. De portefeuillehouder financiën is lid van het dagelijks bestuur (vice-voorzitter). De waarderingskamer heeft de BSOB de waardering "goed" gegeven met een extra ster.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De totale lastendruk lag in 2025 ruim onder het landelijke gemiddelde (€ 80 onder het landelijke gemiddelde). In 2025 stonden we op plek 98 (van de 342 (deel)gemeenten) met de laagste lastendruk. Het jaar er voor op plaats 55. Reden van deze stijging is de extra verhoging in 2025 van 10% van de OZB en een verhoging van de afvalstoffenheffing met € 31 voor een gemiddeld huishouden.
- We hanteren een kostendekkend tarief voor riolering. In 2025 is de rioolheffing niet verhoogd ten opzichte 2024.
- We hanteren een kostendekkend tarief voor afvalinzameling. We kozen in 2025 voor een verhoging van het tarief met € 31 voor een gemiddeld huishouden. In de COELO vergelijkingscijfers wordt uitgegaan van het basisbedrag (kleine groene en een kleine grijze container) met een teruggave gebaseerd op 11-12 keer ledigen.
- In 2025 is besloten om vanaf 2026 naar een nieuwe systematiek te gaan voor het innen van de afvalstoffenheffing. In plaats van een korting gekoppeld aan het aantal ledigingen, is gekozen voor een tarief voor één- en meerpersoonshuishoudens.
- Het oordeel van de waarderingskamer over de BSOB voor onze gemeente was "goed". Dit wordt aangeduid door de waarderingskamer met 4 sterren. Omdat de kwaliteit al meerdere jaren van dit goede niveau is, heeft de BSOB begin 2023 een extra ster ontvangen. "Goed" is van toepassing op een gemeente die WOZ-taxaties van goede kwaliteit levert en daarnaast op alle onderdelen van het WOZ-werkproces voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen.

- We hebben kritisch gekeken naar het effect van de toetreding van de Dienst Dommelvallei tot de BSOB. Conclusie hieruit is dat dit een grote opgave voor de BSOB was, maar dat dit niet geleid heeft tot (financiële) effecten voor andere gemeenten.
- De BSOB blijft veel aandacht besteden aan communicatie rondom het maken van bezwaar op de WOZ waarde om zo de bezwaren via "no cure no pay" bureaus terug te dringen. Het percentage woningen onder bezwaar is ten opzichte van 2024 gedaald van 5,9% naar 3,3% in 2025.
- Per 1 januari 2026 heeft de BSOB de belastingtaken overgenomen van waterschap De Dommel.

2.2 Financiën

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Uitvoeren van een stabiel financieel beleid met heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In het coalitieakkoord 'Samen Duurzaam Vooruit' is gekozen voor een degelijk financieel beleid in onzekere tijden. Onze ambitie is om ons huishoudboekje blijvend op orde te houden door een stabiel financieel beleid, heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden.

Ons financieel beleid blijven we gedegen en solide vormgeven. Echter gezien het ravijnjaar, de oplopende kosten van Jeugdzorg en Wmo, gecombineerd met een stijgende rente is op dit moment onze meerjarenbegroting niet meerjarig sluitend. De gevolgen van het ravijnjaar en de stijgende rente hebben we wel zo goed als volledig kunnen beperken met een bezuinigingsoperatie (strategische heroriëntatie). Met betrekking tot jeugdzorg laten we een groot deel van het tekort in stand. Dit sluit aan bij het begrotingsadvies van de VNG. De komende jaren proberen we de kosten voor jeugdzorg en Wmo beheersbaar te krijgen door middel van een stevig actieprogramma. Daarnaast blijven we onverminderd lobbyen met de VNG en G40 voor voldoende financiële middelen vanuit het Rijk voor de uitvoering van onze taken. Gezamenlijk met de VNG is een resolutie opgesteld die wij als gemeente ook hebben ondertekend.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben in 2025 een strategische heroriëntatie uitgevoerd. In dit proces hebben we, geïnspireerd door een benchmark met vergelijkbare gemeenten, bezuinigingsopties in beeld gebracht. Dit heeft geleid tot een totale bezuiniging van structureel € 10,5 miljoen. Vanaf 2026 stellen we, gekoppeld aan de reguliere P&C cyclus een bezuinigingsmonitor op om de voortgang van de maatregelen kritisch te volgen.
- We hebben projectcontrol versterkt met veel aandacht voor grote projecten zoals het Warenhuis, Lievekamp, zwembad, Amsteleind, spoorzone etc. De gemeenteraad heeft ook extra formatie hier voor vrijgemaakt vanaf het jaar 2025. Het Warenhuis is in 2025 gerealiseerd en daarbij is kritisch gekeken naar budgetbewaking van deze investering en ook naar de verwachte exploitatiekosten na opening. Voor de twee grote projecten, Lievekamp en zwembad, zijn in 2025 investeringsgelden beschikbaar gesteld door de gemeenteraad, waarbij sessies zijn georganiseerd om zowel inzicht te geven in het investeringskrediet als in de verwachte exploitatiekosten na realisatie. Met deze sessies voldoen we ook aan de motie van de gemeenteraad omtrent sturing op grote projecten.
- De komende jaren investeren we fors. Deze grote investeringen leiden er toe dat we ook veel geld voor langere tijd moeten gaan lenen. We hebben in 2025 de financieringsbehoefte voor de komende 4 jaar in beeld gebracht. Daarbij was het erg lastig in te schatten wanneer daadwerkelijke uitgaven bij grote projecten precies gedaan worden. We zien dat het nog niet nodig was om in 2025 langlopende geldleningen aan te trekken. We blijven dit monitoren en bijstellen. De totale financieringsbehoefte schatten we in op € 290 miljoen in de komende jaren. Dit is fors en voor onze gemeente uniek. We laten ons hierin ook begeleiden door een treasury adviesbureau.
- We hebben extra geïnvesteerd in werving van subsidies op het gebied van woningbouw, klimaat & energie en mobiliteit.
- Over het boekjaar 2024 hebben we als college in 2025 een rechtmatigheidsverklaring afgegeven.

- In 2025 hebben we verder gewerkt aan het verbetertraject in het kader van fiscaal beter in control te komen. Het convenant met de belastingdienst is in 2023 al getekend. In 2024 en 2025 zijn diverse controles uitgevoerd. Op basis van de afspraken in dit convenant zijn er meerdere afstemmingsoverleggen geweest met de belangdienst wat heeft geleid tot goede wederzijdse afspraken. Over diverse dossiers heeft afstemming plaatsgevonden.
- We monitoren periodiek de betalingstermijn van onze facturen. De norm van 90% tijdige betaling binnen 30 dagen is gerealiseerd. We proberen sowieso facturen die akkoord zijn eerder dan 30 dagen te betalen.
- Onze planning & controlproducten zijn digitaal beschikbaar via <http://financien.oss.nl> (tot het jaar 2028). Daarnaast maken we jaarlijks een begroting in het kort, waarin in het kort belangrijkste zaken uit de begroting worden gepresenteerd.
- Door het college zijn eind 2025 een nieuw treasury statuut, een nota investeringsbeleid en een nota grondprijnsbeleid vastgesteld. Deze stukken zijn behandeld in de eerste gemeenteraad van 2026.
- We hebben besloten om ons in 2026 nader te oriënteren op een ondernemersfonds (met funding uit een opslag OZB niet-woningen) en deelname aan een risicobeheerfonds vanuit de VNG voor verzekeringen.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Niet van toepassing.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2022	2023	2024	2025	Streefwaarde
Oordeel accountant over rechtmatigheid en getrouwheid	Controlerapport accountant bij jaarrekening	Positief	Positief	Positief	-	Positief
Lokale lastendruk (lijst met goedkoopste gemeenten)	COELO	50e Plaats	59e plaats	55e Plaats	98e Plaats	Geen
Lokale lastendruk: bedrag onder landelijk gemiddelde	COELO	€ 94	€ 111	€ 121	€ 80	Minimaal € 22,50
Oordeel waarderingskamer	Brief waarderingskamer	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
Betaalgedrag gemeente (% tijdig betaald binnen 30 dagen)	Gemeente	86%	89%	91%	-	90%

* De gemiddelde waarde van een woning is volgens het COELO in 2025 gestegen met 5,3%. De gemiddelde waarde van een koopwoning bedraagt daarmee in 2024 € 458.000. Dit was in 2023 € 435.000.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 383.000	€ 380.000	2025
	€ 365.000	€ 361.000	2024
	€ 345.000	€ 347.000	2023
	€ 296.000	€ 299.000	2022
	€262.000	€ 272.000	2021
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	€ 942	€ 948	2025
	€ 819	€ 897	2024
	€ 805	€ 855	2023
	€ 779	€ 828	2022
	€ 774	€ 745	2021
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	€ 972	€ 1.032	2025
	€ 851	€ 978	2024
	€ 835	€ 931	2023
	€ 810	€ 903	2022
	€ 774	€ 814	2021

Het ministerie van BZK heeft een database ontwikkeld met informatie over de financiën van gemeenten (www.financiengemeenten.nl). Deze database bevat financiële informatie op het niveau van individuele gemeenten (kengetallen, uitgaven van gemeenten t.o.v. andere gemeenten etc.).